

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ αρ. ΕΣΚ/01/2019

Έλεγχος Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου

ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗ ΟΝΤΟΤΗΤΑ:

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΙΤΗΡΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

20 Δεκεμβρίου 2019

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σύνοψη.....	1
A. Εισαγωγή.....	4
B. Σκοπός του ελέγχου και μεθοδολογία.	5
Γ. Θεσμικό Πλαίσιο.	8
Δ. Ευρήματα.....	9
1. Προϋπολογισμός 2019.....	9
2. Οικονομικά αποτελέσματα 2012 – 2016.....	10
3. Διοίκηση – στελέχωση και αξιολόγηση προσωπικού.....	19
4. Μεταρρύθμιση/μετεξέλιξη της ΕΣΚ.....	22
5. Εξεύρεση Στρατηγικού Επενδυτή ο οποίος θα εκμισθώσει το σιλό Λεμεσού.	26
6. Διαχείριση ακίνητης περιουσίας.....	31
7. Αποθέματα σιτηρών/πωλήσεις σιτηρών και εμπορικοί χρεώστες.	46
8. Απαιτήσεις και διαδικασίες ασφαλούς φόρτωσης και εκφόρτωσης.....	58
9. Υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου - Προσφορά αρ. 1/2014 για την παροχή υπηρεσιών διεξαγωγής εσωτερικού ελέγχου.	60
10. Επέκταση σιλό Λεμεσού - Προσφορά αρ. 8/2018 για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για δομικά έργα στο σιλό Λεμεσού.....	61
11. Αναστολή λειτουργίας Επαρχιακού Γραφείου Λευκωσίας.	64
12. Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων.	66

Σύνοψη.

Η Επιτροπή Σιτηρών Κύπρου (ΕΣΚ) ιδρύθηκε το 1954, ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, με σκοπό την εισαγωγή και εμπορία σιτηρών και τη διασφάλιση της επάρκειας σιτηρών σε ζωτροφές και παραγωγής αλευριού με βάση τον περί Ελέγχου Σιτηρών Νόμο (Κεφ.68), ο οποίος τροποποιήθηκε και μετονομάστηκε σε περί Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου Νόμο, σύμφωνα με τον περί Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου (Τροποποιητικό) Νόμο του 2004 (Ν.143(Ι)/2004), ημερ. 30.4.2004.

Ο παρών έλεγχος βασίστηκε σε αξιολόγηση στοιχείων για τη χρονική περίοδο 2012 – 2018, εκτός όπου στο κείμενο αναφέρεται διαφορετικά και διενεργήθηκε στο πλαίσιο διαχειριστικού ελέγχου και ελέγχου συμμόρφωσης.

Η όλη εικόνα που παρουσιάζει η ΕΣΚ παραπέμπει σε κάκιστη οικονομική διαχείριση, μη αποτελεσματική αντιμετώπιση προβλημάτων, συνεχή απομείωση της κρατικής επένδυσης και γενικά σε ένα Οργανισμό που αφέθηκε να παραπαίει, χωρίς την αναμενόμενη διοικητική εποπτεία. Το γεγονός αυτό καθίσταται ακόμα πιο σοβαρό εάν ληφθεί υπόψη ότι ο επί σειρά ετών Πρόεδρος της ΕΣΚ ήταν ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, που θα αναμενόταν να μην επιτρέψει να οδηγηθεί η ΕΣΚ στη σημερινή της κατάσταση.

Τα σημαντικότερα ευρήματα που προέκυψαν αναφέρονται επιγραμματικά πιο κάτω:

- Η ΕΣΚ αναμένεται να αντιμετωπίσει στο εγγύς μέλλον σοβαρό πρόβλημα ρευστότητας, το οποίο αναμένεται να επιδεινώνεται και να απειλήσει τη βιωσιμότητά της.
- Η πολιτική της ΕΣΚ για παροχή πιστώσεων σε πελάτες της εγκυμονεί υψηλό κίνδυνο μη είσπραξης οφειλόμενων ποσών, αφού, σύμφωνα με τις μη εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις που αφορούσαν στο έτος 2016, οι εμπορικοί χρεώστες ανέρχονταν στα €7,2 εκ., από τα οποία ποσό ύψους €3,1 εκ. αφορούσε σε πρόνοια για επισφαλείς απαιτήσεις.
- Μετά τις γνωστές αποφάσεις του Eurogroup, τον Μάρτιο του 2013, τόσο η ΕΣΚ όσο και το οικείο Σχέδιο Συντάξεων, υπέστησαν σοβαρή ζημιά, ύψους €6,3 εκ. και €11,2 εκ., αντίστοιχα, λόγω μεταφοράς σημαντικών χρηματικών διαθεσίμων στις τράπεζες που υπέστησαν κούρεμα καταθέσεων μόλις έναν μήνα προηγουμένως. Τη δεδομένη χρονική στιγμή, Πρόεδρος της ΕΣΚ ήταν ο τέως Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών και Διευθυντής της ΕΣΚ πρώην Διευθυντικό Στέλεχος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, οι οποίοι θα αναμενόταν να γνώριζαν τους κινδύνους που ελλόχευαν από τη μεταφορά ποσών στα εν λόγω τραπεζικά ιδρύματα, κατά τη δεδομένη χρονική στιγμή.
- Η ΕΣΚ προχώρησε στην κατασκευή υπαίθριων αποθηκών/εξεδρών, χωρητικότητας 60.000 μ.τ., στη Μενόγεια, οι οποίες τέθηκαν σε λειτουργία το 2001, με συνολικό κόστος που ξεπερνά τα €2,3 εκ. Οι εγκαταστάσεις αυτές αξιοποιήθηκαν ικανοποιητικά μόνο κατά τα έτη 2001, 2003 και 2004, ενώ δεν φαίνεται να συνεισέφεραν ουσιαστικά σε οποιοδήποτε τομέα δράσης της ΕΣΚ. Έκτοτε, οι εγκαταστάσεις φαίνεται να μην χρησιμοποιήθηκαν και δεν προστατεύτηκαν, αφού διαπιστώθηκε η διάπραξη κλοπής υλικών και βανδαλισμών στις εν λόγω εγκαταστάσεις. Συνεπώς, η επένδυση δεν φαίνεται να αιτιολογείται, αλλά αντίθετα, ενδεχομένως να προκύπτει θέμα διασπάθισης δημόσιων πόρων.

- Δεν υπήρχαν επαρκή ελεγκτικά τεκμήρια για επιβεβαίωση του ύψους των αποθεμάτων, γεγονός που οδήγησε την Υπηρεσία μας να εκφράσει αρνητική γνώμη επί των οικονομικών καταστάσεων για το έτος 2011 και τον ιδιώτη ελεγκτή σε αδυναμία έκφρασης ελεγκτικής γνώμης, όσον αφορά στις οικονομικές καταστάσεις για τα έτη 2012 μέχρι 2015.
- Παρά τη σοβαρότητα του θέματος αδυναμίας έκφρασης ελεγκτικής γνώμης επί των οικονομικών καταστάσεων για τα έτη 2012 μέχρι 2015 και της σημαντικής καθυστέρησης που παρατηρείται στον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων για το έτος 2016 και την ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων για τα έτη 2017 και 2018, το Διοικητικό Συμβούλιο (ΔΣ) δεν φαίνεται να έλαβε οποιαδήποτε αποτελεσματικά μέτρα.
- Η Έκθεση Εσωτερικού Ελέγχου, η οποία εκπονήθηκε το 2016 στο πλαίσιο σχετικής σύμβασης, δεν έτυχε της δέουσας μελέτης και αξιοποίησης, προκειμένου να βελτιωθούν τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου και οι δικλίδες ασφαλείας στην ΕΣΚ.
- Η εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής για μεταρρύθμιση/μετεξέλιξη της ΕΣΚ και εξεύρεσης στρατηγικού επενδυτή για χρήση του σιλό Λεμεσού, θα υλοποιηθεί με την ψήφιση σειράς νομοθεσιών, οι οποίες, μέχρι σήμερα, είτε δεν ψηφίστηκαν, είτε δεν προωθήθηκαν στη Βουλή των Αντιπροσώπων για ψήφιση. Επίσης, δεν δρομολογήθηκαν έγκαιρα όλες οι απαραίτητες ενέργειες για αποτελεσματική εφαρμογή των όρων εντολής του ΔΣ, σύμφωνα με σχετικές Αποφάσεις του ΥΣ, για τη μεταρρύθμιση/μετεξέλιξη της ΕΣΚ.
- Δεν δρομολογήθηκαν έγκαιρα όλες οι απαραίτητες ενέργειες, συμπεριλαμβανομένης της διερεύνησης της αγοράς και της εκπόνησης σχετικής μελέτης, πριν τη σύναψη της σύμβασης για την αγορά συμβουλευτικών υπηρεσιών από ιδιωτικό ελεγκτικό οίκο για την εξεύρεση στρατηγικού επενδυτή, ο οποίος θα εκμισθώσει το σιλό Λεμεσού. Εγείρονται επίσης ερωτηματικά ως προς την όλη διαδικασία που ακολουθήθηκε για διερεύνηση της αγοράς, αφού αυτή δεν φαίνεται να ήταν διαφανής.
- Λόγω της αφυπηρέτησης και μη αντικατάστασης του Προϊστάμενου του Λογιστηρίου, ο οποίος ορίζεται ως ο λειτουργός που ασκεί έλεγχο πάνω στα έσοδα και τις δαπάνες της ΕΣΚ, ενδέχεται οι πληρωμές, που διενεργούνται από τις 15.3.2019, να μην είναι σύννομες.
- Ασάφεια ως προς την αρμοδιότητα χειρισμού αριθμού θεμάτων, η οποία δεικνύει ελλιπή διοικητική εποπτεία.
- Οι διαχρονικές αποφάσεις του ΔΣ, για αναστολή και όχι τον οριστικό τερματισμό της λειτουργίας του Επαρχιακού Γραφείου Λευκωσίας της ΕΣΚ, επιφέρουν πρόσθετο οικονομικό κόστος.
- Η κακή κατάσταση των εγκαταστάσεων στα σιλό Λεμεσού και Λάρνακας ενδεχομένως να θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια, τόσο του προσωπικού, όσο και του αποθέματος σιτηρών.
- Ακίνητη περιουσία της ΕΣΚ, σημαντικής αξίας, η οποία αποκτήθηκε μέσω απαλλοτρίωσης από το Κράτος, δεν χρησιμοποιήθηκε για τον σκοπό της απαλλοτρίωσης.

- Η ΕΣΚ δεν διασφαλίζει τη διακρίβωση των ζυγαριών της, με αποτέλεσμα το βάρος των φορτίων που παραλαμβάνει να αμφισβητείται και να μην είναι εφικτός ο άμεσος υπολογισμός και διεκδίκηση της οποιασδήποτε αποζημίωσης που προκύπτει λόγω ελλειμμάτων.
- Δεν διασφαλίστηκε η εναρμόνιση με τις απαιτήσεις του περί Εναρμονισμένων Απαιτήσεων και Διαδικασιών Ασφαλούς Φόρτωσης και Εκφόρτωσης των Φορητών Πλοίων Μεταφοράς Φορτίου Χύδην Νόμου του 2004.

Τα πορίσματα του ελέγχου, μαζί με τις εισηγήσεις μας, κοινοποιήθηκαν με επιστολή μας, ημερ. 18.10.2019, στον Πρόεδρο του ΔΣ της ΕΣΚ για σχόλια και απόψεις, καθώς και για τη λήψη των αναγκαίων διορθωτικών μέτρων, τα οποία έχουν ενσωματωθεί, όπου ενδείκνυται, στην παρούσα Έκθεση. Για αρκετά σημεία της Έκθεσης, ο Πρόεδρος της ΕΣΚ μάς πληροφόρησε ότι, σε συνεννόηση με τον Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Οικονομικών, θα οριστεί εξωτερικός ερευνητών λειτουργός.

A. Εισαγωγή.

Η κύρια δραστηριότητα της ΕΣΚ είναι η αγορά, φύλαξη, διανομή, πώληση και η με οποιονδήποτε τρόπο εμπορία σιτηρών με οποιουσδήποτε όρους. Επιπλέον, η ΕΣΚ έχει την εξουσία να ιδρύει και λειτουργεί αποθήκες, εγκαταστάσεις και μηχανήματα. Επίσης, έχει την αρμοδιότητα να τηρεί στρατηγικά αποθέματα για λογαριασμό της Δημοκρατίας, ωστόσο μέχρι σήμερα δεν έχει ζητηθεί κάτι τέτοιο από την ΕΣΚ. Η λειτουργία της ΕΣΚ και οι αρμοδιότητες και ευθύνες της Διεύθυνσης και του ΔΣ της διέπονται, από τον οικείο Νόμο και από αριθμό άλλων συναφών νομοθεσιών και Κανονισμών.

Ο παρών έλεγχος βασίστηκε σε αξιολόγηση στοιχείων για τη χρονική περίοδο 2012 – 2018, εκτός όπου στο κείμενο αναφέρεται διαφορετικά και διενεργήθηκε στο πλαίσιο διαχειριστικού ελέγχου και ελέγχου συμμόρφωσης.

B. Σκοπός του ελέγχου και μεθοδολογία.

1. Σκοπός του ελέγχου.

Οι οικονομικές καταστάσεις για το έτος που έληξε στις 31.12.2015 έχουν ελεγχθεί από ιδιώτη ελεγκτή που διόρισε η ΕΣΚ, ύστερα από έγκριση του Γενικού Ελεγκτή, ενώ, μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, εκκρεμούσε ακόμα η ολοκλήρωση, από ιδιώτη ελεγκτή, του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31.12.2016. Η Ελεγκτική Υπηρεσία έχει διενεργήσει επιπρόσθετο διαχειριστικό έλεγχο και έλεγχο συμμόρφωσης που βασίστηκε σε αξιολόγηση στοιχείων για τη χρονική περίοδο 2012-2018, εκτός όπου στο κείμενο αναφέρεται διαφορετικά.

Ο περί της Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμος (Ν.113(Ι)2002), παρέχει στον Γενικό Ελεγκτή την εξουσία να διεξάγει διαχειριστικό έλεγχο σε Υπουργείο ή Τμήμα ή Υπηρεσία του, σε οποιοδήποτε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, Δήμο, Κοινοτικό Συμβούλιο ή σε άλλο Ταμείο ή Οργανισμό που ελέγχεται από αυτόν, για να διαπιστώσει αν οι πιο πάνω λειτουργούν και χρησιμοποιούν τους διαθέσιμους πόρους τους με οικονομικό, αποδοτικό και αποτελεσματικό τρόπο. Ο ίδιος Νόμος παρέχει επίσης σαφείς εξουσίες στον Γενικό Ελεγκτή να ζητά στοιχεία σε οποιαδήποτε μορφή, περιλαμβανομένης και της ηλεκτρονικής μορφής, επεξηγήσεις και πληροφορίες, γραπτές ή προφορικές, που κατά την κρίση του μπορούν να τον υποβοηθήσουν στην εκτέλεση του έργου του. Επίσης, ο Γενικός Ελεγκτής ασκεί κάθε άλλη εξουσία ή εκτελεί οποιαδήποτε άλλα καθήκοντα ή υποχρεώσεις που καθορίζονται ή του αναθέτονται δια Νόμου.

2. Μεθοδολογία.

Σύμφωνα με το άρθρο 81(2) του περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(Ι)/2014), ο Γενικός Ελεγκτής διεξάγει τον εξωτερικό έλεγχο στη βάση διεθνών αναγνωρισμένων προτύπων ελέγχου που ο ίδιος αποφασίζει.

Όπως ρητά αναφέρεται στις Ελεγκτικές Οδηγίες που έχουν εκδοθεί από τον Γενικό Ελεγκτή, οι έλεγχοι της Ελεγκτικής Υπηρεσίας διεξάγονται σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ISAs) που εκδίδονται από τη Διεθνή Ομοσπονδία Λογιστών (IFAC) και τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (ISSAIs) που εκδίδει ο Διεθνής Οργανισμός Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (INTOSAI), ο οποίος είναι ένας αυτόνομος, ανεξάρτητος, μη-πολιτικοποιημένος Οργανισμός, με ειδικό συμβουλευτικό καθεστώς προς το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο (ECOSOC) του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Τα ISSAIs διαχωρίζουν τους ελέγχους που διενεργούνται από τα Ανώτατα Ελεγκτικά Ιδρύματα σε τρεις κατηγορίες, τους οικονομικούς ελέγχους ("financial audit"), τους ελέγχους συμμόρφωσης ("compliance audit") και τους διαχειριστικούς ελέγχους ("performance audit"). Για τους ελέγχους αυτούς υπάρχει αριθμός ελεγκτικών προτύπων που είναι κοινά και αριθμός ελεγκτικών προτύπων που αφορούν ειδικά στην κάθε κατηγορία ελέγχου.

Η διενέργεια του παρόντος ελέγχου διέπεται κυρίως από τις διατάξεις των πιο κάτω Προτύπων:

ISSAI 100 - Θεμελιώδεις Αρχές Ελέγχου για τον Δημόσιο Τομέα.

ISSAI 300 - Θεμελιώδεις Αρχές Διαχειριστικού Ελέγχου

ISSAI 400 - Αρχές Ελέγχου Συμμόρφωσης.

Το Πρότυπο ISSAI 100 παρουσιάζει τον ορισμό του ελέγχου του δημόσιου τομέα και παρέχει τις βασικές έννοιες, στοιχεία και αρχές (τόσο τις γενικές αρχές που σχετίζονται με τον έλεγχο όσο και τις αρχές που σχετίζονται με τις διάφορες φάσεις της διαδικασίας ελέγχου) που ισχύουν για όλους τους ελέγχους του δημόσιου τομέα.

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Προτύπου ISSAI 300, οι διαχειριστικοί έλεγχοι των Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων περιλαμβάνουν την εξέταση προγραμμάτων, πράξεων, συστημάτων και διαδικασιών διαχείρισης, προκειμένου να εκτιμηθεί κατά πόσον οι πόροι που διατίθενται χρησιμοποιούνται κατά τρόπο οικονομικό, αποδοτικό και αποτελεσματικό. Η αρχή της οικονομίας εξετάζει την ελαχιστοποίηση του κόστους των πόρων, η αρχή της αποδοτικότητας εξετάζει την επίτευξη του μεγαλύτερου δυνατού αποτελέσματος από τους διαθέσιμους πόρους και η αρχή της αποτελεσματικότητας εξετάζει την επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου.

Το Πρότυπο ISSAI 400 ορίζει τον έλεγχο συμμόρφωσης ως μια ανεξάρτητη εκτίμηση του κατά πόσο ένα δεδομένο θέμα είναι σύμφωνο με τις αρχές που έχουν οριστεί ως κριτήρια ελέγχου. Οι έλεγχοι συμμόρφωσης διενεργούνται αξιολογώντας κατά πόσο οι δραστηριότητες, οι χρηματοοικονομικές συναλλαγές και οι πληροφορίες συμμορφώνονται, από κάθε ουσιαστή άποψη, με τις αρχές ή κανόνες που διέπουν την ελεγχόμενη οντότητα. Οι αρχές ή/και κανόνες αυτοί μπορεί να αφορούν στη συμμόρφωση με διατάξεις της νομοθεσίας, κανονισμών ή συμφωνιών, ή με τις γενικές αρχές χρηστής χρηματοοικονομικής διαχείρισης και συμπεριφοράς δημόσιων αξιωματούχων.

Ο παρών έλεγχος βασίστηκε σε στοιχεία που υποβλήθηκαν από την ΕΣΚ, τη Διοίκηση του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος (ΓΑΑΠ) και το Τμήμα Γεωργίας, σε επισκόπηση εγγράφων, μητρώων και αρχείων αλληλογραφίας και στη διενέργεια συναντήσεων με το προσωπικό τους.

Τα συμπεράσματα του ελέγχου, μαζί με τις εισηγήσεις μας, διαβιβάστηκαν με επιστολή μας, ημερ. 18.10.2019, για σχόλια και απόψεις στον Πρόεδρο του ΔΣ της ΕΣΚ και οι απόψεις του τελευταίου, οι οποίες διαβιβάστηκαν στην Υπηρεσία στις 19.11.2019, ενσωματώθηκαν, όπου ενδείκνυται, στην παρούσα Έκθεση.

Γ. Θεσμικό Πλαίσιο.

Η ΕΣΚ ιδρύθηκε το 1954, ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, με σκοπό την εισαγωγή και εμπορία σιτηρών και τη διασφάλιση της επάρκειας σιτηρών σε ζωτροφές και παραγωγής αλευριού, με βάση τον περί Ελέγχου Σιτηρών Νόμο (Κεφ.68), ο οποίος τροποποιήθηκε και μετονομάστηκε σε περί Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου Νόμο, σύμφωνα με τον περί Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου (Τροποποιητικό) Νόμο του 2004 (Ν.143(I)/2004), ημερ. 30.4.2004.

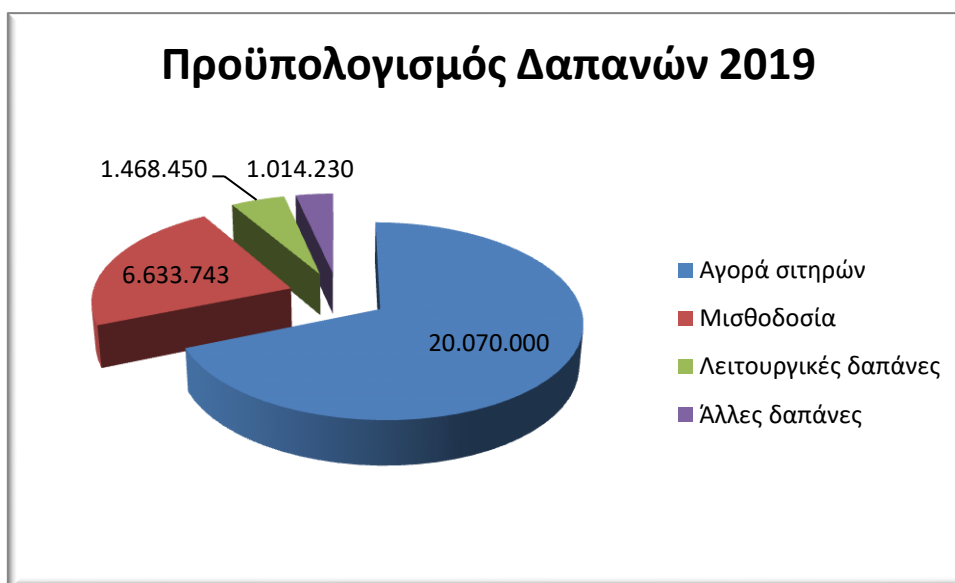
Μέχρι την ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) τον Μάιο του 2004, η ΕΣΚ λειτουργούσε σε μονοπωλιακό καθεστώς και το Κράτος εφαρμόζε, μέσω της ΕΣΚ, πολιτική επιδοτημένων τιμών συγκέντρωσης και πώλησης των σιτηρών. Το Υπουργικό Συμβούλιο (ΥΣ), με Απόφαση Αρ. 59.140 ημερ. 17.12.2003, αποφάσισε να διατηρήσει την ΕΣΚ ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και λόγω της ένταξης της Κύπρου στην ΕΕ η Βουλή των Αντιπροσώπων ψήφισε στις 29.4.2004 τον τροποποιητικό Νόμο Ν.143(I)/2004, θέτοντας τις προϋποθέσεις λειτουργίας της κάτω από νέο καθεστώς ελεύθερης αγοράς χωρίς να λαμβάνει πλέον καμία κρατική ενίσχυση. Όπως αναφέρεται εκτενέστερα στην Έκθεση, στις 5.1.2017, το ΥΣ αποφάσισε τη μεταρρύθμιση/μετεξέλιξη της ΕΣΚ, η οποία μέχρι σήμερα δεν έχει ακόμα υλοποιηθεί.

Η ΕΣΚ διέπεται επίσης από τις πρόνοιες του περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και του Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου (Ν.20(I)2014), καθώς και κατ'αναλογία από τις πρόνοιες του περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμου (Ν.38(I)2014). Επιπρόσθετα, η διάρθρωση και οι όροι υπηρεσίας των υπαλλήλων, διέπονται από αριθμό Κανονιστικών Διοικητικών Πράξεων.

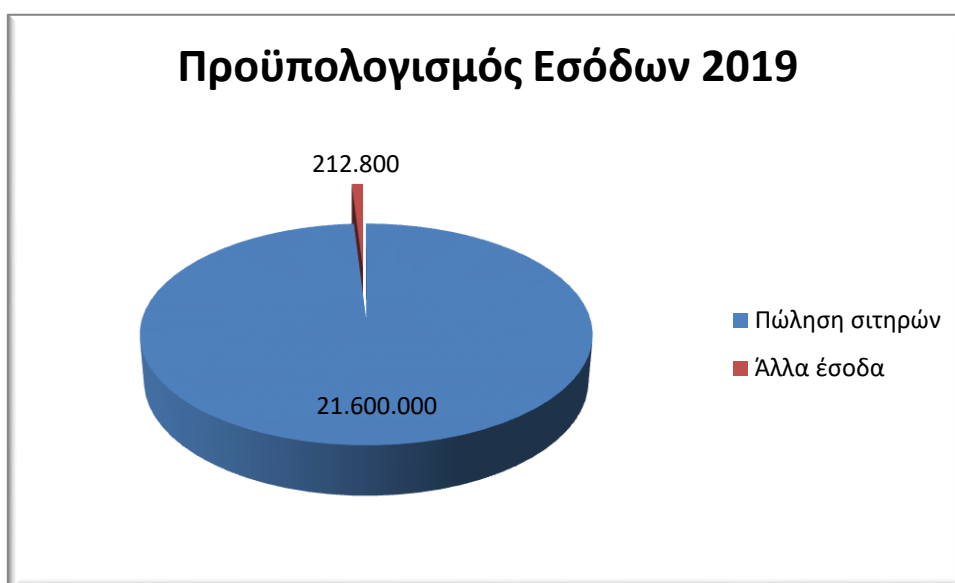
Δ. Ευρήματα.**1. Προϋπολογισμός 2019.**

Ο περί Προϋπολογισμού της Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου του 2019 Νόμος (Ν.20(II)/2019) ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων την 1.3.2019 και στις 15.3.2019 δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας. Σχετικά αναφέρονται τα ακόλουθα:

(α) Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Νόμου (Ν.20(II)/2019), εγκρίθηκε για χρήση από το Ταμείο Λειτουργίας της ΕΣΚ ποσό ύψους €29.186.423, από το οποίο, σύμφωνα με τον Συγκεφαλαιωτικό Πίνακα Δαπανών, €20.070.000 αφορούν σε αγορά σιτηρών, €6.633.743 σε μισθοδοσία, €1.468.450 σε λειτουργικές δαπάνες και €1.014.230 σε άλλες δαπάνες.

Επιπλέον, σύμφωνα με τον Συγκεφαλαιωτικό Πίνακα Εσόδων, προϋπολογίστηκαν συνολικά έσοδα ύψους €21.812.800, από το οποίο €21.600.000 αφορούν σε έσοδα από την πώληση σιτηρών.

Όπως προκύπτει, ο Προϋπολογισμός της ΕΣΚ για το 2019 είναι ελλειμματικός κατά €7.373.623. Συνεπώς, σύμφωνα με την Κατάσταση Ταμειακής Ρευστότητας του Προϋπολογισμού, τα μετρητά στις 31.12.2019, αναμένεται να μειωθούν στο ποσό των €1.554.393 (15.4.2019: €9 εκ. περίπου, 31.12.2016 (τελευταίες διαθέσιμες οικονομικές καταστάσεις): €12,87 εκ.). Ως αποτέλεσμα, αναμένεται ότι η ΕΣΚ θα αντιμετωπίσει σοβαρό πρόβλημα ρευστότητας, το οποίο ενδέχεται να απειλήσει τη βιωσιμότητά της.

(β) Σύμφωνα με το άρθρο 6 του Νόμου (Ν.20(II)/2019), ο Προϊστάμενος του Λογιστηρίου ορίζεται ως ο λειτουργός που ασκεί έλεγχο πάνω στα έσοδα και τις δαπάνες της ΕΣΚ. Ο Προϊστάμενος του Λογιστηρίου έχει αφυπηρετήσει την 1.8.2019 και δεν έχει οριστεί άλλο πρόσωπο στη θέση αυτή. Με επιστολή της, ημερ. 8.4.2019, προς τον Υπουργό Οικονομικών, η Υπηρεσία μας προειδοποίησε ότι, λόγω των πιο πάνω, ενδέχεται όλες οι πληρωμές που διενεργούνται από 15.3.2019, ημερομηνία που ξεκίνησε η άδεια αφυπηρέτησης του Προϊσταμένου του Λογιστηρίου, να μην είναι σύννομες. Με αφορμή τα πιο πάνω, επισημάνθηκε ότι, η επί σειρά ετών απουσία διοικητικής εποπτείας στην ΕΣΚ αγγίζει τα όρια της αμέλειας.

Σύσταση: Υποδείχθηκε ότι θα πρέπει να διασφαλιστεί η ορθολογιστική διαχείριση της ταμειακής ρευστότητας της ΕΣΚ, προκειμένου να διασφαλιστεί η βιωσιμότητά της, τουλάχιστον μέχρι να παρθούν τελικές αποφάσεις για τη μεταρρύθμιση/μετεξέλιξη της και παράλληλα οι όποιες πληρωμές που διενεργούνται να μην στερούνται νομιμότητας.

Ο Πρόεδρος της ΕΣΚ μάς πληροφόρησε ότι, μετά από συνεχιζόμενες προσπάθειες του ΔΣ, κατέστη δυνατό να αποσπαστεί στην Επιτροπή, από τις αρχές Νοεμβρίου του 2019, Ανώτερος Λειτουργός από το Υπουργείο ΓΑΑΠ, για εκτέλεση ειδικών καθηκόντων σε σχέση με τη θέση του Διευθυντή. Όσον αφορά στα καθήκοντα του Προϊσταμένου Λογιστηρίου, το ΔΣ, κατά τη συνεδρία του στις 15.3.2019 αποφάσισε όπως όλα τα καθήκοντα της θέσης Προϊσταμένου Λογιστηρίου ανατεθούν στους δύο λειτουργούς του Λογιστηρίου της ΕΣΚ. Για την ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων για τα έτη 2017, 2018 και 2019, καθώς και του Προϋπολογισμού της ΕΣΚ για το 2020, το ΔΣ προέβη στη σύναψη συμβολαίου αγοράς υπηρεσιών, με βάση τον περί Δημοσίων Συμβάσεων Νόμο.

2. Οικονομικά αποτελέσματα 2012 – 2016.

2.1 Οικονομικές καταστάσεις. Οι οικονομικές καταστάσεις της ΕΣΚ για το έτος που έληξε στις 31.12.2011 ελέγχθηκαν από την Υπηρεσία μας και, σύμφωνα με την Έκθεση Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας, ημερ. 18.9.2014, είχε εκφραστεί αρνητική γνώμη επί των υπό αναφορά οικονομικών καταστάσεων λόγω (α) της τακτικής που ακολουθήθηκε από την ΕΣΚ σχετικά με την πολιτική απόσβεσης των περιουσιακών στοιχείων υπό μίσθωση (β) του λογιστικού χειρισμού των κρατικών επιχορηγήσεων (γ) της μη πρόβλεψης για επισφαλείς απαιτήσεις, (δ) των περιορισμένων ελεγκτικών τεκμηρίων για επιβεβαίωση των ποσοτήτων των αποθεμάτων και του ύψους των πωλήσεων λόγω σημαντικών αδυναμιών στο σύστημα διαχείρισης των αποθεμάτων και στη διαδικασία των πωλήσεων και (ε) της άρνησης του ΔΣ για έγκριση της επιστολής διαβεβαίωσης της διοίκησης για το έτος 2011.

Ο έλεγχος των οικονομικών καταστάσεων για τα έτη που έληξαν στις 31.12.2012, 31.12.2013, 31.12.2014 και 31.12.2015 διενεργήθηκε από ιδιωτικό ελεγκτικό οίκο και η Έκθεση Ανεξάρτητων Ελεγκτών, για τα έτη 2012 και 2013, εκδόθηκε στις 4.6.2018 και για τα έτη 2014 και 2015, στις 11.6.2018. Σε όλες τις Εκθέσεις, ο ιδιώτης ελεγκτής εξέφρασε αδυναμία έκφρασης γνώμης, λόγω του ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια που είχε

στη διάθεσή του για επιβεβαίωση των ποσοτήτων των αποθεμάτων και του ύψους των πωλήσεων ήταν περιορισμένα, λόγω σημαντικών αδυναμιών στο σύστημα διαχείρισης των αποθεμάτων και στη διαδικασία των πωλήσεων.

Σημειώνεται ότι, από μελέτη των πρακτικών των συνεδριάσεων τόσο του προηγούμενου, όσο και του νέου ΔΣ, διαπιστώθηκε ότι σε καμία περίπτωση δεν διεξήχθη συζήτηση επί των σοβαρών θεμάτων που άπτονται της αδυναμίας έκφρασης ελεγκτικής γνώμης για τις οικονομικές καταστάσεις που αφορούσαν στα έτη 2012 μέχρι 2015 και των λόγων που οδήγησαν σε αυτή. Επιπλέον, διαπιστώθηκε ότι, παρά τη σοβαρότητα των θεμάτων που αναφέρονται στις Εκθέσεις Ελεγκτή, δεν έχει δρομολογηθεί οποιαδήποτε διαδικασία για αναζήτηση τυχόν ευθυνών.

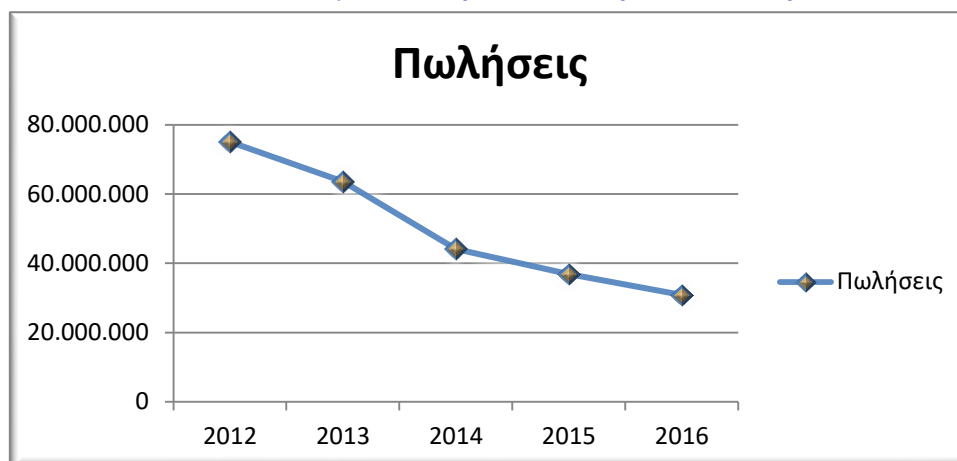
Μέχρι την ημερομηνία ετοιμασίας της παρούσας Έκθεσης στις 9.12.2019, εξακολουθούσε να εκκρεμεί η ολοκλήρωση του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31.12.2016, από ιδιωτικό ελεγκτικό οίκο, ενώ εκκρεμούσε ακόμα, εκ μέρους της ΕΣΚ, η ετοιμασία των οικονομικών καταστάσεων για τα έτη που έληξαν στις 31.12.2017 και 31.12.2018.

Συναφώς αναφέρεται ότι, κατά την πρώτη συνεδρία του νέου ΔΣ της ΕΣΚ στις 23.1.2019, ο Πρόεδρος εξέφρασε την ανησυχία του για το γεγονός ότι δεν υπήρχαν ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις από το 2016 και μετά, καθότι, όπως ανέφερε, αυτό σημαίνει ότι δεν υπήρχε σαφής και ασφαλής εικόνα του ενεργητικού και παθητικού της ΕΣΚ, ούτε και μηχανισμοί που να διασφαλίζουν την ορθή διαχείρισή τους και των κινδύνων που ελλοχεύουν.

2.2 Αποτελέσματα ετών. Οι οικονομικές καταστάσεις που αφορούν στα έτη 2012-2016 παρουσίασαν την ακόλουθη εικόνα:

	2016 ⁽¹⁾	2015	2014	2013	2012
	€	€	€	€	€
Πωλήσεις	30.785.931	36.762.919	44.037.956	63.482.377	74.969.299
Κόστος πωλήσεων	(30.921.371)	(37.036.771)	(43.602.588)	(61.804.553)	(70.416.914)
Μικτό κέρδος/(ζημιά)	(135.440)	(273.852)	435.368	1.677.824	4.552.385
Ζημιά έτους	(4.615.860)	(1.236.195)	(5.287.772)	(16.388.194)	(158.824)
Σύνολο περιουσιακών στοιχείων στις 31.12	30.934.609	32.274.779	36.920.222	38.247.311	46.158.940

⁽¹⁾ Αποτελέσματα σύμφωνα με μη εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις.

Επισημάνθηκε η διαχρονική σημαντική μείωση στις πωλήσεις, καθώς και το γεγονός ότι κατά τα έτη 2015 και 2016 προέκυψε μικτή ζημιά, σε σύγκριση με το μικτό κέρδος που σημειώθηκε κατά τα έτη 2013 και 2014. Σχετικά με τα πιο πάνω, αναφέρονται τα ακόλουθα:

(α) Ζημιά έτους. Η σημαντική ζημιά έτους που σημειώθηκε κατά το 2013 οφείλεται κυρίως στην απομείωση των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων της ΕΣΚ στη Λαϊκή Τράπεζα ύψους €3.580.740, η οποία αναγνωρίστηκε στα αποτελέσματα χρήσης, στη ζημιά ύψους €2.680.735 η οποία προήλθε από τη μετατροπή του 47,5% των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων σε μετοχές και απομείωση των μετοχών αυτών, καθώς και στην αναλογιστική ζημιά του Σχεδίου Συντάξεων και Χορηγημάτων σε Υπαλλήλους της ΕΣΚ (όμοιο με το Κυβερνητικό), η οποία προέκυψε λόγω της ζημιάς ύψους €1.765.875 που υπέστη το Σχέδιο από την απομείωση των μη εξασφαλισμένων καταθέσεων του στη Λαϊκή Τράπεζα, τη μετατροπή αξιογράφων του στην Τράπεζα Κύπρου σε συνήθεις μετοχές και την απομείωση της αξίας των μετοχών αυτών (ζημιά ύψους €633.367), καθώς και τη μετατροπή αξιογράφων του σε μετοχές και απομείωση της αξίας των μετοχών αυτών (ζημιά ύψους €8.808.364).

Για το θέμα της απομείωσης των καταθέσεων της ΕΣΚ ετοιμάστηκε από την Ελεγκτική Υπηρεσία ξεχωριστή επιστολή, η οποία υποβλήθηκε στον Υπουργό Οικονομικών στις 28.2.2017 και στην οποία επισημάνθηκαν τα ακόλουθα:

(i) Εξουσιοδότηση Επιτροπής για διαχείριση των διαθέσιμων κεφαλαίων της ΕΣΚ και των Ταμείων Συντάξεων υπαλλήλων. Το ΔΣ της ΕΣΚ, κατά τη συνεδρία του ημερ. 22.10.2008, αποφάσισε, μεταξύ άλλων, όπως η Διαχειριστική Επιτροπή των Ταμείων Συντάξεων του προσωπικού της ΕΣΚ, αποτελούμενη από τον Πρόεδρο, Διευθυντή και Προϊστάμενο του Λογιστηρίου, διαχειρίζεται και τα διαθέσιμα κεφάλαια, υπόλοιπα και αποθεματικά της ΕΣΚ και την εξουσιοδότησε όπως προβαίνει σε επενδύσεις των αποθεματικών των Ταμείων Συντάξεως με βάση τους ισχύοντες Κανονισμούς. Στις 5.12.2011 το ΔΣ επαναδιόρισε τα πιο πάνω άτομα ως μέλη της Διοικητικής και Διαχειριστικής Επιτροπής του Σχεδίου Συντάξεων και Χορηγημάτων (το «Σχέδιο») των υπαλλήλων της ΕΣΚ.

Επισημάνθηκε ότι το Σχέδιο ήταν υπόχρεο για εγγραφή στο μητρώο του Εφόρου Ταμείων Επαγγελματικών Συνταξιοδοτικών Παροχών, σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Ίδρυσης, των Δραστηριοτήτων και της Εποπτείας των Ταμείων Επαγγελματικών Συνταξιοδοτικών Παροχών Νόμου (Ν.208(Ι)/2012). Στο πλαίσιο αυτό είχε υποβάλει, το 2010 αίτηση για εγγραφή, η οποία, όπως πληροφορηθήκαμε από την ΕΣΚ, εκκρεμεί μέχρι σήμερα. Συνεπώς, εκφράστηκε η άποψη ότι οι πρόνοιες του πιο πάνω Νόμου, που αντικατέστησε τον Ν.146(Ι)/2006, καθώς και η Οδηγία 2/2010 που εκδόθηκε δυνάμει του άρθρου 32 του Νόμου (ΚΔΠ 23/2010), αναφορικά με το επενδυτικό πλαίσιο συνετής διαχείρισης των Ταμείων Επαγγελματικών Συνταξιοδοτικών Παροχών, θα έπρεπε να τυγχάνουν εφαρμογής για το Σχέδιο.

Ο τότε Πρόεδρος της ΕΣΚ στις 15.6.2017, μας πληροφόρησε ότι οι πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας είναι απόλυτα σεβαστές και η Διαχειριστική Επιτροπή του Σχεδίου είχε πάντοτε ως βάση λήψης των αποφάσεών της τη νομοθεσία, παρόλο ότι εκκρεμούσε η εγγραφή του Σχεδίου στο μητρώο Εφόρου Ταμείων Επαγγελματικών Συνταξιοδοτικών Παροχών.

(ii) Αγορά αξιογράφων της Τράπεζας Κύπρου. Κατά την περίοδο Δεκεμβρίου 2007 μέχρι 2009 το Σχέδιο προέβη στην αγορά αξιογράφων κεφαλαίου της Τράπεζας Κύπρου (€5.809.245), μετατρέψιμων χρεογράφων της ίδιας τράπεζας (€3.000.000) και χρεογράφων της Ελληνικής Τράπεζας (€1.500.000). Στις 18.5.2011 το Σχέδιο προέβη στην αντικατάσταση/ ανταλλαγή των αξιογράφων της Τράπεζας Κύπρου με μετατρέψιμα αξιόγραφα ενίσχυσης κεφαλαίου της ίδιας τράπεζας, συνολικού ύψους €8.809.245. Επισημάνθηκε ότι, κατά την ημερομηνία της επένδυσης αυτής, το σύνολο του ενεργητικού του Σχεδίου ανερχόταν σε περίπου €23 εκ. Με βάση τον Κανονισμό 5(4) της ΚΔΠ 23/2010, που αναφέρεται στο επενδυτικό πλαίσιο συνετής διαχείρισης των Ταμείων Επαγγελματικών Συνταξιοδοτικών Παροχών, το μέγιστο ποσό που θα μπορούσε να επενδυθεί σε αξιόγραφα της Τράπεζας Κύπρου ανέρχεται στο 10% του ενεργητικού του Ταμείου, δηλαδή σε €2.362.988. Όπως προκύπτει, το ποσό που επενδύθηκε στην πραγματικότητα ήταν σχεδόν τετραπλάσιο του μέγιστου επιτρεπτού.

Ο τότε Πρόεδρος της ΕΣΚ μάς πληροφόρησε επίσης ότι, η ολοκληρωτική απώλεια της αξίας των αξιογράφων οφειλόταν στο «κούρεμα» του 2013, γεγονός το οποίο δεν είχε ιστορικό προηγούμενο ανά το παγκόσμιο και δεν ήταν αναμενόμενο να το προέβλεπε ο οποιοσδήποτε, ώστε να αποφύγει την επένδυση σε αυτά τα είδη χαρτοφυλακίου, σημειώνοντας ότι η αγορά αξιογράφων και χρεογράφων κρινόταν ως πολύ αποδοτική επένδυση για το Ταμείο, αφού το Τραπεζικό Σύστημα της Κύπρου, μέχρι το 2012, εθεωρείτο αξιόπιστο.

(iii) Μεταφορές χρημάτων στη Λαϊκή Τράπεζα τον Φεβρουάριο του 2013.

Σύμφωνα με σχετικό εσωτερικό έγγραφο της ΕΣΚ ημερ. 31.1.2013, το οποίο υπογράφηκε από τον τότε Πρόεδρο του ΔΣ της ΕΣΚ, η Λαϊκή Τράπεζα προσέφερε το υψηλότερο καταθετικό επιτόκιο σε σύγκριση με τα υπόλοιπα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Με βάση την αξιολόγηση αυτή, αποφασίστηκε η μεταφορά των χρηματικών διαθεσίμων της ΕΣΚ και του Σχεδίου στην υπό αναφορά τράπεζα. Ωστόσο, δεν προσκομίστηκε οποιοδήποτε πρακτικό της Διαχειριστικής Επιτροπής, στο οποίο να καταγράφονται οι λόγοι για τους οποίους αποφασίστηκε η μεταφορά αυτή, ή η αξιολόγηση των τυχόν κινδύνων που προέκυπταν για τη συγκεκριμένη τράπεζα, ή από το γεγονός ότι δεν θα υπήρχε διασπορά κινδύνου, σε αντίθεση με τις πρακτικές συνετής διαχείρισης που επιβάλλει ο Περί της Ίδρυσης, των Δραστηριοτήτων και της Εποπτείας των Ταμείων Επαγγελματικών Συνταξιοδοτικών Παροχών Νόμος του 2012 (Ν. 208(Ι)/2012).

Με βάση τα πιο πάνω, το Σχέδιο, με επιστολή του ημερ. 4.2.2013, ζήτησε από την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος όπως προβεί στην έκδοση επιταγής για το ποσό ύψους €3.609.162 που βρισκόταν κατατεθειμένο σε προθεσμιακή κατάθεση που έληγε στις 4.2.2013. Την ίδια μέρα, ζήτησε με επιστολή προς τη Λαϊκή Τράπεζα, την κατάθεση συνολικού ποσού ύψους €3.697.776 σε κατάθεση τακτής προθεσμίας διάρκειας τριών μηνών, με επιτόκιο ύψους 5,6%, στο όνομα του Σχεδίου Συντάξεων και Χορηγημάτων υπαλλήλων της ΕΣΚ.

Στις 22.2.2013 η ΕΣΚ ζήτησε από την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος όπως άλλη προθεσμιακή κατάθεση, ύψους €3.174.361, που έληγε την ημέρα εκείνη, μην ανανεωθεί και εκδοθεί επιταγή προς όφελος της ΕΣΚ. Ακολούθως, με επιστολή ημερ. 25.2.2013, η ΕΣΚ ζήτησε από τη Λαϊκή Τράπεζα, όπως καταθέσει ποσό ύψους €3.250.417 σε κατάθεση τακτής προθεσμίας, διάρκειας τριών μηνών, με επιτόκιο ύψους 5,65%, στο όνομα της ΕΣΚ.

Στις 12.3.2013, δηλαδή τρεις μέρες πριν την πρώτη απόφαση του Eurogroup αναφορικά με την εξυγίανση και αναδιάρθρωση των πιστωτικών ιδρυμάτων της Κύπρου, τόσο η ΕΣΚ, όσο και το Σχέδιο Συντάξεων, ζήτησαν, με επιστολές τους, από τη Λαϊκή Τράπεζα, τον πρόωρο τερματισμό των πιο πάνω τακτών καταθέσεων. Ακολούθησε και δεύτερη επιστολή, ημερ. 14.3.2013 (δηλαδή μια μέρα πριν την απόφαση του Eurogroup) με την οποία εκφράστηκε η έντονη διαμαρτυρία για τη μη εφαρμογή των πιο πάνω οδηγιών.

(iv) Κούρεμα καταθέσεων ΕΣΚ και Σχεδίου Συντάξεων. Μετά τις γνωστές αποφάσεις του Eurogroup, τόσο η ΕΣΚ, όσο και το Σχέδιο, υπέστησαν πολύ σοβαρή ζημιά, ύψους €6.261.475 και €11.207.606, αντίστοιχα.

Όπως προκύπτει από τα πιο πάνω, μεγάλο μέρος της ζημιάς που υπέστη η ΕΣΚ και το Σχέδιο Συντάξεων προέκυψε λόγω του τερματισμού των καταθέσεων προθεσμίας που τηρούνταν με την Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και της μεταφοράς των αντίστοιχων χρηματικών διαθεσίμων στη Λαϊκή Τράπεζα, λίγες μέρες πριν το κούρεμα καταθέσεων, προφανώς λόγω του υψηλότερου επιτοκίου που προσέφερε. Επισημάνθηκε ότι η ενέργεια αυτή θα έπρεπε να είχε αξιολογηθεί ως προς τον κίνδυνο που εμπεριείχε, αφού είναι γνωστό ότι το ύψος του επιτοκίου είναι, σε μεγάλο βαθμό, συνάρτηση του κινδύνου που αναλαμβάνει ο καταθέτης. Επίσης, θα αναμενόταν τόσο ο τότε Πρόεδρος του ΔΣ, ως ο Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, που είχε άμεση εμπλοκή στην ετοιμασία του Πλαισίου εξυγίανσης και αναδιάρθρωσης των πιστωτικών ιδρυμάτων της Κύπρου, όσο και ο τέως Διευθυντής της ΕΣΚ, ως πρώην Διευθυντικό Στέλεχος της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, να

γνώριζαν και να ήταν σε θέση να αξιολογήσουν καλύτερα τον κίνδυνο που εμπειρείχε η μεταφορά χρημάτων στη Λαϊκή Τράπεζα κατά τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, ώστε να αποφευχθεί η σημαντική αυτή ζημιά σε δημόσιους πόρους. Εύλογα ερωτηματικά προέκυψαν και από την ενέργεια της ΕΣΚ και του Σχεδίου, τρεις ημέρες πριν την πρώτη απόφαση του Eurogroup για κούρεμα καταθέσεων, να αρχίσουν αγωνιώδεις προσπάθειες για μετακίνηση των καταθέσεων που είχαν γίνει στη Λαϊκή Τράπεζα δύο εβδομάδες προηγουμένως, ενέργεια που ενδεχομένως να υποδηλοί γνώση για το τότε επικείμενο κούρεμα.

Επιπρόσθετα των πιο πάνω, οι αποφάσεις για τήρηση των πλεοναζόντων χρηματικών αποθεμάτων της ΕΣΚ σε καταθέσεις τακτής προθεσμίας με τη Λαϊκή Τράπεζα δεν ήταν σύννομες, λαμβάνοντας υπόψη τις πρόνοιες του περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Επενδύσεις) Νόμου (Ν.100/1991). Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Νόμου αυτού, τα χρήματα κάθε Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου, τα οποία δεν απαιτούνται αμέσως για τη λειτουργία ή την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του επενδύονται κατά τέτοιο τρόπο, όπως θα εγκρίνει ο Υπουργός Οικονομικών. Ο τότε Υπουργός Οικονομικών, με επιστολή του ημερ. 2.4.1992 προς τον Υπουργό Συγκοινωνιών και Έργων, διασαφήνισε ότι, η οδηγία του Υπουργού Οικονομικών είναι όπως όλοι οι ημικρατικοί οργανισμοί που περιλαμβάνονται στον Πίνακα του Νόμου του 1991, στους οποίους περιλαμβάνονταν και η ΕΣΚ, θα πρέπει να επενδύουν όλα τα ταμειακά διαθέσιμά τους, που δημιουργήθηκαν μετά τον Οκτώβριο του 1990, σε κυβερνητικά χρεόγραφα. Όσον αφορά στα τυχόν πλεονάσματα που υπήρχαν πριν την ημερομηνία αυτή και ήταν κατατεθειμένα σε εμπορικές τράπεζες, ποσό ίσο με 10% θα πρέπει να επενδύεται ετησίως, από το 1991, σε κυβερνητικά χρεόγραφα. Επιπρόσθετα, σημειώθηκε ότι, το Υπουργείο Οικονομικών, με επιστολή ημερ. 5.4.2000, ενημέρωσε την ΕΣΚ ότι, ο Υπουργός έδωσε καλυπτική έγκριση για τις επενδύσεις ΛΚ 3 εκ. σε κρατικά ονομαστικά χρεόγραφα και χρεόγραφα της Λαϊκής Τράπεζας, επισημαίνοντας ότι ενέκρινε τις μελλοντικές επενδύσεις της ΕΣΚ σε κρατικά ονομαστικά χρεόγραφα.

Επίσης, η επένδυση του Σχεδίου σε ποσό πέραν των €8,8 εκ. σε αξιόγραφα της Τράπεζας Κύπρου, αντίκειται σαφώς στις αρχές συνετής διαχείρισης, όπως αυτές καθορίζονται στην ΚΔΠ 23/2010 και δεν ήταν σύννομη, αφού έγινε κατά παράβαση των υπό αναφορά Κανονισμών.

Σχετικά με τα (iii) και (iv) πιο πάνω, ο τότε Πρόεδρος της ΕΣΚ μάς πληροφόρησε ότι, αναφορικά με τις μεταφορές χρηματικών διαθεσίμων της ΕΣΚ και του Σχεδίου στη Λαϊκή Τράπεζα τον Φεβρουάριο του 2013, δεν είχε ενημερωθεί, ούτε και ερωτηθεί πριν την πραγματοποίησή τους, ενώ η αποστολή των επιστολών στις 12.3.2013, τόσο από την ΕΣΚ, όσο και από το Σχέδιο, για τερματισμό των καταθέσεων, έγινε με πρωτοβουλία του τότε Διευθυντή. Η Υπηρεσία μας με επιστολή ημερ. 12.9.2017, εξέφρασε την άποψη ότι προκαλεί ιδιαίτερη εντύπωση που, για μια τόσο σημαντική απόφαση, ο τότε Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, υπό την ιδιότητά του ως Πρόεδρος τόσο της ΕΣΚ, όσο και της Διαχειριστικής Επιτροπής του Σχεδίου Συντάξεων και Χορηγημάτων Υπαλλήλων της ΕΣΚ, δεν έτυχε ενημέρωσης, ως έπρεπε, χωρίς να αναζητηθούν ευθύνες από τον τότε Διευθυντή της ΕΣΚ για την παράλειψή του αυτή.

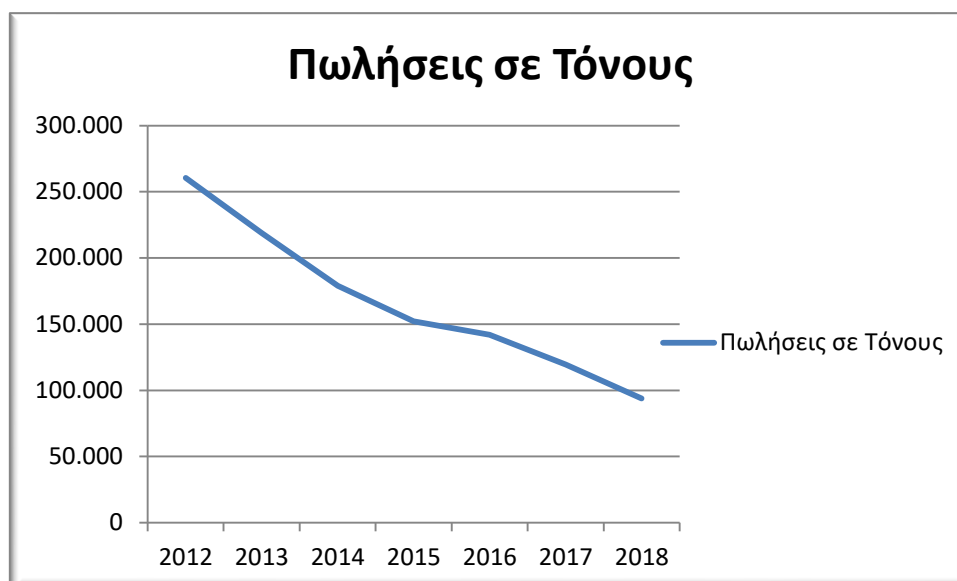
Τα πιο πάνω τέθηκαν επίσης, από την Ελεγκτική Υπηρεσία, ενώπιον του Γενικού Εισαγγελέα, ο οποίος με επιστολή του ημερ. 30.7.2018, ανέφερε ότι δεν διαπιστώθηκε η διάπραξη είτε ποινικού, είτε αστικού αδικήματος.

Λαμβάνοντας τούτο υπόψη, όπως και το γεγονός ότι για σειρά 16 ετών (1997 – 2013), ο Πρόεδρος της ΕΣΚ ήταν ο τέως Γενικός Διευθυντής του Υπουργείου Οικονομικών, ο οποίος κατείχε τη θέση αυτή από το 2002, μέχρι και την αφυπηρέτησή του το 2019, επισημαίνουμε την προκύπτουσα αδυναμία επαρκούς πλαισίου λογοδοσίας σε σχέση με τη νομική υποχρέωση ενός Προέδρου Ημικρατικού Οργανισμού να ασκεί τα καθήκοντά του με τη δέουσα επιμέλεια και φροντίδα, τόσο σε σχέση με τα πιο πάνω γεγονότα, αλλά όσο και με τη γενικότερη διαχείριση των οικονομικών θεμάτων της ΕΣΚ και της πολύ κακής κατάστασης στην οποία περιήλθε.

(β) Μείωση πωλήσεων. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΚ, οι πωλήσεις κατά τα έτη 2012 μέχρι 2018 παρουσίασαν την ακόλουθη εικόνα:

Κατά την	Αξία € εκ.	Μείωση σε € εκ.	Ποσοστό %	Τόνοι	Μείωση σε Τόνους	Ποσοστό %
31.12.2012	75,0			260.485		
31.12.2013	63,5	11,5	15,3	219.013	41.472	15,9
31.12.2014	44,0	19,5	30,7	178.958	40.055	18,3
31.12.2015	36,8	7,2	16,4	152.168	26.790	15,0
31.12.2016	30,8	6,0	16,3	141.971	10.197	6,7
31.12.2017	26,9	3,9	12,7	119.632	22.339	15,7
31.12.2018	20,3	6,6	24,5	93.856	25.776	21,5

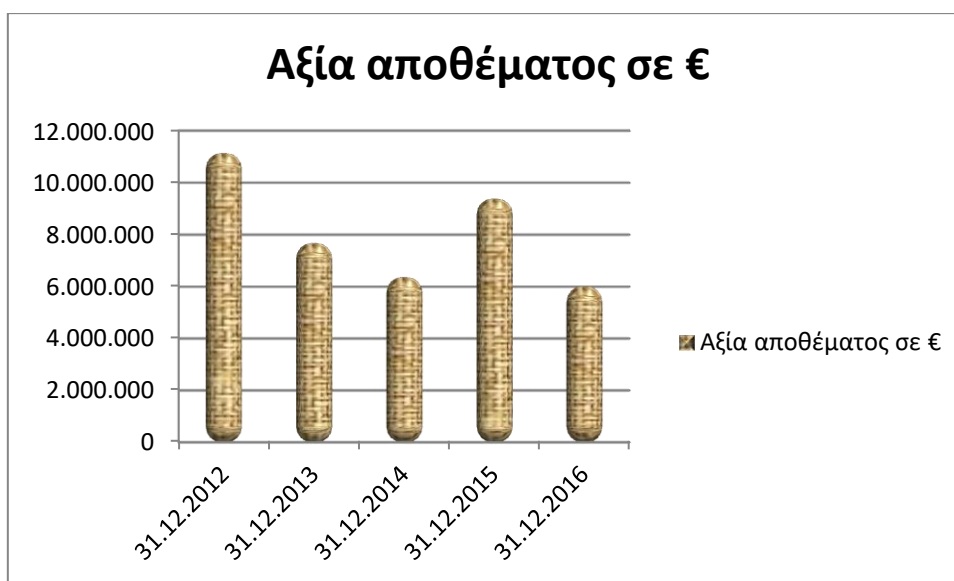
Όπως προκύπτει, οι πωλήσεις παρουσιάζουν μια καθοδική πορεία, αφού αυτές, κατά το 2018, μειώθηκαν κατά €6,6 εκ. ή 24,5% (25.776 τόνους ή 21,5%) σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος και κατά €54,7 εκ. ή 72,9% (166.629 τόνους ή 64%) σε σύγκριση με το 2012.

Συναφώς αναφέρθηκε ότι, σύμφωνα με το επεξηγηματικό σημείωμα του Προϋπολογισμού του 2019 για το άρθρο 0.441 «Μεταπώληση σιτηρών», η κατάσταση, όπως διαμορφώθηκε τα τελευταία χρόνια, οφείλεται βασικά στην ενίσχυση του ανταγωνισμού με την είσοδο και ανάπτυξη των ιδιωτών εμπόρων στον τομέα των σιτηρών, οι οποίοι δραστηριοποιούνται κυρίως στην περιοχή Λάρνακας και της ελεύθερης Επαρχίας Αμμοχώστου, όπου συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο μέρος της κτηνοτροφίας. Όπως επίσης αναφέρεται, το γεγονός ότι η κύρια βάση λειτουργίας της ΕΣΚ είναι το σιλό Λεμεσού, δυσχεραίνει την εμπορία σε άλλες περιοχές, λόγω του πρόσθετου μεταφορικού κόστους, με αποτέλεσμα οι σημαντικοί πελάτες των επαρχιών Λευκωσίας, Αμμοχώστου και Λάρνακας να συνεργάζονται με τους ιδιώτες εμπόρους, που δραστηριοποιούνται στην περιοχή τους. Επιπλέον αναφέρεται ότι, στη μείωση των πωλήσεων, συνέβαλε η έλλειψη ευελιξίας, εκ μέρους της ΕΣΚ, στον καθορισμό των τιμών, στη διαχείριση των ποσοτήτων των σιτηρών και του τρόπου πληρωμής, σε αντίθεση με τον τρόπο που ενεργούν οι ιδιώτες ανταγωνιστές της.

2.3 Απογραφή αποθέματος σιτηρών. Η αξία των αποθεμάτων των σιτηρών κατά τα έτη 2012 μέχρι 2016 παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί:

Κατά την	Αξία αποθέματος €
31.12.2012	11.141.553
31.12.2013	7.682.089
31.12.2014	6.374.941
31.12.2015	9.392.148
31.12.2016 ⁽¹⁾	6.018.187

⁽¹⁾ Αποτελέσματα σύμφωνα με μη εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις

Επισημάνθηκε ότι, τα περιορισμένα ελεγκτικά τεκμήρια για επιβεβαίωση του ύψους των αποθεμάτων ήταν ένας από τους λόγους για τους οποίους η Υπηρεσία μας εξέφρασε αρνητική γνώμη επί των οικονομικών καταστάσεων για το έτος 2011 και οδήγησαν σε αδυναμία έκφρασης ελεγκτικής γνώμης από τον ιδιωτικό ελεγκτικό οίκο, όσον αφορά στις οικονομικές καταστάσεις για τα έτη 2012 μέχρι 2015.

Όσον αφορά στις πωλήσεις και τα αποθέματα, γίνεται εκτενής αναφορά σε επόμενη παράγραφο της Έκθεσης αυτής.

2.4 Έκθεση προς τη Διεύθυνση (management letter). Στο πλαίσιο του ελέγχου προσκομίστηκε προσχέδιο Έκθεσης προς τη Διεύθυνση, που δεν έφερε ημερομηνία, η οποία ετοιμάστηκε από τον ιδιώτη ελεγκτή της ΕΣΚ και που αφορούσε στα έτη που έληξαν στις 31.12.2012 και 31.12.2013. Στην εν λόγω Έκθεση καταγράφεται αριθμός αδυναμιών του συστήματος εσωτερικού ελέγχου της ΕΣΚ οι οποίες, όπως αναφέρεται, επηρεάζουν την αληθινή και δίκαιη εικόνα των οικονομικών καταστάσεων της ΕΣΚ για τα πιο πάνω έτη και απαιτούν την προσοχή της Διεύθυνσης και την ενδεχόμενη υιοθέτηση των σχετικών εισηγήσεων, για αντιμετώπισή τους, εάν και εφόσον αυτές αποδειχθούν χρήσιμες, εφαρμόσιμες και οικονομικά εφικτές. Συγκεκριμένα, οι αδυναμίες που καταγράφονται στην υπό αναφορά Έκθεση αφορούν στην πώληση σιτηρών από το σιλό Λεμεσού (τόσο απευθείας από το πλοίο, όσο και από τις αποθήκες), στην τήρηση αρχείου με δικαιολογητικά έγγραφα πωλήσεων, στην καταμέτρηση αποθεμάτων, στην είσπραξη οφειλών από εμπορικούς χρεώστες, καθώς και στα μηχανογραφημένα συστήματα, όπως η επίσημη καταγραφή διαδικασιών πολιτικών, η διαχείριση πρόσβασης χρηστών, η διαχείριση αλλαγών, τα αντίγραφα ασφαλείας και οι δοκιμές αποκατάστασης πληροφοριών (data restoration tests).

Κατά τη διάρκεια του ελέγχου της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, ζητήθηκε τόσο από την ΕΣΚ, όσο και τηλεφωνικώς από τον ιδιώτη ελεγκτή, πληροφόρηση σχετικά με τους λόγους που το πιο πάνω έγγραφο δεν οριστικοποιήθηκε, ωστόσο, δεν κατέστη δυνατό να ληφθούν απαντήσεις. Σημειώνεται ότι, όπως πληροφορήθηκε η Υπηρεσία μας, ο ιδιωτικός ελεγκτικός οίκος δεν ετοίμασε αντίστοιχη επιστολή ελέγχου που να αφορά στον έλεγχο των ετών που έληξαν στις 31.12.2014 και 31.12.2015.

Σύσταση: Η αδυναμία έκφρασης ελεγκτικής γνώμης επί των οικονομικών καταστάσεων για τα έτη 2012 μέχρι 2015 και η σημαντική καθυστέρηση που παρατηρείται στον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων για το έτος 2016 και την ετοιμασία από την ΕΣΚ των οικονομικών καταστάσεων για τα έτη 2017 και 2018, αποτελούν πολύ σοβαρά θέματα, ιδιαίτερα λαμβάνοντας υπόψη ότι, όπως αναφέρεται εκτενέστερα πιο κάτω, το ΔΣ οδεύει προς την υλοποίηση των Αποφάσεων του ΥΣ για τη μεταρρύθμιση/μετεξέλιξη της ΕΣΚ μέσω της εξεύρεσης στρατηγικού επενδυτή, στον οποίο θα παραχωρηθεί άδεια χρήσης του σιλό Λεμεσού. Επισημάνθηκε ότι, οι εξελεγμένες οικονομικές καταστάσεις ενός οργανισμού αποτελούν βασική πηγή για λήψη χρηματοοικονομικών αποφάσεων και επενδυτικών επιλογών, αναφορά η οποία έγινε και σε σχετική επί του θέματος επιστολή της Υπηρεσίας μας προς τον Υπουργό Οικονομικών. Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, έγινε εισήγηση όπως δρομολογηθεί η ενδεδειγμένη διαδικασία για αναζήτηση τυχόν ευθυνών.

Ο Πρόεδρος της ΕΣΚ μάς πληροφόρησε ότι, παρόλο που μέχρι σήμερα η Έκθεση του ιδιώτη ελεγκτή προς τη Διεύθυνση δεν έχει οριστικοποιηθεί, οι σχετικές εισηγήσεις της προκαταρκτικής έκθεσης θα εξεταστούν από το ΔΣ μέχρι τα τέλη Μαρτίου 2020, με στόχο να υλοποιηθούν όλες οι δέουσες ενέργειες σε σχέση με τις παρατηρήσεις που αναφέρονται. Μας πληροφόρησε επίσης ότι θα ζητηθεί από το Υπουργείο Οικονομικών να οριστεί εξωτερικός ερευνητών λειτουργός, για αναζήτηση τυχόν ευθυνών.

3. Διοίκηση – στελέχωση και αξιολόγηση προσωπικού.

3.1 Θέση Διευθυντή. Σύμφωνα με το άρθρο 8 του περί της Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου Νόμου (Κεφ. 68), η ΕΣΚ διορίζει Διευθυντή, ο οποίος είναι το κύριο εκτελεστικό όργανό της. Επίσης, σύμφωνα με το Σχέδιο Υπηρεσίας της θέσης του Διευθυντή της ΕΣΚ, όπως αυτό εγκρίθηκε με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου Αρ. 35.613 στις 6.12.1991, ο Διευθυντής είναι υπεύθυνος για την οργάνωση, διοίκηση και αποτελεσματική λειτουργία των υπηρεσιών της ΕΣΚ, την ετοιμασία μελετών και την υποβολή εισηγήσεων για διαμόρφωση της πολιτικής της, καθώς και την υλοποίηση των αποφάσεών της, συμβουλεύει την ΕΣΚ πάνω σε θέματα της αρμοδιότητάς του και εκτελεί οποιαδήποτε άλλα καθήκοντα του ανατεθούν.

Επίσης, σύμφωνα με τον Κανονισμό 8(1) των περί Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου (Διάρθρωση και Όροι Υπαλλήλων) Κανονισμών του 1986 (ΚΔΠ 259/86), αν μια θέση είναι κενή για οποιοδήποτε λόγο, ή αν ο κάτοχος αυτής απουσιάζει με άδεια ή τελεί σε ανικανότητα, η Επιτροπή μπορεί να διορίσει άλλο πρόσωπο όπως ενεργεί αναπληρωματικά στη θέση αυτή, με τους ίδιους όρους όπως στη Δημόσια Υπηρεσία της Δημοκρατίας.

Συναφώς αναφέρεται ότι, σύμφωνα με το εδάφιο 1 του άρθρου 4Ε του πιο πάνω Νόμου, η ΕΣΚ δύναται, υπό τους όρους και προϋποθέσεις τους οποίους ήθελε αποφασίσει, να μεταβιβάζει την άσκηση οποιωνδήποτε από τις εξουσίες, λειτουργίες ή αρμοδιότητες της δυνάμει του παρόντος Νόμου ή οποιουδήποτε άλλου νόμου, σε οποιοδήποτε από τα μέλη της ή στον Διευθυντή ή σε επιτροπές που δύναται να αποτελούνται από μέλη της, τον Διευθυντή της ή υπαλλήλους της. Επίσης, σύμφωνα με το εδάφιο 2 του ίδιου άρθρου, η μεταβίβαση που αναφέρεται στο εδάφιο 1, δεν επιτρέπεται σε περίπτωση κατά την οποία, η άσκηση οποιασδήποτε τέτοιας λειτουργίας δυνατόν να φέρει το πρόσωπο προς το οποίο μεταβιβάζεται αντιμέτωπο προς τα οικονομικά ή άλλα συμφέροντα αυτού και, σύμφωνα με το εδάφιο 3, η μεταβίβαση λειτουργιών δύναται να ανακαλείται οποτεδήποτε από την Επιτροπή.

Από την ημερομηνία έναρξης της προαφηρητικής άδειας του τέως Διευθυντή της Επιτροπής στις 10.2.2014, με απόφαση του ΔΣ, ανατέθηκαν στις 24.2.2014 καθήκοντα Αν. Διευθυντή στον Ανώτερο Λειτουργό Σιτηρών, ενώ, με νέα απόφαση του ΔΣ στις 26.3.2015, στη βάση των διατάξεων του εδαφίου 1 του άρθρου 4Ε του πιο πάνω Νόμου, καθήκοντα διευθυντή ανατέθηκαν σε Διευθυντική Επιτροπή, αποτελούμενη από τον Ανώτερο Λειτουργό Σιτηρών, τον Προϊστάμενο Λογιστηρίου και τον Διοικητικό Λειτουργό. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το εδάφιο 1 του άρθρου 4Ε παρείχε την εξουσία μεταβίβασης καθηκόντων της ΕΣΚ στον Διευθυντή ή άλλες Επιτροπές και όχι μεταβίβαση καθηκόντων του Διευθυντή σε Διευθυντική Επιτροπή, το ΔΣ στις 11.1.2016, αποφάσισε την ανάθεση διαχωρισμένων υπευθυνοτήτων στους τρεις Τμηματάρχες, ως ακολούθως:

- Στον Ανώτερο Λειτουργό Σιτηρών τα θέματα εμπορικών περιφερειακών και τεχνικών υπηρεσιών.
- Στον Προϊστάμενο Λογιστηρίου τα θέματα λογιστικών και οικονομικών υπηρεσιών, υποθέσεων δικαστικών αγωγών για εισπράξεις οφειλόμενων ποσών (από πελάτες ή τρίτους), επιθεώρησης σιτηρών και θέματα προώθησης πωλήσεων.
- Στον Διοικητικό Λειτουργό τα θέματα διοίκησης, προσωπικού και πληροφορικής, υποθέσεις δικαστικών αγωγών σχετικά με το προσωπικό της ΕΣΚ και ευθύνη ετοιμασίας και αποστολής της Ημερήσιας Διάταξης με βάση τις οδηγίες και την έγκριση του Προέδρου του ΔΣ.

Σύμφωνα με την ίδια απόφαση του ΔΣ, για θέματα που δεν ενέπιπταν στα πιο πάνω, θα αποφάσιζε σχετικά το ίδιο.

Με βάση το άρθρο 8 του περί της Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου Νόμου (Κεφ. 68), ο Διευθυντής είναι το κύριο εκτελεστικό όργανο της Επιτροπής, συνεπώς η Υπηρεσία μας εξέφρασε αμφιβολίες κατά πόσον η πιο πάνω διευθέτηση είναι σύννομη.

Κατά τη συνεδρία του ΔΣ στις 23.1.2019, διαπιστώθηκε ασάφεια ως προς την αρμοδιότητα χειρισμού αριθμού θεμάτων, γεγονός το οποίο παρατηρήθηκε και κατά τη διάρκεια του ελέγχου από την Υπηρεσία μας και που δεικνύει ελλιπή διοικητική εποπτεία.

3.2 Λειτουργός που ασκεί έλεγχο στα έσοδα και δαπάνες. Σύμφωνα με το άρθρο 6 του περί Προϋπολογισμού της Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου του 2019 Νόμου (Ν.20(II)/2019), ο Προϊστάμενος του Λογιστηρίου ορίζεται ως ο λειτουργός που ασκεί έλεγχο πάνω στα έσοδα και τις δαπάνες της ΕΣΚ.

Σύμφωνα με το Σχέδιο Υπηρεσίας το οποίο εγκρίθηκε με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου Αρ. 23.987 ημερ. 21.12.1983, ο Προϊστάμενος του Λογιστηρίου είναι υπεύθυνος για την οργάνωση, διοίκηση και λειτουργία του Λογιστηρίου ως και την τήρηση των αναγκαίων λογαριασμών και στοιχείων σύμφωνα με τον Νόμο, εξασκεί τον αναγκαίο έλεγχο στις προσόδους, εισπράξεις, δαπάνες και περιουσίες της, επιβλέπει και ελέγχει κατώτερο λογιστικό προσωπικό και διεξάγει αλληλογραφία για θέματα της αρμοδιότητάς του.

Όπως αναφέρεται και πιο πάνω, η αφυπηρέτηση του Προϊστάμενου του Λογιστηρίου, χωρίς διορισμό αντικαταστάτη, όχι μόνο δυσχεραίνει τη λειτουργία του Λογιστηρίου, αλλά ενδέχεται να καθιστά τις πληρωμές που διενεργούνται από τις 15.3.2019 ως μη σύννομες.

3.3 Αξιολόγηση υπαλλήλων. Σύμφωνα με τον Κανονισμό 18(1) της ΚΔΠ 259/86, για κάθε ένα υπάλληλο της ΕΣΚ συντάσσονται ετήσιες εμπιστευτικές εκθέσεις και υποβάλλονται στον Διευθυντή, όχι αργότερα από δύο μήνες από τη λήξη του έτους στο οποίο αφορούν. Η διαδικασία αξιολόγησης του προσωπικού ολοκληρώθηκε μόνο μέχρι το έτος 2011, αφού για τα έτη 2012 μέχρι 2014 παρόλο ότι ολοκληρώθηκαν αξιολογήσεις, δεν κοινοποιήθηκαν στο προσωπικό, ενώ για τα έτη 2015 μέχρι 2018 δεν συμπληρώθηκαν τα σχετικά έντυπα από το προσωπικό. Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη την απουσία προσώπου που να ασκεί καθήκοντα Διευθυντή, προκύπτει αμφιβολία ως προς την αρμοδιότητα αξιολόγησης των Τμηματάρχων. Το πιο πάνω συζητήθηκε κατά τη συνεδρία του ΔΣ στις 12.12.2018, ωστόσο δεν λήφθηκε οποιαδήποτε απόφαση επί του θέματος.

Όπως προκύπτει από τα πιο πάνω, το εκάστοτε ΔΣ απέτυχε να διαχειριστεί το θέμα της Διεύθυνσης της ΕΣΚ, αφού, κρίνοντας εκ του αποτελέσματος, οι διάφορες αποφάσεις για διορισμό Διευθυντικής Επιτροπής ή ανάθεση καθηκόντων Διευθυντή σε τρεις υπάλληλους της ΕΣΚ, όχι μόνο ενδέχεται να αντίκεινται στις πρόνοιες της νομοθεσίας, αλλά φαίνεται να προκαλεί αλυσιδωτά προβλήματα στην αποτελεσματική διοικητική εποπτεία της ΕΣΚ.

Σύσταση: Εκφράσαμε την άποψη ότι, το ΔΣ της ΕΣΚ θα πρέπει να διορίσει κατάλληλο πρόσωπο ως Αναπληρωτή Διευθυντή το συντομότερο δυνατό, προκειμένου να επιτευχθεί στενή και αποτελεσματική εποπτεία της λειτουργίας της ΕΣΚ και ταυτόχρονα να ανατεθούν καθήκοντα Προϊστάμενου Λογιστηρίου, προκειμένου αφενός οι όποιες δαπάνες της ΕΣΚ να καθίστανται νόμιμες και αφετέρου να επιτευχθεί η εύρυθμη λειτουργία του Λογιστηρίου.

Για το θέμα του αναπληρωματικού διορισμού Διευθυντή, εισηγηθήκαμε όπως ζητηθεί καθοδήγηση από το Υπουργείο Οικονομικών ως προς την εφαρμογή του περί Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (Διορισμός Γενικών Διευθυντών) Νόμου (Ν.115/1990).

Στις 17.4.2019 δημοσιεύθηκε στην ιστοσελίδα του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού πρόσκληση για εκδήλωση ενδιαφέροντος από μόνιμο προσωπικό της Δημόσιας Υπηρεσίας ή των Οργανισμών Δημοσίου Δικαίου για απόσπαση και απασχόληση στην ΕΣΚ για εκτέλεση διευθυντικών καθηκόντων και καθηκόντων Προϊσταμένου Λογιστηρίου. Η ημερομηνία λήξης υποβολής των αιτήσεων ήταν η 10.5.2019, ωστόσο δεν εκδηλώθηκε σχετικό ενδιαφέρον.

Ο Πρόεδρος της ΕΣΚ μάς πληροφόρησε ότι αποσπάστηκε πρόσφατα Ανώτερος Λειτουργός από το Υπουργείο ΓΑΑΠ για εκτέλεση ειδικών καθηκόντων στη θέση του Διευθυντή. Μας πληροφόρησε επίσης ότι, κατά την υποβολή του Προϋπολογισμού για το έτος 2020, θα οριστεί ως ο ασκών έλεγχο στα έσοδα και τις δαπάνες της ΕΣΚ ο Πρόεδρος της ΕΣΚ, ο οποίος θα μπορεί να εκχωρήσει σε άλλο λειτουργό τις αρμοδιότητες αυτές. Όσον αφορά στην αξιολόγηση των υπαλλήλων, μας πληροφόρησε ότι, μέχρι το τέλος του 2019, θα έχουν ολοκληρωθεί όλες οι εκκρεμούσες αξιολογήσεις, καθώς και ότι με την απόσπαση του υπό αναφορά Ανώτερου Λειτουργού, αναμένεται ότι στο εξής θα επιλυθεί και το πρόβλημα που παρουσιάστηκε σχετικά με τις αξιολογήσεις των λειτουργών που ασκούσαν τέτοια καθήκοντα.

4. Μεταρρύθμιση/μετεξέλιξη της ΕΣΚ.

4.1 Λήψη αποφάσεων. Το ΥΣ, με την Απόφασή του Αρ. 76.291 και ημερ. 31.12.2013, ενέκρινε τη μεταφορά της ΕΣΚ στο Υπουργείο ΓΑΑΠ και εξουσιοδότησε τους Υπουργούς Οικονομικών και ΓΑΑΠ να προβούν στις απαραίτητες ενέργειες για μεταφορά, τόσο της αρμοδιότητας για την οργάνωση της αγοράς σιτηρών, όσο και της ΕΣΚ στο Υπουργείο ΓΑΑΠ. Με σκοπό την υλοποίηση της πιο πάνω Απόφασης, το ΥΣ, με την Απόφασή του Αρ. 77.222 και ημερ. 9.7.2014, ενέκρινε σχετικό νομοσχέδιο, το οποίο κατατέθηκε στις 11.7.2014, από τον Υπουργό ΓΑΑΠ, στη Βουλή των Αντιπροσώπων. Ωστόσο, το εν λόγω νομοσχέδιο αντίκειται με τη μετέπειτα κυβερνητική πολιτική για απεμπλοκή του Κράτους από εμπορικές δραστηριότητες και δεν προωθήθηκε για ψήφιση σε νόμο.

Το ΥΣ, με νέα Απόφασή του Αρ. 80.839 ημερ. 15.6.2016, αποφάσισε να εξουσιοδοτήσει τον Υπουργό ΓΑΑΠ να υποβάλει μέχρι τις 22.6.2016, Πρόταση σχετικά με τη μεταρρύθμιση της ΕΣΚ, αφού προηγουμένως προβεί σε διαβούλευση με τον Υπουργό Οικονομικών και τον Υφυπουργό παρά τω Προέδρω. Επίσης, με την Απόφασή του Αρ. 81.919 και ημερ. 5.1.2017, αποφάσισε (i) τον διορισμό νέου ΔΣ για θητεία που θα έληγε τον Ιούνιο 2017 και με όρους εντολής τη μεταρρύθμιση/μετεξέλιξη της ΕΣΚ, (ii) να εγκρίνει την ετοιμασία σχεδίου παροχής κινήτρων για εθελούσια έξοδο του προσωπικού της ΕΣΚ και την υποβολή του στο ΥΣ για έγκριση (iii) να εγκρίνει τη μεταφορά του υπόλοιπου προσωπικού στη Δημόσια Υπηρεσία με νομοθετική ρύθμιση, (iv) να εγκρίνει τη διερεύνηση του ενδιαφέροντος για εκμίσθωση του σιλό Λεμεσού και αξιοποίηση της υπόλοιπης ακίνητης περιουσίας της ΕΣΚ και την υποβολή ολοκληρωμένης σχετικής Πρότασης στο ΥΣ και (v) να εγκρίνει τη δημιουργία ειδικής Υπηρεσίας στο Υπουργείο ΓΑΑΠ, που να μεριμνά για την εξασφάλιση, διατήρηση και διάθεση στρατηγικών αποθεμάτων. Το ΥΣ, με τις Αποφάσεις του Αρ. 81.987 και 82.017, ημερ. 18.1.2017 και 27.1.2017, αντίστοιχα, αποφάσισε τον διορισμό νέου ΔΣ για περίοδο από 27.1.2017 μέχρι 30.6.2017 και ταυτόχρονα ζήτησε από αυτό την προώθηση της μεταρρύθμισης/μετεξέλιξης της ΕΣΚ. Έκτοτε, το ΥΣ, με διαδοχικές του Αποφάσεις, διόριζε το εκάστοτε ΔΣ της ΕΣΚ για περίοδο έξι μηνών. Με επόμενη σχετική Απόφασή του Αρ. 82.954 και ημερ. 6.7.2017, το ΥΣ αποφάσισε επίσης, μεταξύ άλλων, να καθορίσει τα πιο κάτω βήματα προς υλοποίηση της πολιτικής για μεταρρύθμιση/μετεξέλιξη της ΕΣΚ:

- Την προώθηση όλων των ενεργειών, από το νέο ΔΣ (πρόσληψη εξωτερικού συμβούλου, ετοιμασία όρων διαγωνισμού, προκήρυξη διαγωνισμού), για την επιλογή, μέσα από διαφανή και αξιόπιστη διαδικασία, του στρατηγικού επενδυτή που θα εκμισθώσει το σιλό Λεμεσού στη βάση συγκεκριμένων παραμέτρων, με χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των εν λόγω ενεργειών πριν τη λήξη της εξάμηνης θητείας του ΔΣ, δηλαδή στις 31.12.2017.
- Να εξουσιοδοτήσει τον Υπουργό ΓΑΑΠ να προχωρήσει στην ολοκλήρωση των διαδικασιών, για σύσταση της Υπηρεσίας Σιτηρών στη Διοίκηση του Υπουργείου ΓΑΑΠ μέχρι το τέλος του 2017.
- Να εξουσιοδοτήσει τον Υπουργό Οικονομικών να ετοιμάσει και προωθήσει τους Κανονισμούς που αφορούν στο Σχέδιο παροχής κινήτρων για εθελούσια έξοδο υπαλλήλων, καθώς και του νομοσχεδίου για μεταβίβαση των αρμοδιοτήτων και λειτουργιών της ΕΣΚ στο Υπουργείο ΓΑΑΠ.
- Σε σχέση με την υπόλοιπη ακίνητη περιουσία της ΕΣΚ (πέραν του σιλό Λεμεσού):

- Εξουσιοδότησε τον Υπουργό Οικονομικών να προβεί στον προσδιορισμό εκείνων των ακινήτων που μπορούν να αξιοποιηθούν για κάλυψη στεγαστικών και άλλων αναγκών της Δημοκρατίας.
- Εξουσιοδότησε το ΔΣ όπως, στο πλαίσιο της νομοθεσίας, προβεί στην προώθηση ανοικτής διαδικασίας για πώληση ή μίσθωση των ακινήτων που δεν θα αξιοποιηθούν για κάλυψη στεγαστικών και άλλων αναγκών της Δημοκρατίας.
- Εξουσιοδότησε τον Υπουργό Οικονομικών να μεριμνήσει για τη μεταφορά, στη Δημοκρατία, όλης της υπόλοιπης ακίνητης περιουσίας που θα παραμείνει στην ΕΣΚ.

Συναφώς αναφέρθηκε ότι, με την Απόφασή του Αρ. 85.746 ημερ. 13.9.2018, το ΥΣ τροποποίησε τις Αποφάσεις με αρ. 81.919 και 82.954 με την αντικατάσταση του όρου «εκμίσθωση», με τον όρο «παραχώρηση άδειας χρήσης», επειδή όπως αναφέρεται στη σχετική Πρόταση, αφού μελετήθηκαν οι σκοποί και οι στόχοι της μεταρρύθμισης/μετεξέλιξης της ΕΣΚ σε συνάρτηση με το νομικό πλαίσιο που τη διέπει, κρίθηκε ότι αυτά συνάδουν περισσότερο με τον όρο «παραχώρηση άδειας χρήσης».

Αναμένεται ότι, η εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής για μεταρρύθμιση/μετεξέλιξη της ΕΣΚ, θα υλοποιηθεί με την ψήφιση σειράς νομοθεσιών, οι οποίες, μέχρι σήμερα είτε δεν έχουν ψηφιστεί, είτε δεν προωθήθηκαν στη Βουλή των Αντιπροσώπων για ψήφιση.

Συγκεκριμένα, αναφέρθηκαν τα ακόλουθα:

- (α) **Κανονισμοί που αφορούν στο Σχέδιο παροχής κινήτρων για εθελούσια έξοδο υπαλλήλων και ωρομισθίων.** Οι Κανονισμοί εγκρίθηκαν από το ΥΣ στις 15.11.2017 και κατατέθηκαν στη Βουλή των Αντιπροσώπων για ψήφιση, αλλά η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Γεωργίας, που εξέτασε το θέμα στις 8.5.2018, ζήτησε την υποβολή όλων των σχετικών με τη μετεξέλιξη της ΕΣΚ νομοσχεδίων, προκειμένου να τοποθετηθεί συνολικά. Έκτοτε, το θέμα παραμένει σε εκκρεμότητα.
- (β) **Νομοσχέδιο για μεταβίβαση των αρμοδιοτήτων και λειτουργιών της ΕΣΚ στο Υπουργείο ΓΑΑΠ.** Το υπό αναφορά νομοσχέδιο ετοιμάστηκε από το Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού του Υπουργείου Οικονομικών, ωστόσο δεν προωθήθηκε λόγω της απόφασης της Βουλής των Αντιπροσώπων για ολοκληρωμένη εξέταση του θέματος.
- (γ) **Νομοσχέδιο για τη διατήρηση αποθεμάτων πρώτων υλών ζωοτροφών και σιτηρών για ανθρώπινη κατανάλωση.** Σε σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στις 19.9.2017, στο Υπουργείο ΓΑΑΠ, με εκπροσώπους του Υπουργείου Οικονομικών και του Τμήματος Γεωργίας, με θέμα τη μετεξέλιξη της ΕΣΚ και τα σχετικά νομοσχέδια που αφορούν στη μεταφορά του προσωπικού στη Δημόσια Υπηρεσία, σημειώθηκε, μεταξύ άλλων, η ανάγκη επίστευσης της υλοποίησης της Απόφασης του ΥΣ ημερ. 5.1.2017 σχετικά με τη σύσταση ειδικής Υπηρεσίας Αποθεμάτων στο Υπουργείο ΓΑΑΠ και δόθηκαν οδηγίες στο Τμήμα Γεωργίας να προχωρήσει τάχιστα στην ετοιμασία ειδικού νομοσχεδίου. Επισημάνθηκε ότι, η λειτουργία της Υπηρεσίας Αποθεμάτων σχετίζεται άμεσα με την εκμίσθωση του σιλό σε στρατηγικό επενδυτή (σύμφωνα με τη σχετική Απόφαση του ΥΣ), ο οποίος θα τηρεί στρατηγικά αποθέματα εκ μέρους της και ως εκ τούτου η σχετική σύμβαση που θα ετοιμαζόταν, θα περιείχε όρους σχετικούς με τη λειτουργία

της υπό αναφορά Υπηρεσίας. Συναφώς αναφέρθηκε ότι, από μελέτη σχετικής αλληλογραφίας, τόσο στην ΕΣΚ, όσο και στο Υπουργείο ΓΑΑΠ και Τμήμα Γεωργίας, διαφάνηκε εκ πρώτης όψεως ότι δεν υπάρχει μέχρι στιγμής νομοθετικό πλαίσιο που να υποχρεώνει την Κυπριακή Δημοκρατία να διατηρεί στρατηγικά αποθέματα σιτηρών. Παρατηρήθηκε επίσης ότι, ενώ σύμφωνα με το άρθρο 5(ιβ) του περί Επιτροπής Σιτηρών Κύπρου Νόμου, η ΕΣΚ είχε την αρμοδιότητα να τηρεί στρατηγικά αποθέματα για λογαριασμό της Δημοκρατίας, ουδέποτε της ζητήθηκε από το Κράτος να το πράξει.

Το υπό αναφορά νομοσχέδιο ετοιμάστηκε από το Υπουργείο ΓΑΑΠ και διαβιβάστηκε την 1.6.2018, στα Υπουργεία Οικονομικών και Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, καθώς και στο ΔΣ της ΕΣΚ για απόψεις/σχόλια/εισηγήσεις.

Το Υπουργείο Οικονομικών, σε απαντητική του επιστολή ημερ. 12.11.2018 προς το Υπουργείο ΓΑΑΠ, ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι καταρχήν συμφωνεί με την προώθηση του νομοσχεδίου μαζί με τα άλλα απορρέοντα νομοσχέδια/Σχέδια Κανονισμών που αφορούν στη μεταρρύθμιση/ μετεξέλιξη της ΕΣΚ, εκφράζοντας ωστόσο τη διαφωνία του σχετικά με τη δημιουργία Ειδικού Ταμείου, αναφέροντας ότι οι αναγκαίοι πόροι για την αγορά στρατηγικών αποθεμάτων που θα διατηρούνται από την αρμόδια Αρχή, θα πρέπει να περιλαμβάνονται στον Προϋπολογισμό του Υπουργείου ΓΑΑΠ και τα έσοδα από τη διάθεση/πώληση των σιτηρών να κατατίθενται στο Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας, κάτω από άρθρο εσόδων του ίδιου Υπουργείου. Στη συνέχεια, με νέα επιστολή του ημερ. 2.4.2019, το Υπουργείο Οικονομικών, επεσήμανε στο Υπουργείο ΓΑΑΠ, ότι οι απαιτούμενες πιστώσεις θα πρέπει να περιλαμβάνονται στον Προϋπολογισμό του Κράτους και, λαμβάνοντας υπόψη ότι δεν είναι γνωστό το ύψος των πιστώσεων που θα απαιτηθούν, αυτές θα περιλαμβάνονται στο αποθεματικό του Υπουργείου Οικονομικών και στη συνέχεια θα μεταφέρονται σε κατάλληλο άρθρο, με συμβολική πρόνοια, του Προϋπολογισμού του Τμήματος Γεωργίας. Τα έσοδα από την πώληση θα κατατίθενται στο Πάγιο Ταμείο της Δημοκρατίας.

Το Τμήμα Γεωργίας, με επιστολή του, ημερ. 21.12.2018 προς το Υπουργείο ΓΑΑΠ, ανέφερε ότι η διεξαγωγή εμπορίας σιτηρών εκπίπτει από τους σκοπούς της διατήρησης στρατηγικών αποθεμάτων σιτηρών, εκτός εάν γίνεται για σκοπούς αντικατάστασης των σιτηρών, καθώς και ότι η πώληση προϊόντων/σιτηρών, σε τιμές που δεν ανταποκρίνονται στο κόστος, δύναται να συνεπάγεται κρατική ενίσχυση. Επίσης, στην επιστολή αναφέρεται ότι, σύμφωνα με το νομοσχέδιο, το Κράτος θα συλλέγει από τους εμπορευόμενους στοιχεία σχετικά με τις τιμές πώλησης και το ύψος του αποθέματος που διατηρούν, αλλά ταυτόχρονα θα δύναται να δρα ανταγωνιστικά σε αυτούς με τη διεξαγωγή εμπορίας σιτηρών, γεγονός το οποίο φαίνεται να αντίκειται στους κανόνες του ανταγωνισμού. Για τους πιο πάνω λόγους, το Τμήμα Γεωργίας εισηγήθηκε τη διαγραφή της πρόνοιας για εμπορία σιτηρών από το προτεινόμενο νομοσχέδιο. Τα Υπουργεία ΓΑΑΠ και Οικονομικών συμφώνησαν με την εισήγηση για τροποποίηση/περιορισμό του όρου «εμπορία». Το Υπουργείο απέστειλε το εν λόγω νομοσχέδιο στις 12.7.2019 στη Νομική Υπηρεσία για νομοτεχνική επεξεργασία.

Όπως διαφαίνεται, παρά το μεγάλο χρονικό διάστημα που έχει παρέλθει, δεν έχει, μέχρι σήμερα, καταστεί δυνατή η κατάθεση του νομοσχεδίου για

ψήφιση από τη Βουλή των Αντιπροσώπων. Ως αποτέλεσμα, δεν έχει επιτευχθεί ακόμα η μετεξέλιξη/μεταρρύθμιση της ΕΣΚ, παρά τις σχετικές Αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου.

Σύσταση: Υποδείχθηκε ότι θα πρέπει να δρομολογηθούν όλες οι απαραίτητες ενέργειες για αποτελεσματική εφαρμογή των όρων εντολής στη βάση των σχετικών Αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου για τη μεταρρύθμιση/μετεξέλιξη της ΕΣΚ.

Ο Πρόεδρος της ΕΣΚ μάς πληροφόρησε ότι η ΕΣΚ έχει προβεί μέχρι σήμερα σε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες που εμπίπτουν στην έκταση των αρμοδιοτήτων της για υλοποίηση των αποφάσεων του ΥΣ, ημερ. 6.7.2017, καθώς και ότι, οι αρμόδιες Κοινοβουλευτικές Επιτροπές έχουν ζητήσει να τους υποβληθούν όλες οι νομοθεσίες σχετικά με την μεταρρύθμιση/μετεξέλιξη της Επιτροπής προκειμένου να τοποθετηθούν συνολικά.

4.2 Καταγγελία για τη σχεδιαζόμενη μεταρρύθμιση της ΕΣΚ και τη δημιουργία στρατηγικών αποθεμάτων ζωοτροφών – Υπόθεση αριθ. SA.52239(2018/CP).

Στις 15.10.2018 δικηγορικό γραφείο καταχώρισε στη Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής καταγγελία εκ μέρους οκτώ μελών κυπριακού Συνδέσμου, με θέμα τη σχεδιαζόμενη μεταρρύθμιση της ΕΣΚ και τη δημιουργία στρατηγικών αποθεμάτων ζωοτροφών.

Σύμφωνα με την καταγγελία, όπως είναι σήμερα διαμορφωμένη η αγορά, υπάρχουν χρονικές περίοδοι κατά τις οποίες συγκεκριμένα σιτηρά δεν είναι διαθέσιμα στην αγορά και κατά τις περιόδους αυτές, οι εταιρείες που εμπορεύονται σιτηρά, διοχετεύουν στην αγορά διάφορα υποκατάστατα προϊόντα. Όπως αναφέρεται, δεδομένου ότι η ΕΣΚ θα δραστηριοποιείται κατά κύριο λόγο σε περιόδους έλλειψης σιτηρών, διατηρώντας στρατηγικά αποθέματα, αναμένεται ότι θα επηρεάζει ή/και θα συρρικνώσει την αγορά των υποκατάστατων προϊόντων, ή/και θα καταστεί απαγορευτικό στους ενδιαφερόμενους να εμπορεύονται τα υποκατάστατα προϊόντα. Η Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με επιστολή της, ημερ. 7.11.2018, προς τη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Κύπρου στην ΕΕ, διαβίβασε την υπό αναφορά καταγγελία, με την παράκληση όπως οι Κυπριακές Αρχές απαντήσουν και προβούν σε διευκρίνιση των ζητημάτων που τίγονται στην καταγγελία. Ο Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων, με επιστολή του ημερ. 18.12.2018, διαβίβασε την απάντηση του Υπουργείου ΓΑΑΠ, ημερ. 17.12.2018, στην οποία αναφέρονται, μεταξύ άλλων, ότι η Κυπριακή Δημοκρατία θα διασφαλίσει ότι η νομική πτυχή της μεταρρύθμισης/μετεξέλιξης της ΕΣΚ συνάδει πλήρως με τις αρχές του Κοινοτικού Κεκτημένου και ότι οι συναφείς σχεδιασμοί και ενέργειες δεν θα αποφέρουν οικονομικό πλεονέκτημα στον επιλεγέντα φορέα εκμετάλλευσης, το οποίο δεν θα είχε λάβει υπό κανονικές συνθήκες αγοράς. Αναφέρθηκε επίσης ότι, για τον σκοπό αυτό, προγραμματίζεται ευρεία διαβούλευση τόσο με τον υπό αναφορά Σύνδεσμο, όσο και με τις επιμέρους επιχειρήσεις στον τομέα των ζωοτροφών, οι απόψεις των οποίων θα αξιοποιηθούν για την τελική διαμόρφωση του θεσμικού πλαισίου μεταρρύθμισης/μετεξέλιξης της ΕΣΚ.

Η Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με νέα επιστολή της, ημερ. 27.2.2019, έθεσε τα ακόλουθα συμπληρωματικά ερωτήματα, προς τις Κυπριακές Αρχές προκειμένου να ολοκληρώσει την αξιολόγησή της: (α) εάν έχει χορηγηθεί στην ΕΣΚ οικονομικό πλεονέκτημα κατά τα έτη 2009 μέχρι 2019 και σε περίπτωση καταφατικής απάντησης, να παρασχεθούν, λεπτομέρειες σχετικά με το είδος του χορηγηθέντος πλεονεκτήματος, τα σχετικά ποσά, τη νομική βάση και, ανάλογα με την περίπτωση, την αντίστοιχη έγκριση της κρατικής ενίσχυσης και (β) εάν στο πλαίσιο

της σχεδιαζόμενης μεταρρύθμισης της ΕΣΚ υπάρχει πρόθεση για χορήγηση οποιουδήποτε οικονομικού πλεονεκτήματος. Παρά την προθεσμία των 20 ημερών που τέθηκε, η επιστολή, η οποία διαβιβάστηκε στο Υπουργείο Οικονομικών για χειρισμό λόγω αρμοδιότητας, παρέμεινε αναπάντητη μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου μας, τον Απρίλιο του 2019.

Λαμβάνοντας υπόψη τη σημαντική καθυστέρηση που παρατηρείται για υλοποίηση των σχετικών Αποφάσεων του ΥΣ για μεταρρύθμιση/μετεξέλιξη της ΕΣΚ, εκφράστηκε η άποψη ότι η έκβαση της υπό αναφορά καταγγελίας για τη σχεδιαζόμενη μεταρρύθμιση της ΕΣΚ και τη δημιουργία στρατηγικών αποθεμάτων ζωοτροφών δημιουργεί περαιτέρω αβεβαιότητα.

4.3 Συναφώς αναφέρθηκε ότι στον Προϋπολογισμό της ΕΣΚ για το έτος 2019 προϋπολογίστηκε ποσό ύψους €100.000 κάτω από το δεσμευμένο άρθρο 03559 «Μεταρρύθμιση/Μετεξέλιξη Επιτροπής» το οποίο προορίζεται να καλύψει τη δαπάνη αναφορικά με ενέργειες που θα υλοποιηθούν για σκοπούς μεταρρύθμισης/ μετεξέλιξης της. Όπως αναφέρεται στις επεξηγήσεις του Προϋπολογισμού, ουδεμία δαπάνη δύναται να διενεργηθεί από το άρθρο αυτό χωρίς προηγουμένως να ενημερωθεί η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλιστεί η γραπτή συγκατάθεσή της.

5. Εξεύρεση Στρατηγικού Επενδυτή ο οποίος θα εκμισθώσει το σιλό Λεμεσού.

Σύμφωνα με τις βασικές πρόνοιες του προσχεδίου νομοσχεδίου με τίτλο «ο περί της Διατήρησης Αποθεμάτων Πρώτων Υλών Ζωοτροφών και Σιτηρών για Ανθρώπινη Κατανάλωση Νόμος», η αρμόδια Αρχή δύναται να μεταβιβάσει τη διαχείριση των στρατηγικών αποθεμάτων σε τρίτο μετά από τη λήψη σχετικής απόφασης από τον Υπουργό ΓΑΑΠ. Σύμφωνα με το νομοσχέδιο, στην περίπτωση αυτή, η αρμόδια Αρχή δύναται να προβαίνει σε προκήρυξη διαγωνισμού για την αγορά υπηρεσιών διαχείρισης και ενοικίασης αποθηκευτικών χώρων που διαθέτει με σκοπό την αποθήκευση των αποθεμάτων σιτηρών. Επιπλέον, προβλέπεται ότι ο Υπουργός δύναται, μετά από διαβούλευση, να καθορίζει με Διάταγμα το ύψος των αποθεμάτων ανά είδος που οι εισαγωγείς/διακινητές ή/και σημαντικοί χρήστες έχουν υποχρέωση να διατηρούν ως μέρος των αποθεμάτων. Σχετικά επισημάνθηκαν τα ακόλουθα:

(α) Υφιστάμενη κατάσταση. Το σιλό Λεμεσού ανεγέρθηκε από την ΕΣΚ σε χώρο που βρίσκεται στο Λιμάνι Λεμεσού, ο οποίος αποτελεί ιδιοκτησία της Αρχής Λιμένων Κύπρου (ΑΛΚ), στη βάση δύο συμφωνιών για παραχώρηση άδειας χρήσης χώρου στο Λιμάνι Λεμεσού, την αρχική ημερ. 1.10.1976 που αφορούσε στη χρήση του χώρου και τη δεύτερη ημερ. 16.8.1991 που αφορούσε στην επέκταση του σιλό Λεμεσού, με σκοπό την αποθήκευση, διακίνηση και εμπορία σιτηρών. Σύμφωνα με τη σύμβαση παραχώρησης της διαχείρισης του Λιμανιού Λεμεσού, που συνήφθη μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας/Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων και ιδιωτικής εταιρείας («Διαχειριστής»), ημερ. 25.4.2016, παραχωρήθηκε, μεταξύ άλλων, στον Διαχειριστή, και η άδεια διαχείρισης του χώρου όπου στεγάζεται το σιλό Λεμεσού. Επιπλέον, με βάση τις συμφωνίες παραχώρησης (novation agreements) ημερ. 25.4.2016, μεταξύ της ΑΛΚ, ΕΣΚ και του Διαχειριστή, όλα τα δικαιώματα, οφέλη, υποχρεώσεις και ευθύνες που απορρέουν από την υπό αναφορά συμφωνία του 1976, μεταξύ της ΑΛΚ και της ΕΣΚ, μεταβιβάστηκαν στον Διαχειριστή, ο οποίος με επιστολή ημερ. 24.11.2017 έδωσε τη συγκατάθεσή του για ανάθεση της χρήσης του σιλό Λεμεσού στον επενδυτή που θα επιλεγεί.

(β) Διαγωνισμός αρ. 5/2017 για την αγορά συμβουλευτικών υπηρεσιών για την εξεύρεση Στρατηγικού Επενδυτή ο οποίος θα εκμισθώσει το σιλό Λεμεσού.

Προς υλοποίηση των Αποφάσεων του ΥΣ για τη μεταρρύθμιση/μετεξέλιξη της ΕΣΚ, συνολολογήθηκε, στις 6.11.2017, συμφωνία μεταξύ της ΕΣΚ και ιδιωτικού ελεγκτικού οίκου, («ο Ανάδοχος») με συμβατική αξία ύψους €57.900, πλέον ΦΠΑ, για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για την εξεύρεση, μέσα από μια διαφανή και αξιόπιστη διαδικασία, στρατηγικού επενδυτή, ο οποίος θα εκμισθώσει το σιλό Λεμεσού, με σκοπό να εισάγει και να εμπορεύεται σιτηρά στην εγχώρια αγορά και να διατηρεί τα αποθέματα επάρκειας του Κράτους για περίοδο διάρκειας 20 ετών από την ημερομηνία υπογραφής της συμφωνίας. Η σύμβαση θα έπρεπε να υλοποιηθεί μέχρι τις 31.12.2017, με δικαίωμα ανανέωσης από πλευράς της αναθέτουσας αρχής για ακόμα τρεις μήνες.

Σύμφωνα με τους όρους του διαγωνισμού, ο Ανάδοχος θα έπρεπε, μεταξύ άλλων, εντός του συμβατικού χρόνου (i) να ετοιμάσει τα αναγκαία έγγραφα διαγωνισμού για την εκμίσθωση του σιλό Λεμεσού από στρατηγικό επενδυτή, (ii) να δημοσιεύσει τον διαγωνισμό εκ μέρους της ΕΣΚ (iii) να αξιολογήσει τις προσφορές των ενδιαφερόμενων επενδυτών και να παρουσιάσει τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, υποβάλλοντας πλήρη και τεκμηριωμένη εισήγηση στο ΔΣ της ΕΣΚ και (iv) να προβεί στις απαιτούμενες ενέργειες για την υπογραφή της Σύμβασης με τον Στρατηγικό Επενδυτή, πάντα υπό τις οδηγίες του ΔΣ της ΕΣΚ. Ο Ανάδοχος ετοίμασε, εντός του συμβατικού χρόνου, προσχέδια εγγράφων του διαγωνισμού για την επιλογή Στρατηγικού Επενδυτή. Κατά τη συνεδρία του ΔΣ στις 11.12.2017, επισημάνθηκε ότι, λόγω των πολλών αλλαγών που επήλθαν στα έγγραφα, λόγω αποφάσεων του ΔΣ, παρατηρήθηκε καθυστέρηση, με αποτέλεσμα να μην είναι εφικτή η υλοποίηση του συμβατικού χρονοδιαγράμματος και αποφασίστηκε η αναθεώρησή του, σε συνεννόηση με το αρμόδιο Υπουργείο. Επιπλέον, αποφασίστηκε όπως, μετά τη διόρθωσή τους, τα έγγραφα της προσφοράς θα προωθούνταν στο ΔΣ μέχρι τις 12.12.2017, και αφού οριστικοποιούνταν θα κοινοποιούνταν στους Υπουργούς Οικονομικών και ΓΑΑΠ.

Παρατηρήθηκε ότι, για την υπό αναφορά προτεινόμενη από το ΔΣ τροποποίηση του συμβατικού χρονοδιαγράμματος, δεν προωθήθηκε, σύμφωνα με τις νενομισμένες διαδικασίες, σχετική τροποποίηση στη σύμβαση, με αποτέλεσμα η συμβατική διάρκεια εκτέλεσης να παραμένει η 31.12.2017.

Επισημάνθηκε ότι, η ολοκλήρωση της υλοποίησης του αντικειμένου της υπό αναφορά σύμβασης δεν έχει μέχρι σήμερα επιτευχθεί και σχετικά αναφέρθηκαν τα ακόλουθα:

- (i) **Ισχύς της σύμβασης – εγγυητική επιστολή πιστής εκτέλεσης.** Όπως αναφέρεται και πιο πάνω, η διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης ήταν μέχρι τις 31.12.2017, με δικαίωμα ανανέωσης από πλευράς της αναθέτουσας αρχής για ακόμα τρεις μήνες. Σύμφωνα με το άρθρο 14 «Εγγυήσεις» της σύμβασης, στις 6.11.2017 εκδόθηκε, από εμπορική τράπεζα, εγγυητική επιστολή πιστής εκτέλεσης για ποσό ύψους €3.500 και ημερομηνία λήξης τις 6.2.2018.

Κατά τη διάρκεια του ελέγχου, διαπιστώθηκε ότι είχε παρέλθει περίπου ένα έτος από τη λήξη της ισχύς της σύμβασης και της εγγυητικής επιστολής πιστής εκτέλεσης, χωρίς να ζητηθεί η ανανέωσή τους. Μετά την προφορική υπόδειξη της Υπηρεσίας μας, προωθήθηκαν από την ΕΣΚ σχετικές ενέργειες και στις 7.3.2019, ο Πρόεδρος του ΔΣ αποδέχτηκε

επιστολή του Αναδόχου ημερ. 18.2.2019, για ανανέωση της περιόδου εκτέλεσης του αντικειμένου της σύμβασης, για έξι επιπλέον μήνες. Συναφώς αναφέρθηκε ότι, στις 15.2.2019 εκδόθηκε νέα εγγυητική επιστολή πιστής εκτέλεσης, για το ίδιο πιο πάνω ποσό και με ημερομηνία λήξης τις 15.8.2019.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι το αντικείμενο της σύμβασης δεν έχει ακόμα εκτελεστεί, καθώς και ότι δεν είχαν ληφθεί τα απαραίτητα μέτρα για έγκαιρη ανανέωση της ισχύς της σύμβασης και της εγγυητικής επιστολής πιστής εκτέλεσης, προκύπτει ότι για περίοδο ενός έτους περίπου, τόσο η σύμβαση όσο και η υπό αναφορά εγγυητική επιστολή δεν ήταν σε ισχύ. Επιπλέον, η υπό αναφορά παράταση της ισχύος της σύμβασης αντίκειται του άρθρου 3 της σύμβασης, στο οποίο ρητά αναφέρεται ότι υπήρχε δικαίωμα ανανέωσής της από πλευράς της αναθέτουσας Αρχής για μόνο ακόμα τρεις μήνες.

Σύσταση: Υποδείχθηκε ότι θα πρέπει να διερευνηθούν οι λόγοι που οδήγησαν στις παραλείψεις που καταγράφονται πιο πάνω και να αποδοθούν ευθύνες, όπου και εάν υπάρχουν.

Ο Πρόεδρος της ΕΣΚ μάς πληροφόρησε ότι και τα δύο μέρη, μέχρι σήμερα, είναι δεσμευμένα όσον αφορά στην ολοκλήρωση του έργου.

- (ii) **Παρακολούθηση και έλεγχος της εκτέλεσης της σύμβασης.** Σύμφωνα με το άρθρο 12 της σύμβασης, η παρακολούθηση και ο έλεγχός της, καθώς και η παραλαβή του αντικειμένου της γίνεται από Επιτροπή Παρακολούθησης που συστάθηκε για τον σκοπό αυτό. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Παρακολούθησης αφορούν στην έγκαιρη παροχή κατευθύνσεων στον Ανάδοχο και τη συμβατική επίβλεψη, διατύπωση παρατηρήσεων και ενστάσεων, την παραλαβή των παραδοτέων και την υποβολή πρότασης προς τα αρμόδια όργανα για την έκδοση εντολής πληρωμής προς τον Ανάδοχο. Με βάση το πιο πάνω, το ΔΣ της ΕΣΚ, κατά τη συνεδρία του στις 15.11.2017, βάσει του άρθρου 4 της σύμβασης, όρισε ως μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης τον Ανώτερο Λειτουργό Σιτηρών, τον Προϊστάμενο Λογιστηρίου και τον Διοικητικό Λειτουργό. Επιπρόσθετα, το ΔΣ, κατά τη συνεδρία του στις 27.11.2017, βάσει του άρθρου 4 της σύμβασης, όρισε ως Υπεύθυνο Συντονιστή της σύμβασης, για σκοπούς λήψης αποφάσεων και έκδοσης οδηγιών στον Ανάδοχο και γενικά τη διαχείρισή της, τον Ανώτερο Λειτουργό Σιτηρών.

Όπως διαπιστώθηκε, εκ πρώτης όψεως φαίνεται ότι τα προσχέδια των εγγράφων του διαγωνισμού για την επιλογή Στρατηγικού Επενδυτή, τα οποία υπέβαλε ο Ανάδοχος εντός του συμβατικού χρόνου, εγκρίθηκαν από το ΔΣ, χωρίς να έχουν πρώτα παραληφθεί από την Επιτροπή Παρακολούθησης. Επιπλέον, δεν παρουσιάστηκε για έλεγχο οποιοδήποτε πρακτικό συνάντησης της Επιτροπής Παρακολούθησης, ενώ ενδέχεται να μην έχει συνέλθει ποτέ.

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 12 της σύμβασης, κάθε παραδοτέο θεωρείται ότι έχει παραληφθεί οριστικά και ανεπιφύλακτα εφόσον εντός τριών εργάσιμων ημερών από την παράδοσή του στη αναθέτουσα αρχή δεν υποβληθούν εγγράφως από την Επιτροπή Παρακολούθησης, υποδείξεις που να αναφέρονται στις προδιαγραφές και τους όρους της σύμβασης. Από μελέτη σχετικής αλληλογραφίας διαφάνηκε ότι, μετά την

παράδοση των εγγράφων του διαγωνισμού, τον Δεκέμβρη του 2017, δεν υποβλήθηκαν εγγράφως, εντός του υπό αναφορά χρονοδιαγράμματος, οποιεσδήποτε υποδείξεις στον Ανάδοχο, επομένως, σύμφωνα με τη σύμβαση, θεωρήθηκε ότι αυτά παραλήφθηκαν οριστικά. Παρά τα πιο πάνω, μετά την παρέλευση τεσσάρων μηνών περίπου, το ΔΣ επανήλθε ζητώντας από τον Ανάδοχο, σε διάφορες περιπτώσεις, την τροποποίηση των εγγράφων.

Σύσταση: Υποδείχθηκε ότι θα πρέπει, κατά τη συνομολόγηση ιδιαίτερα σημαντικών συμβάσεων, όπως η πιο πάνω, να προηγείται η εκπόνηση ενδελεχούς μελέτης, προκειμένου να αποφεύγονται οι όποιες εκ των υστέρων καθυστερήσεις και να τίθενται λογικά και εφικτά χρονοδιαγράμματα υλοποίησης.

- (iii) **Αμοιβή Αναδόχου και τρόποι πληρωμής.** Σύμφωνα με το άρθρο 9 «Αμοιβή αναδόχου» (παράγραφος 2) της υπό αναφορά σύμβασης, σε περίπτωση που για κάποιο λόγο οι περιστάσεις κάτω από τις οποίες προκηρύχθηκε ο διαγωνισμός έχουν διαφοροποιηθεί σε βαθμό που το αντικείμενο του διαγωνισμού να μην είναι πλέον αναγκαίο, ή μετά την προκήρυξη του διαγωνισμού για εκμίσθωση του σιλό από τον Ανάδοχο, δεν υποβληθούν προσφορές από ενδιαφερόμενους επενδυτές, ή υποβληθούν προσφορές που δεν πληρούν τους όρους του διαγωνισμού, θα καταβληθεί στον Ανάδοχο ποσό ύψους €5.000, πλέον τυχόν επιπλέον έξοδα που υπερβαίνουν το ποσό αυτό, με μέγιστο συνολικό ποσό τις €7.000. Επισημαίνεται ότι, οι περιστάσεις κάτω από τις οποίες προκηρύχθηκε ο διαγωνισμός δεν έχουν διαφοροποιηθεί σε βαθμό που το αντικείμενο του διαγωνισμού να μην είναι πλέον αναγκαίο. Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 11 της σύμβασης, οι πληρωμές διενεργούνται με τη χορήγηση προκαταβολής ποσού ύψους €5.000 (μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ), με την προϋπόθεση της προσκόμισης από τον ανάδοχο ισόποσης εγγύησης προκαταβολής και την καταβολή του υπόλοιπου ποσού της συμβατικής αξίας, αμέσως μετά την υπογραφή της σύμβασης με τον επιτυχόντα Στρατηγικό Επενδυτή για την εκμίσθωση του σιλό Λεμεσού. Όπως διαπιστώθηκε, δεν προσκομίστηκε εγγύηση προκαταβολής και κατ' επέκταση δεν καταβλήθηκε σχετική προκαταβολή.

Ο Ανάδοχος εξέδωσε, στις 16.1.2018, τιμολόγιο για ποσό ύψους €7.000 πλέον ΦΠΑ, το οποίο εξοφλήθηκε σχεδόν ένα χρόνο αργότερα, στις 31.12.2018. Συναφώς αναφέρεται ότι, το ΔΣ, κατά τη συνεδρία τους στις 28.2.2018, εξουσιοδότησε τον Προϊστάμενο Λογιστηρίου να προχωρήσει στην πληρωμή του τιμολογίου μόνο εάν κρίνει ότι αυτό συμφωνούσε με τις πρόνοιες του σχετικού συμβολαίου και σε αντίθετη περίπτωση να επαναφέρει το θέμα στο ΔΣ με σχετική εισήγηση.

Όπως διαπιστώθηκε, η απαίτηση για το πιο πάνω ποσό και κατ' επέκταση η πληρωμή του δεν μπορούσαν να δικαιολογηθούν, αφού οι περιστάσεις δεν δικαιολογούν την επίκληση του άρθρου 9 της σύμβασης, ενώ η πληρωμή τέτοιου ποσού αντίκειται στους συμβατικούς όρους, αφού, σύμφωνα με αυτούς, η πληρωμή της συμβατικής αξίας θα έπρεπε να πραγματοποιηθεί με την ολοκλήρωση της σύμβασης, δηλαδή με τη συνομολόγηση σύμβασης με τον επιτυχόντα Στρατηγικό Επενδυτή για την εκμίσθωση του σιλό Λεμεσού, η οποία ακόμα εκκρεμεί. Επιπλέον, το Λογιστήριο προχώρησε στις 31.12.2018 στην πληρωμή του υπό αναφορά

ποσού χωρίς να εκδοθεί οποιαδήποτε εντολή από την Επιτροπή Παρακολούθησης, σε αντίθεση με τις πρόνοιες της σύμβασης.

Σύσταση: Υποδείχθηκε ότι η αμοιβή του Αναδόχου, καθώς και ο τρόπος πληρωμής στο πλαίσιο συμβάσεων, θα πρέπει να γίνονται με βάση τους συμβατικούς όρους. Επίσης, θα πρέπει να διερευνηθούν οι λόγοι για τη διενέργεια της υπό αναφορά πληρωμής, η οποία αντίκειται στους συμβατικούς όρους.

- (iv) **Πρώθηση προσχεδίου εγγράφων διαγωνισμού για την εξεύρεση Στρατηγικού Επενδυτή ο οποίος θα εκμισθώσει το σιλό Λεμεσού για νομοτεχνικό έλεγχο.** Ο Υπουργός Οικονομικών, με επιστολή του ημερ. 4.7.2018, διαβίβασε στον Γενικό Εισαγγελέα προσχέδιο των εγγράφων του διαγωνισμού για εξεύρεση Στρατηγικού Επενδυτή, μαζί με το σχετικό προσχέδιο της σύμβασης (Συμφωνία Άδειας Χρήσης σιλό), που θα υπογραφόταν με τον επιτυχόντα προσφοροδότη, για νομοτεχνικό έλεγχο. Η Νομική Υπηρεσία, με επιστολή της ημερ. 11.7.2018, υπέδειξε στον Υπουργό Οικονομικών την ουσιώδη διαφορά μεταξύ του όρου «μίσθωσης» (lease) και της «άδειας χρήσης» (license), αναφέροντας ότι, ενώ η σχετική Απόφαση του ΥΣ αναφέρεται σε εκμίσθωση, το προσχέδιο των εγγράφων του διαγωνισμού αναφέρεται σε άδεια χρήσης.

Το ΔΣ, κατά τη συνεδρία του στις 5.9.2018 ενέκρινε τα αναθεωρημένα έγγραφα του διαγωνισμού, που ετοιμάστηκαν στην τελική τους μορφή από τον Ανάδοχο, με βάση την υπό αναφορά υπόδειξη της Νομικής Υπηρεσίας, υιοθετώντας τον όρο «παραχώρηση άδειας χρήσης», τα οποία υποβλήθηκαν στις 10.9.2018, εκ νέου, στον Υπουργό Οικονομικών. Ο Υπουργός Οικονομικών, με νέα επιστολή του ημερ. 8.10.2018, προώθησε εκ νέου στον Γενικό Εισαγγελέα τα πιο πάνω αναθεωρημένα έγγραφα. Μέχρι την ημερομηνία του ελέγχου μας, εκκρεμούσε ακόμα η απάντηση του Γενικού Εισαγγελέα και ως εκ τούτου το θέμα βρίσκεται σε στασιμότητα. Το γεγονός αυτό, σύμφωνα με σχετικό προσχέδιο πρακτικών, επισημάνθηκε και από το ΔΣ της ΕΣΚ κατά τη συνεδρία του στις 30.1.2019 και εξουσιοδοτήθηκε ο Αντιπρόεδρος όπως επικοινωνήσει με τη Νομική Υπηρεσία με στόχο την επίσπευση του νομοτεχνικού ελέγχου των υπό αναφορά εγγράφων.

Σύσταση: Υποδείχθηκε ότι θα πρέπει να ζητηθεί από τη Νομική Υπηρεσία η επίσπευση της ολοκλήρωσης του νομοτεχνικού ελέγχου των εγγράφων.

- (v) **Διερεύνηση αγοράς (market sounding).** Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΚ, κατά το 2017, αριθμός επενδυτών εξέφρασε ενδιαφέρον για εκμίσθωση του σιλό Λεμεσού και το ΔΣ επικοινωνήσε, μέσω ηλεκτρονικών μηνυμάτων, με αριθμό υποψήφιων επενδυτών, οι οποίοι, όπως διαφαίνεται, παλαιότερα είχαν εκφράσει σχετικό ενδιαφέρον. Επιπλέον, σύμφωνα με τα πρακτικά της συνεδρίας του ημερ. 24.5.2017, το ΔΣ αποφάσισε την πραγματοποίηση συναντήσεων με τους επενδυτές που επικοινωνήσαν με δική τους πρωτοβουλία, τόσο με το Υπουργείο ΓΑΑΠ, όσο και με την ΕΣΚ, εκφράζοντας ενδιαφέρον για το σιλό Λεμεσού, με σκοπό τη προκαταρκτική λήψη πληροφοριών από τους επενδυτές (investor sounding), χωρίς να παρέχεται οποιοδήποτε προβάδισμα/πλεονέκτημα στους επενδυτές που θα συμμετείχαν στις συναντήσεις.

Κατά τη συνεδρία του ΔΣ στις 7.3.2018, ο Πρόεδρος ενημέρωσε ότι ορισμένοι μεγάλοι επενδυτές που επέδειξαν ενδιαφέρον για ενοικίαση του σιλό Λεμεσού ζήτησαν να πληροφορηθούν για τη δυνατότητα επέκτασής του, ώστε να υπερδιπλασιαστεί η χωρητικότητα, για να μπορεί να λειτουργήσει ως διαμετακομιστικός κόμβος για προμήθεια σιτηρών σε χώρες της περιοχής και εισηγήθηκε την εξέταση της εν λόγω παραμέτρου, πριν προχωρήσουν στην προκήρυξη διεθνών προσφορών. Στη συνέχεια, το ΔΣ εξουσιοδότησε τον Πρόεδρο να αποστείλει επιστολή στο Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως με την οποία να ζητείται η κατ'αρχήν άποψή του όσον αφορά στη δυνατότητα επέκτασης του σιλό Λεμεσού εντός του χώρου που ενοικιάζεται από την ΑΛΚ, προκειμένου να υπερδιπλασιαστεί η χωρητικότητά του, σε σχέση με την υφιστάμενη χωρητικότητα των 60.000 μ.τ. σιτηρών περίπου.

Επιπλέον, ο Πρόεδρος του ΔΣ, κατά τη συνεδρία στις 15.10.2018, ενημέρωσε το ΔΣ ότι δύο επενδυτές εκδήλωσαν ήδη ενδιαφέρον για μετατροπή του σιλό σε κέντρο διακίνησης σιτηρών στην ευρύτερη περιοχή της Μέσης Ανατολής και της Βόρειου Αφρικής και ότι οι Υπουργοί Οικονομικών και ΓΑΑΠ ήταν θετικοί στην ιδέα. Κατά την ίδια συνεδρία, συζητήθηκε η δυνατότητα εξασφάλισης κατ'αρχήν έγκρισης από την αρμόδια Πολεοδομική Αρχή (Δήμος Λεμεσού) σχετικά με τη δυνατότητα επέκτασης του σιλό Λεμεσού, ώστε να ενημερωθούν εκ των προτέρων οι ενδιαφερόμενοι. Κατά την επόμενη του συνεδρία στις 18.10.2018, το ΔΣ αποφάσισε όπως ερωτηθεί συγκεκριμένος πολιτικός μηχανικός, ο οποίος είχε παλαιότερα εκπονήσει μελέτη για επιδιορθώσεις στο σιλό Λεμεσού, κατά πόσο μπορεί να ετοιμάσει και υποβάλει σχετική αίτηση στον Δήμο Λεμεσού, για να εξεταστεί η δυνατότητα επέκτασης του σιλό Λεμεσού και έναντι ποιου κατά προσέγγιση κόστους.

Τα πιο πάνω καταδεικνύουν ότι δεν είχαν δρομολογηθεί έγκαιρα όλες οι απαραίτητες ενέργειες, συμπεριλαμβανομένης της διερεύνησης της αγοράς και της εκπόνησης σχετικής μελέτης, πριν τη σύναψη της σύμβασης για την αγορά συμβουλευτικών υπηρεσιών από ιδιωτικό ελεγκτικό οίκο για την εξεύρεση Στρατηγικού Επενδυτή, ο οποίος θα εκμισθώσει το σιλό Λεμεσού, αφού, σχεδόν ένα έτος μετά τη συνομολόγηση της σύμβασης και περίπου δέκα μήνες μετά την προβλεπόμενη ημερομηνία που θα έπρεπε να έχει συνομολογηθεί σύμβαση με στρατηγικό επενδυτή, το ΔΣ εξέταζε τη δυνατότητα επέκτασης του σιλό Λεμεσού. Επιπλέον, δημιουργούνται ερωτηματικά ως προς την όλη διαδικασία που ακολουθήθηκε για διερεύνηση της αγοράς, αφού αυτή δεν φαίνεται να ήταν διαφανής, καθότι δεν παρουσιάζεται να έχει καταγραφεί ο τρόπος ενημέρωσης των υποψηφίων στρατηγικών επενδυτών για την πρόθεση του Κράτους για μίσθωση ή παραχώρηση άδειας χρήσης του σιλό Λεμεσού και ο τρόπος με τον οποίο εκδήλωσαν το ενδιαφέρον τους.

Σύσταση: Υποδείχθηκε ότι η διαδικασία διερεύνησης της αγοράς θα πρέπει να γίνεται στη βάση των αρχών της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των ενδιαφερομένων.

6. Διαχείριση ακίνητης περιουσίας.

6.1 Γενικά. Σύμφωνα με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, ημερ. 6.7.2017 και αρ 82.954, μεταξύ άλλων, εξουσιοδοτήθηκε ο Υπουργός Οικονομικών να προβεί στον προσδιορισμό των ακινήτων της ΕΣΚ που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για κάλυψη στεγαστικών και άλλων αναγκών της Δημοκρατίας, καθώς επίσης να μεριμνήσει για τη μεταφορά, στη Δημοκρατία, όλης της υπόλοιπης ακίνητης περιουσίας που θα παραμείνει στην ΕΣΚ. Επιπρόσθετα, εξουσιοδοτήθηκε το ΔΣ της

ΕΣΚ όπως προβεί στην προώθηση ανοιχτής διαδικασίας, για πώληση ή μίσθωση των ακινήτων που δεν θα αξιοποιηθούν για κάλυψη στεγαστικών και άλλων αναγκών της Δημοκρατίας. Σε συνέχεια των πιο πάνω, η ΕΣΚ υπέβαλε στις 21.8.2017, στον Υπουργό Οικονομικών, στοιχεία σχετικά με την ακίνητη περιουσία της και ζήτησε όπως προσδιοριστούν τα ακίνητα που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν για κάλυψη στεγαστικών και άλλων αναγκών της Δημοκρατίας, αναφέροντας ότι, για όσα ακίνητα δεν αξιοποιηθούν για τον πιο πάνω σκοπό, θα προωθηθεί η προκήρυξη ανοικτού διαγωνισμού για πώληση ή μίσθωσή τους. Σε απαντητική επιστολή του Υπουργού ημερ. 13.10.2017, αναφέρεται ότι, μέρος της περιουσίας της ΕΣΚ θα αξιοποιηθεί από το Κράτος και η υπόλοιπη δύναται να πωληθεί ή μισθωθεί, σύμφωνα με τις νενομισμένες διαδικασίες. Συγκεκριμένα, ζητήθηκε όπως αξιοποιηθούν από το Κράτος οι αποθήκες στη Λεμεσό, τα γραφεία στην Πάφο, ο χώρος και η αποθήκη στην περιοχή ΣΟΠΑΖ και τα κεντρικά γραφεία στη Λευκωσία. Σε πρακτικά του ΔΣ ημερ. 16.10.2017, αναφέρεται ότι τα ακίνητα που ζητήθηκαν από τον Υπουργό Οικονομικών για αξιοποίηση από το Κράτος θα αφαιρεθούν από την κατάσταση ακινήτων και θα προκηρυχθεί δημόσιος διαγωνισμός για πώληση των υπόλοιπων ακινήτων, καθώς και ακινήτων που αποκτήθηκαν με απαλλοτρίωση ή/και των οποίων προηγούμενοι ιδιοκτήτες ήταν Τουρκοκύπριοι. Η ΕΣΚ, σε επόμενη σχετική επιστολή της ημερ. 3.11.2017, ενημέρωσε σχετικά τον Υπουργό Οικονομικών, επισημαίνοντας ότι θα προχωρήσει σε προκήρυξη δημόσιου διαγωνισμού για άμεση πώληση τριών ακινήτων στην Επαρχία Λευκωσίας, Λεμεσού και Πάφου, εμβαδού 4.804 τ.μ., 24.081 τ.μ. και 6.350 τ.μ. και ελάχιστες τιμές πώλησης €458.000, €1,2 εκ. και €2 εκ., αντίστοιχα. Επίσης, ζήτησε όπως το Υπουργείο Οικονομικών λάβει τη γνώμη του Γενικού Εισαγγελέα, για το κατά πόσο η ΕΣΚ έχει το δικαίωμα να πωλήσει ακίνητα τα οποία αποκτήθηκαν μετά από απαλλοτρίωση, ή/και ήταν προηγουμένως τουρκοκυπριακής ιδιοκτησίας.

6.2 Ακίνητα που αποκτήθηκαν μετά από απαλλοτρίωση.

6.2.1 Γνωμάτευση Νομικής Υπηρεσίας. Το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας, σε επιστολή του, ημερ. 14.11.2017, προς την ΕΣΚ, αναφέρει ότι, με βάση τις πρόνοιες του άρθρου 15 του περί Αναγκαστικής Απαλλοτρίωσης Νόμου 15/62, εάν ο σκοπός επιτεύχθηκε, η Απαλλοτριούσα Αρχή μπορεί να προχωρήσει σε πώληση του ακινήτου που αποκτήθηκε με απαλλοτρίωση, με δημοπρασία. Επίσης, αναφέρει ότι, εάν ο σκοπός δεν επιτεύχθηκε, η Απαλλοτριούσα Αρχή είναι υποχρεωμένη να προσφέρει το ακίνητο πρώτα στον αρχικό ιδιοκτήτη, σημειώνοντας ότι, και στις δύο περιπτώσεις, χρειάζεται να εξασφαλιστεί σχετική απόφαση από το ΥΣ, υποδεικνύοντας όπως αποταθούν στον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας για οδηγίες. Σε συνέχεια των πιο πάνω, το Υπουργείο Οικονομικών, με επιστολή του ημερ. 27.11.2017, ζήτησε γνωμάτευση από τον Γενικό Εισαγγελέα, κατά πόσο η ΕΣΚ έχει το δικαίωμα να πωλήσει ακίνητα που αποκτήθηκαν με απαλλοτρίωση ή/και των οποίων προηγούμενοι ιδιοκτήτες ήταν Τουρκοκύπριοι. Σε σχετική απαντητική επιστολή προς το Υπουργείο Οικονομικών, ημερ. 9.1.2018, αναφέρεται ότι, για να υπάρξει σαφής τοποθέτηση της Νομικής Υπηρεσίας επί του θέματος, απαιτείται η ακριβής καταγραφή των γεγονότων και η σαφής παραπομπή στις ίδιες τις συναφείς διοικητικές πράξεις, ώστε να διαγνωστεί κατά πόσο ο σκοπός της απαλλοτρίωσης, όπως ακριβώς διατυπώνεται στις σχετικές γνωστοποιήσεις απαλλοτρίωσης, έχει επιτευχθεί. Όσον αφορά τις τουρκοκυπριακές περιουσίες, αναφέρεται ότι, χωρίς να υπάρχουν συγκεκριμένα στοιχεία για το σημερινό καθεστώς ιδιοκτησίας τους και τον τρόπο απόκτησης τους, κρίνεται ότι, στο παρόν στάδιο, δεν μπορεί να

υπάρξει σαφής τοποθέτηση της Νομικής Υπηρεσίας για τις νόμιμες επιλογές περαιτέρω διαχείρισης των ακινήτων, προς όφελος του δημόσιου συμφέροντος. Όλα τα αναγκαία στοιχεία υποβλήθηκαν στη Νομική Υπηρεσία στις 9.3.2018, η οποία σε απαντητική της επιστολή ημερ. 12.10.2018, επισήμανε ότι ο τρόπος διαχείρισης των εν λόγω τεμαχίων δεν εμπίπτει στον τομέα αρμοδιότητάς της, έχει ήδη παρασχεθεί γενική πληροφόρηση για τις εφαρμοστέες νομοθετικές πρόνοιες που αφορούν σε ακίνητα που έχουν απαλλοτριωθεί και έχει εξηγηθεί ότι, είτε θα πρέπει να επιστραφούν στον αρχικό ιδιοκτήτη, στην περίπτωση που ο σκοπός της απαλλοτρίωσης δεν έχει επιτευχθεί είτε, αν έχει εκπληρωθεί ο σκοπός, μπορεί να γίνει επίσχεση με σκοπό την εξυπηρέτηση άλλου σκοπού δημόσιας ωφελείας, ή δημόσιος πλειστηριασμός. Η αξιολόγηση του κατά πόσο εκπληρώθηκε ο σκοπός της απαλλοτρίωσης ενός εκάστοτε τεμαχίου που απαλλοτριώθηκε, εμπίπτει στην αρμοδιότητα των Αρχών της Δημοκρατίας. Από νομικής πλευράς, επισημάνθηκε ότι μία τέτοια διαπίστωση πρέπει να είναι δικαιολογημένη και θεμελιωμένη με στοιχεία. Αν πρόκειται για τουρκοκυπριακές περιουσίες, απαιτείται η συνεννόηση με τον Κηδεμόνα Τουρκοκυπριακών Περιουσιών, για να διασαφηνιστεί το καθεστώς κάθε τεμαχίου. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, για συγκεκριμένο τεμάχιο, δεν έχει εκπληρωθεί ο σκοπός της απαλλοτρίωσής του, συνεπώς, θα πρέπει να επιστραφεί στον Κηδεμόνα, αναφέροντας ότι η απαλλοτριούσα Αρχή της Δημοκρατίας πώλησε τα απαλλοτριωθέντα ακίνητα στην ΕΣΚ και τα αποξενώθηκε. Επισημάνθηκε ότι ο Νόμος επιτρέπει μόνο στην απαλλοτριούσα Αρχή να προχωρήσει σε δημόσιο πλειστηριασμό αναγκαστικά απαλλοτριωθείσας ιδιοκτησίας, δηλαδή επιτρέπει τον πλειστηριασμό στο Κράτος και όχι στην ΕΣΚ, παρόλο που η τελευταία φαίνεται να είναι ο αγοραστής και τυπικά ο κύριος της ιδιοκτησίας. Κατόπιν απόφασης του ΔΣ ημερ. 24.10.2018, αποστάληκε επιστολή στον Υπουργό Οικονομικών ημερ. 12.11.2018, στην οποία αναφέρεται ότι, δύο τεμάχια τουρκοκυπριακής ιδιοκτησίας, στο Δάλι και στη Μενόγεια, που δεν έχουν χρησιμοποιηθεί για τον σκοπό της απαλλοτρίωσης, πρέπει να επιστραφούν στην Υπηρεσία Διαχείρισης Τουρκοκυπριακών Περιουσιών.

6.2.2 Ακίνητα στην περιοχή Μενόγεια. Κατά τα έτη 1996-1997, η ΕΣΚ εκπόνησε μελέτη σκοπιμότητας, στην οποία καταγράφηκαν, μεταξύ άλλων, τα πλεονεκτήματα εγκατάστασης ειδικών εξέδρων (bunkers) για την αποθήκευση σιτηρών. Σύμφωνα με τη μελέτη, η κατασκευή και αξιοποίηση τέτοιων εξέδρων θα είχε ως αποτέλεσμα τη σημαντική αύξηση της χωρητικότητας των αποθηκευτικών χώρων με χαμηλά κόστη, τη μείωση απωλειών σιτηρών και τη σημαντική αύξηση των αποθεμάτων ασφάλειας του Κράτους. Στη συνέχεια, η ΕΣΚ με επιστολή ημερ. 7.10.1997, ζήτησε από την Υπηρεσία Διαχείρισης Τουρκοκυπριακών Περιουσιών την παραχώρηση ακίνητης τουρκοκυπριακής περιουσίας στη Μενόγεια για υλοποίηση του εν λόγω σκοπού και στις 27.3.1998 ζήτησε από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας την υποβολή σχεδίων, περιγραφής και αγοραίας αξίας των τεμαχίων που επρόκειτο να ζητηθούν για απαλλοτρίωση στην εν λόγω Κοινότητα. Ακολούθως, η ΕΣΚ με επιστολή της στις 16.4.1998, ενημέρωσε τον Υπουργό Οικονομικών για τις προθέσεις της και ζήτησε την προώθηση του θέματος της απαλλοτρίωσης στο ΥΣ. Στις 6.5.1998 το ΥΣ ενέκρινε την απαλλοτρίωση και επίταξη της ακίνητης ιδιοκτησίας στη Μενόγεια για σκοπούς δημόσιας ωφελείας και την παραχώρησή (πώληση) της στην ΕΣΚ στην τιμή που θα καθόριζε το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας. Η σχετική γνωστοποίηση απαλλοτρίωσης δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 5.6.1998, και το

αντίστοιχο Διάταγμα απαλλοτρίωσης δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 19.2.1999. Επισημάνθηκε ότι, τα ακίνητα αποκτήθηκαν με απαλλοτρίωση σε μια περίοδο όπου ήταν αναμενόμενες οι προοπτικές ένταξης της Κύπρου στην ΕΕ, που θα είχε ως συνέπεια την, κατά πάσα λογική πιθανότητα, συρρίκνωση των δραστηριοτήτων της ΕΣΚ, λόγω της κατάργησης του μονοπωλιακού καθεστώτος που κατείχε και της αύξησης του ανταγωνισμού.

Η ΕΣΚ προχώρησε στην κατασκευή έξι υπαίθριων αποθηκών/εξεδρών (bunkers) σε μέρος της έκτασης που απαλλοτριώθηκε, συνολικής χωρητικότητας περίπου 60.000 μ.τ., οι οποίες τέθηκαν σε λειτουργία το 2001. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΚ, στις αποθήκες αυτές αποθηκεύτηκαν, από τον Ιούνιο του 2001 μέχρι το 2008, αναλυτικά, οι ακόλουθες ποσότητες κριθαριού (σε μετρικούς τόνους):

Έτη	Συνολικές αγορές κριθαριού μ.τ.	Αποθήκευση στη Μενόγεια μ.τ.	Ποσοστό κριθαριού που αποθηκεύτηκε (%)
2001	Μ.Ε.Σ.	60.675	Μ.Ε.Σ.
2002	410.171	-	0
2003	175.197	33.669	19,2
2004	212.169	60.845	28,7
2005	119.842	-	0
2006	180.671	18.468	10,2
2007	176.483	209	0,1
2008	151.772	82	0

Μ.Ε.Σ.: Μη επαρκή στοιχεία

Όπως προκύπτει, οι εγκαταστάσεις αυτές αξιοποιήθηκαν ικανοποιητικά μόνο για 2-3 έτη και δεν φαίνεται να συνεισέφεραν ουσιαστικά σε οποιοδήποτε τομέα δράσης της ΕΣΚ. Συνεπώς, το κόστος επένδυσης συνολικού ποσού που ξεπερνά τα €2,3 εκ. δεν φαίνεται να αιτιολογείται, αλλά αντίθετα, ενδεχομένως να προκύπτει διασπάθιση δημόσιων πόρων.

Έκτοτε, οι εγκαταστάσεις φαίνεται να μην χρησιμοποιούνται και ούτε καν να προστατεύονται, αφού, σύμφωνα με πρακτικά του ΔΣ της ΕΣΚ ημερ 22.3.2017, διαπράχθηκε κλοπή υλικών και μηχανημάτων και βανδαλισμοί στις εν λόγω εγκαταστάσεις. Το ΔΣ, σε συνεδρία του ημερ. 12.2.2018, εισηγήθηκε, είτε την εκποίηση όσων μηχανημάτων βρίσκονταν στις εγκαταστάσεις στη Μενόγεια και δεν θεωρούνταν αναγκαία, είτε τη μεταφορά τους στο Επαρχιακό Γραφείο Λεμεσού. Σημειώθηκε ότι το γεγονός ότι τα κτήρια στη Μενόγεια δεν χρησιμοποιούνται πλέον, αναφέρεται και στην έκθεση γραφείου εκτιμητών, στο οποίο είχε ανατεθεί η εκτίμηση της αξίας του ακινήτου κατά το έτος 2017. Στην ίδια έκθεση αναφέρεται ότι τα κτήρια και οι εγκαταστάσεις εντός του ακινήτου δεν λήφθηκαν υπόψη στην εκτίμηση.

Σε επιτόπιο έλεγχο κλιμακίου της Υπηρεσίας μας, που πραγματοποιήθηκε στις 19.3.2019, διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

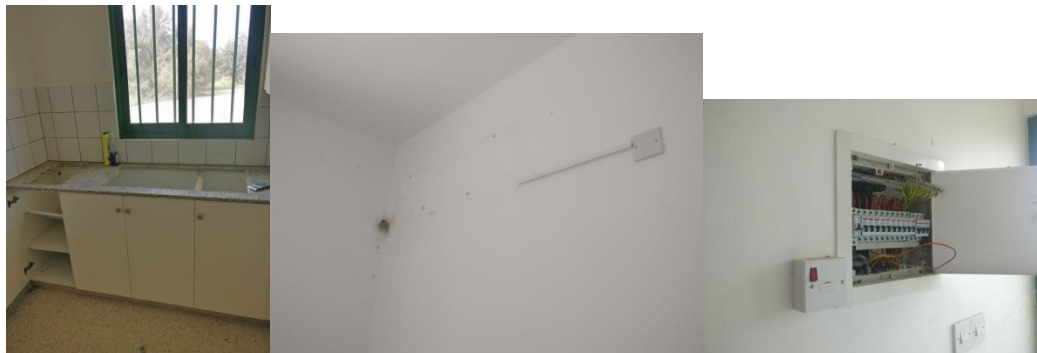
- Όλα τα κτήρια είχαν διαρρηχθεί μέσω παραβίασης είτε παραθύρων είτε της εισόδου.

- Η περίφραξη είχε παραβιαστεί.

Όλοι οι νιπτήρες, ηλεκτρονικοί πίνακες, κλιματιστικά, εντοιχισμένοι φούρνοι και πολύτιμα μέταλλα από μηχανήματα είχαν κλαπεί.

- Όλοι οι χώροι υγιεινής είχαν βανδαλιστεί.

- Υπήρχαν στοιχεία πρόσφατης παρουσίας ατόμων που κατανάλωσαν αλκοόλ.

- Οι εξέδρες και τα μηχανήματα βρίσκονταν σε κακή κατάσταση.

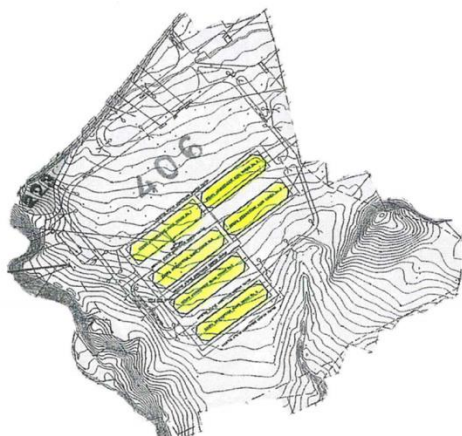

- Υπήρχε χώρος ταφής φωσφίνων οι οποίες ήταν ακάλυπτες, θέμα για το οποίο γίνεται εκτενής αναφορά σε ξεχωριστή παράγραφο της Έκθεσής μας.

- Το μεγαλύτερο μέρος της γης που απαλλοτριώθηκε (περίπου 2/3) ήταν αχρησιμοποίητο. Σύμφωνα με την ΕΣΚ, αναμενόταν η επέκταση του έργου με την κατασκευή επιπρόσθετων ειδικών εξεδρών-bunkers. Συνεπώς, μεγάλο μέρος της έκτασης που απαλλοτριώθηκε δεν χρησιμοποιήθηκε ποτέ για τον σκοπό της απαλλοτρίωσης. Επίσης, η αναφορά της ΕΣΚ για αναμενόμενη επέκταση, δεν συνάδει με τις εξελίξεις της τότε εποχής, που καταδείκνυαν συρρίκνωση των εργασιών της ΕΣΚ.

Στις 12.10.2010, ιδιοκτήτης μέρους της γης που απαλλοτριώθηκε για το έργο στη Μενόγεια, ζήτησε, με επιστολή του προς το Υπουργείο Οικονομικών, την επανάκτηση της περιουσίας του, αναφέροντας ότι στη γη του κατασκευάστηκε μόνο περίφραξη και ορισμένοι αποθηκευτικοί χώροι, καθώς και ότι η γη χρησιμοποιήθηκε για τον σκοπό που απαλλοτριώθηκε μόνο για περίπου ενάμιση χρόνο. Η ΕΣΚ, με επιστολή, ημερ. 16.6.2011 προς το Υπουργείο Οικονομικών ανέφερε σχετικά ότι το υπό αναφορά κτήμα αποκτήθηκε νομότυπα, με δικά της κεφάλαια και εξυπηρετεί τους σκοπούς για τους οποίους αποκτήθηκε, άποψη την οποία το Υπουργείο Οικονομικών διαβίβασε στις 28.6.2011 στον παραπονούμενο.

Εν κατακλείδι, η ΕΣΚ προχώρησε σε αγορά περιουσιακών στοιχείων στην περιοχή της Μενόγειας σε μία περίοδο που αναμενόταν η συρρίκνωση του κύκλου εργασιών της. Τα περιουσιακά στοιχεία δεν αξιοποιήθηκαν, παρά το υψηλό κόστος τους και αφέθηκαν απροστάτευτα.

Σύσταση: Έγινε εισήγηση όπως διενεργηθεί έρευνα και αποδοθούν ευθύνες, αν υπάρχουν, τόσο όσον αφορά στην, όπως διαφάνηκε, ενδεχομένως λανθασμένη απόφαση υλοποίησης της επένδυσης αυτής, όσο και για τη φύλαξη των ακινήτων στη Μενόγεια, τα οποία αφέθηκαν να βανδαλιστούν, παρά το ότι το ΔΣ γνώριζε για την κατάσταση που επικρατούσε και ακόμη επικρατεί. Επίσης, έγινε εισήγηση όπως εκπονηθεί μελέτη αξιολόγησης, η οποία θα καταδείξει κατά πόσο μέρος, ή το σύνολο, των περιουσιακών στοιχείων στη Μενόγεια χρησιμοποιήθηκε προς υλοποίηση του σκοπού απαλλοτρίωσής τους και εάν όχι, να επιστραφούν στους ιδιοκτήτες τους, όπως ορίζει ο περί Αναγκαστικής Απαλλοτρίωσης Νόμος.

Ο Πρόεδρος της ΕΣΚ μάς πληροφόρησε ότι θα ζητηθεί από το Υπουργείο Οικονομικών να οριστεί εξωτερικός ερευνώντας λειτουργός για αναζήτηση τυχόν ευθυνών, καθώς επίσης ότι, όσον αφορά στο θέμα της απαλλοτρίωσης, θα εξεταστεί ξανά από το ΔΣ.

6.2.3 Ακίνητα στην περιοχή Ιδαίου. Με επιστολή, ημερ. 6.7.1987, η ΕΣΚ πρότεινε στο Υπουργείο Οικονομικών την κατασκευή σιλό κοντά στον αυτοκινητόδρομο Λευκωσίας-Λεμεσού, για επέκταση των αποθηκευτικών χώρων της και στις 27.11.1987, το Υπουργείο Οικονομικών έδωσε την έγκρισή του για ανέγερση σιλό στη Λευκωσία. Επίσης, η ΕΣΚ ζήτησε στις 29.4.1993, από την Υπηρεσία Διαχείρισης Τουρκοκυπριακών Περιουσιών όπως της

παραχωρηθεί Τουρκοκυπριακή γη, η οποία εφάπτεται της βιομηχανικής ζώνης Ιδαλίου, για ανέγερση σιλό. Στις 15.10.1993, λήφθηκε επιστολή από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως που αναφέρει ότι, οποιαδήποτε αίτηση πολεοδομικής άδειας στην εν λόγω περιοχή θα αντιμετωπιστεί θετικά, ωστόσο στις 5.11.1993, η Υπηρεσία Διαχείρισης Τουρκοκυπριακών Περιουσιών ανέφερε ότι δεν επιτρέπεται η ανέγερση οποιωνδήποτε οικοδομών σε τουρκοκυπριακή γη που παραχωρείται προσωρινά. Συνεπώς, το Υπουργείο Οικονομικών, με επιστολή του, ημερ. 22.12.1993, ζήτησε από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας όπως ετοιμάσει σχετικά έγγραφα για απαλλοτρίωση της γης, με σκοπό να δοθεί στην ΕΣΚ για την ανέγερση σιλό. Η γνωστοποίηση απαλλοτρίωσης δημοσιεύτηκε στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας στις 16.12.1994 και το σχετικό Διάταγμα απαλλοτρίωσης στις 20.4.1995. Η γη ακολούθως πωλήθηκε από το Υπουργείο Οικονομικών στην ΕΣΚ, για ποσό ύψους €207.004.

Σε επιστολή, ημερ. 25.2.2008, η Υπηρεσία Διαχείρισης Τουρκοκυπριακών Περιουσιών ενημέρωσε την ΕΣΚ ότι πληροφορήθηκε πως ο σκοπός της απαλλοτρίωσης δεν έχει ακόμη πραγματοποιηθεί, επισημαίνοντας ότι έχουν παρέλθει 14 χρόνια από την ημερομηνία γνωστοποίησης απαλλοτρίωσης και ζήτησε ενημέρωση για την πρόθεση της ΕΣΚ να εκτελέσει το έργο. Η ΕΣΚ, σε απαντητική επιστολή ημερ. 17.3.2008, ανέφερε ότι προτίθεται να αξιοποιήσει το υπό αναφορά κτήμα για τους σκοπούς που έχει απαλλοτριωθεί. Η Υπηρεσία Διαχείρισης Τουρκοκυπριακών Περιουσιών επανήλθε με επιστολή ημερ. 9.4.2008, ζητώντας από την ΕΣΚ να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες για την κήρυξη της απαλλοτριωθείσας τουρκοκυπριακής γης ως πλεονάζουσας και μη αναγκαίας για τον σκοπό που απαλλοτριώθηκε. Η ΕΣΚ, με επιστολή της ημερ 15.4.2008, ανέφερε ότι ο σκοπός της απαλλοτρίωσης δεν κατέστη ανέφικτος και δεν έχει εγκαταλειφθεί, αναφέροντας ότι ανέθεσε σε μηχανικούς τη διενέργεια σχετικών μελετών για ανέγερση σιλό στο άμεσο μέλλον. Σημειώνεται ότι μέχρι την ημερομηνία ελέγχου, δηλαδή πέραν των 10 χρόνων μετά, ο σκοπός δεν είχε ακόμη εκπληρωθεί, γεγονός που διαπιστώθηκε και κατά τον επιτόπιο έλεγχο της Ελεγκτικής Υπηρεσίας που πραγματοποιήθηκε στις 19.3.2019.

Σε υπηρεσιακή πρόταση που υποβλήθηκε στη συνεδρία του ΔΣ ημερ. 12.2.2018 αναφέρεται ότι η ΕΣΚ δεν έχει προχωρήσει σε οποιαδήποτε κατασκευαστικά έργα στα εν λόγω τεμάχια, ούτε τα έχει χρησιμοποιήσει για αποθήκευση σιτηρών. Όπως μας αναφέρθηκε κατά τη διάρκεια του ελέγχου, η σχετική τοποθεσία δεν είναι οικονομικά συμφέρουσα για ανέγερση σιλό, λόγω του υψηλού κόστους μεταφοράς σιτηρών από τα λιμάνια Λάρνακας και Λεμεσού.

Όπως αναφέρεται σε πρακτικά ημερ. 25.1.2016, υπάλληλος της ΕΣΚ, μαζί με τη σύζυγό του και τον αδερφό του, καλλιεργούσαν για χρόνια τα δύο αυτά τεμάχια της ΕΣΚ και λάμβαναν επιδοτήσεις από τον Οργανισμό Αγροτικών Πληρωμών (ΟΑΠ), χωρίς τη γραπτή άδεια χρήσης από την ΕΣΚ και αποφασίστηκε όπως του απαγορευτεί στο εξής η είσοδος στα τεμάχια. Επίσης, στάλθηκε επιστολή στον ΟΑΠ, πληροφορώντας τον ότι δεν έχει εξουσιοδοτηθεί οποιοσδήποτε για καλλιέργεια των συγκεκριμένων τεμαχίων γης και όποιος το πράττει παρανομεί. Επισημάνθηκε ότι, σύμφωνα με στοιχεία που εξασφαλίστηκαν από τον ΟΑΠ, το σύνολο των επιδοτήσεων που δόθηκαν για τα εν λόγω τεμάχια γης κατά τα έτη 2005-2015 ανήλθαν σε €11.000. Σε συνεδρία ημερ. 29.2.2016, το ΔΣ αποφάσισε όπως τα άτομα που καλλιεργούσαν τα τεμάχια παράνομα, καταβάλουν στην ΕΣΚ λογική αποζημίωση για διαφυγόντα ενοίκια, η οποία ορίστηκε σε €3.000. Εκφράστηκε η άποψη ότι, εάν ληφθούν υπόψη οι επιδοτήσεις και τα κέρδη πωλήσεων για σειρά ετών πέραν δεκαετίας, τότε το ποσό ύψους €3.000 δεν μπορεί να θεωρηθεί ως λογική αποζημίωση.

Σύσταση: Λαμβάνοντας υπόψη ότι, τα ακίνητα στην περιοχή Ιδαλίου δεν εκπλήρωσαν τον σκοπό της απαλλοτρίωσής τους, υποδείχθηκε ότι το Κράτος οφείλει να επιστρέψει τα εν λόγω ακίνητα στους ιδιοκτήτες τους, σύμφωνα με τις πρόνοιες του περί Αναγκαστικής Απαλλοτρίωσης Νόμου.

Ο Πρόεδρος της ΕΣΚ μάς πληροφόρησε ότι το θέμα θα εξεταστεί ξανά από το ΔΣ.

6.3 Σιλό Λεμεσού. Όπως αναφέρεται και πιο πάνω, συμφωνήθηκε, την 1.10.1976, μεταξύ της ΕΣΚ και της ΑΛΚ, όπως δοθεί άδεια για χρήση χώρου για ανέγερση σιλό, για αποθήκευση και διακίνηση σιτηρών στο λιμάνι Λεμεσού. Η άδεια αυτή παραχωρήθηκε για 45 χρόνια, με δικαίωμα ανανέωσης για ακόμη 45 χρόνια. Η άδεια μπορεί να ανανεωθεί, εάν ο αδειούχος, τρεις μήνες τουλάχιστον πριν τη λήξη της αρχικής περιόδου, στείλει σχετική ειδοποίηση στον ιδιοκτήτη ότι επιθυμεί την παράταση της άδειας. Με τη λήξη ή τερματισμό της άδειας, οποιαδήποτε υποστατικά ή κτίσματα ή προσθήκες ή τροποποιήσεις ή εγκαταστάσεις που βρίσκονται στο χώρο που παραχωρήθηκε, θα περιέρχονται και θα θεωρούνται περιουσία του ιδιοκτήτη, χωρίς καμία πληρωμή από μέρους του. Η πρώτη περίοδος 45 ετών λήγει στις 30.9.2021, με τελευταία ημερομηνία υποβολής αίτησης ανανέωσης τις 30.6.2021.

Στις 30.9.2016, συμφωνήθηκε όπως, από τις 29.1.2017, όλα τα δικαιώματα και υποχρεώσεις της ΑΛΚ που απορρέουν από την πιο πάνω συμφωνία μεταφερθούν στον Διαχειριστή του λιμανιού Λεμεσού. Το ενοίκιο για το έτος 2016 καθορίστηκε στις €206.624 και αυξάνεται, από την αρχή της πρώτης συμφωνίας, κατά 25% με το πέρασ κάθε πενταετίας.

Όπως αναφέρεται εκτενέστερα σε προηγούμενες παραγράφους της Έκθεσής μας, η ΕΣΚ βρίσκεται σε διαδικασία εξεύρεσης στρατηγικού επενδυτή για εκμίσθωση του σιλό Λεμεσού, σύμφωνα με την Απόφαση του ΥΣ, ημερ. 6.7.2017. Επισημάνθηκε ότι, λαμβάνοντας υπόψη ότι μέχρι σήμερα δεν έχει εξευρεθεί στρατηγικός επενδυτής, τα χρονικά πλαίσια για ανανέωση της άδειας χρήσης του χώρου στο λιμάνι Λεμεσού καθιστούν την άμεση λήψη αποφάσεων επιτακτική. Σε περίπτωση που δεν υποβληθεί τέτοιο αίτημα, σύμφωνα με τους όρους του συμβολαίου, όλα τα υποστατικά ή κτίσματα ή προσθήκες ή τροποποιήσεις ή εγκαταστάσεις που βρίσκονται στον χώρο που παραχωρήθηκε, θα περιέρχονται και θα θεωρούνται περιουσία του ιδιοκτήτη. Σημειώνεται ότι, μέχρι σήμερα, δαπανήθηκαν τουλάχιστον €21,7 εκ. σε υποστατικά ή κτίσματα ή προσθήκες ή τροποποιήσεις ή εγκαταστάσεις που βρίσκονται στον χώρο που παραχωρήθηκε, η διαχείριση των οποίων θα μεταφερθεί στον Διαχειριστή.

Σύμφωνα με απόφαση του ΔΣ σε συνεδρία ημερ. 18.4.2016, η ΕΣΚ ζήτησε από τους νομικούς της συμβούλους γνωμάτευση για τις δυνατότητες της ΕΣΚ να τερματίσει την άδεια χρήσης στο λιμάνι Λεμεσού πριν τις 30.9.2021, ημερομηνία που λήγει η πρώτη περίοδος των 45 ετών. Ο νομικός σύμβουλος, σε επιστολή του ημερ. 22.4.2016, ανέφερε ότι η ΕΣΚ μπορεί να διακόψει το συμβόλαιο πριν τη λήξη του, εάν το επιθυμεί. Συνεπώς, φαίνεται το ΔΣ να εξέτασε την πιθανότητα τερματισμού του συμβολαίου άδειας χρήσης στο λιμάνι Λεμεσού, σε περίπτωση που δεν βρεθεί στρατηγικός επενδυτής. Ωστόσο σε συνεδρία ημερ. 11.4.2018, η ΕΣΚ αποφάσισε να αποστείλει επιστολές προς την ΑΛΚ και τον Διαχειριστή του λιμανιού, αναφέροντας την πρόθεσή της να ανανεώσει την άδεια για ακόμη 45 χρόνια. Ωστόσο, το θέμα δεν προωθήθηκε, καθώς τέτοια ενέργεια σε συνδυασμό με τη μη εξεύρεση στρατηγικού επενδυτή, θα υποχρέωνε την ΕΣΚ σε μια συμφωνία που θα αδυνατούσε να τηρήσει, λόγω του υψηλού ενοικίου, σε συνάρτηση με τη μείωση του όγκου εργασιών της.

Σε συνεδρία του ΔΣ ημερ. 19.6.2017, αναφέρεται ότι το σιλό Λεμεσού χρήζει επιδιορθώσεων, οι οποίες, λόγω της επικινδυνότητάς τους, πρέπει να ανατεθούν σε αδειούχο εργολάβο. Σε πρακτικά του ΔΣ ημερ. 13.11.2017, αναφέρεται η κακή κατάσταση του σιλό Λεμεσού, για την οποία γίνεται εκτενέστερη αναφορά σε ξεχωριστή παράγραφο της Έκθεσής μας.

Σύσταση: Λαμβάνοντας υπόψη αφενός ότι, σε περίπτωση μη ανανέωσης της άδειας χρήσης, η διαχείριση όλων των υποστατικών ή κτισμάτων ή προσθηκών ή τροποποιήσεων ή εγκαταστάσεων, που βρίσκονται στον χώρο που παραχωρήθηκε, θα περιέλθει στον Διαχειριστή και αφετέρου ότι, η ημερομηνία υποβολής ανανέωσης αίτησης πλησιάζει, επιστήθηκε η προσοχή της ΕΣΚ στην επιτακτική ανάγκη εξεύρεσης στρατηγικού επενδυτή για το σιλό Λεμεσού.

6.4 Σιλό Λάρνακας. Στις 23.12.1975 συμφωνήθηκε μεταξύ της ΕΣΚ και του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, μίσθωση γης εντός της βιομηχανικής περιοχής Λάρνακας, για την ανέγερση σιλό και τη συγκέντρωση σιτηρών. Η αρχική σύμβαση είχε ημερομηνία έναρξης ισχύος την 1.12.1975 και λήξης τις 30.11.2008, με δικαίωμα ανανέωσης για ακόμη ένα ή δύο χρονικά διαστήματα των 33 ετών. Στις 5.4.2007 η σύμβαση ανανεώθηκε για ακόμη μια περίοδο των 33 ετών, μέχρι τις 30.11.2041. Μετά από καταγγελία στη Γενική Διεύθυνση Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία το ύψος του ενοικίου είναι χαμηλότερο από το αγοραίο, το ΥΣ, με Απόφασή του ημερ. 30.12.2008, καθόρισε την καταβολή υψηλότερου ενοικίου, το οποίο θα ξεπληρώνεται μερικώς από ενισχύσεις ήσσονος σημασίας. Σημειώνεται ότι η ΕΣΚ λάμβανε

ενίσχυση ήσσονος σημασίας για το ενοίκιο μέχρι το έτος 2017, η οποία δεν μπορούσε να συνεχιστεί. Συνεπώς, από την 1.12.2017, το ετήσιο ενοίκιο αυξήθηκε από €9.726 σε €78.405.

Σε συνεδρία του ΔΣ, ημερ. 8.2.2016, επισημάνθηκε η μειωμένη αποθηκευτική δυνατότητα του σιλό Λάρνακας, καθώς και η ανάγκη για επιδιόρθωση μηχανημάτων και αξιολόγηση της κατάστασης των μεταλλικών σιλό, λόγω ηλικίας. Σε μετέπειτα συνεδρία ημερ. 3.5.2017, το ΔΣ αποφάσισε τον τερματισμό χρήσης 16 κυψελών, λόγω των κινδύνων που συνεπάγεται η χρήση τους και του υψηλού κόστους επιδιόρθωσής τους.

Κατά τη συνεδρία του στις 28.3.2018, το ΔΣ διαπίστωσε ότι το σιλό Λάρνακας καταγράφει μεγάλες οικονομικές ζημιές και η λειτουργία του κρίνεται ασύμφορη, καθώς επίσης ότι η δομική κατάσταση σημαντικού αριθμού μεταλλικών κυψελών είναι πάρα πολύ κακή, σε βαθμό που δεν ενδείκνυται τη χρήση τους. Συνεπώς, συζητήθηκε η πιθανότητα αναστολής της λειτουργίας του.

Ωστόσο, παρόλο ότι το ΔΣ ήταν γνώστης των πιο πάνω, ενέκρινε, σε συνεδρία ημερ. 2.4.2018, μεταξύ άλλων, την καταβολή ενοικίου από την 1.12.2017 μέχρι τις 30.11.2018.

Κατά τη συνεδρία του ΔΣ στις 6.6.2018, συζητήθηκε το θέμα της αναστολής της λειτουργίας του σιλό Λάρνακας, λόγω της πολύ σημαντικής μείωσης του όγκου εργασιών και μετακίνησης του προσωπικού, από το σιλό Λάρνακας στο σιλό Λεμεσού. Σε επόμενη συνεδρία, στις 24.10.2018, ο Πρόεδρος του ΔΣ ανέφερε ότι έπρεπε να εξεταστεί άμεσα το θέμα της αξιοποίησης του σιλό Λάρνακας στο πλαίσιο των γενικών οδηγιών του Υπουργικού Συμβουλίου, ημερ. 6.7.2018, για αξιοποίηση της περιουσίας της ΕΣΚ, ωστόσο το θέμα δεν έτυχε περαιτέρω χειρισμού, με αποτέλεσμα σήμερα να υποαπασχολούνται εκεί δέκα ωρομίσθιοι εργάτες και ένας μόνιμος υπάλληλος της ΕΣΚ.

Από επιτόπιο έλεγχο της Υπηρεσίας μας στο σιλό Λάρνακας, που πραγματοποιήθηκε στις 19.3.2019, διαπιστώθηκε ότι το ωρομίσθιο προσωπικό υποαπασχολείται, ενώ επιβεβαιώθηκε η κακή κατάσταση των εγκαταστάσεων. Σημειώθηκε ότι οι κυψέλες του σιλό Λάρνακας έχουν προσδόκιμο ζωής περίπου 30 χρόνια και όλες οι υπάρχουσες κυψέλες είναι ηλικίας πέραν των 45 ετών. Έξι κυψέλες χωρητικότητας 2.000 μ.τ. βρίσκονται σε καλή κατάσταση, ενώ 16 κυψέλες, χωρητικότητας 750 μ.τ., δεν χρησιμοποιούνται, ουσιαστικά λόγω προβλημάτων που οφείλονται στην κακή κατάστασή τους. Κατά τον επιτόπιο έλεγχο διαπιστώθηκε επίσης ότι τα σιλό έχουν οξειδωθεί, έχουν υποστεί καθίζηση και μέρος της βάσης τους έχει αποκολληθεί. Επίσης, φαίνεται να προκύπτει σοβαρό θέμα ασφάλειας, καθώς η κακή κατάσταση των κυψελών δύναται να προκαλέσει ατύχημα, σε περίπτωση πιθανής κατάρρευσής τους.

Όπως προκύπτει, η υποαπασχόληση του προσωπικού στο σιλό Λάρνακας, λόγω μείωσης των εργασιών, ήταν γνωστή στο ΔΣ της ΕΣΚ, ωστόσο η λήψη σχετικών επί του θέματος αποφάσεων αναβαλλόταν διαρκώς. Επίσης, το σιλό Λάρνακας είναι ζημιογόνο και η κακή δομική κατάσταση των εγκαταστάσεών του ενδέχεται να θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια και υγεία του προσωπικού.

Σύσταση: Λαμβάνοντας υπόψη ότι το προσωπικό στο σιλό Λάρνακας υποαπασχολείται, υποδείχθηκε ότι θα πρέπει να ληφθούν το συντομότερο δυνατό αποφάσεις για την καλύτερη αξιοποίησή του. Λαμβάνοντας υπόψη αφενός ότι, η λειτουργία του σιλό Λάρνακας κρίθηκε ασύμφορη και αφετέρου την κακή κατάσταση των εγκαταστάσεών του, η οποία ενδεχομένως να θέτει σε κίνδυνο την υγεία και ασφάλεια του προσωπικού, έγινε εισήγηση όπως εκπονηθεί, το συντομότερο δυνατό, στατική μελέτη, καθώς και σχετική έκθεση από το Γραφείο Εργασίας και παράλληλα θα πρέπει να εξευρεθούν εναλλακτικοί τρόποι αξιοποίησής του.

Επιπλέον, συστήθηκε όπως μελετηθεί η πιθανότητα τερματισμού της άδειας χρήσης γης στην περιοχή Λάρνακας.

Ο Πρόεδρος της ΕΣΚ μάς πληροφόρησε ότι το ΔΣ θα μελετήσει τις συστάσεις μας.

6.5 Κεντρικά γραφεία Λευκωσίας. Κατά τη συνεδρία του ημερ. ημερ. 9.7.1998, το ΔΣ επιβεβαίωσε παλαιότερη απόφασή του για ανέγερση ή αγορά κεντρικών γραφείων, σημειώνοντας τη συμπερίληψη σχετικού κονδυλίου ύψους €170.860 (£100.000) στον Προϋπολογισμό των ετών 1998 και 1999. Η ΕΣΚ, σε δημόσια ανακοίνωσή της στις αρχές του έτους 1999, εκδήλωσε ενδιαφέρον για την απόκτηση ετοιμοπαράδοτου κτηρίου για τη στέγαση των κεντρικών γραφείων της συνολικού εμβαδού 1.250 τ.μ. πλέον 40 θέσεις χώρων στάθμευσης. Συγκεκριμένα, αναφέρθηκε ότι οι ανάγκες της ΕΣΚ σε εμβαδό χώρων υπολογίζονται σε γενικές γραμμές ως ακολούθως:

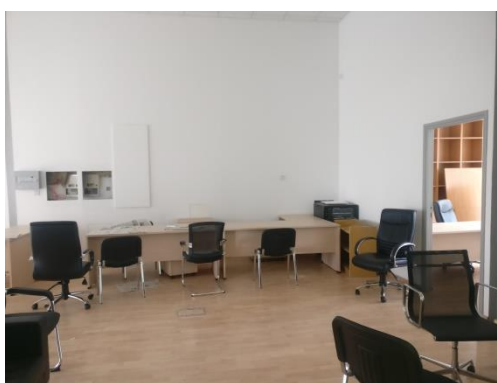
- Κεντρικά Γραφεία - 1.000 τ.μ.
- Αίθουσα Συνεδριάσεων - 100 τ.μ.
- Αποθηκευτικοί χώροι - 150 τ.μ.

Σύμφωνα με την ΕΣΚ λήφθηκε αριθμός προσφορών και επιλέγηκε κτήριο στη Λευκωσία το οποίο έχει τις ακόλουθες προδιαγραφές (περιλαμβανομένων και των καλυμμένων βεραντών).

Όροφος	Εμβαδό τ.μ.
Ισόγειο	260
1ος	264
2ος	264
3ος	264
4ος	264
5ος	282
Σύνολο	1.598

Όπως προκύπτει, αγοράστηκε κτήριο με εμβαδό κατά 27,8% μεγαλύτερο από το αναγκαίο.

Σε επιτόπιο έλεγχο της Υπηρεσίας μας που πραγματοποιήθηκε στις 14.2.2019 διαπιστώθηκε ότι η ΕΣΚ χρησιμοποιεί λιγότερο από το 50% των χώρων του κτηρίου.

Το ισόγειο ουδέποτε χρησιμοποιήθηκε από την ΕΣΚ από την ημερομηνία αγοράς του κτηρίου, αλλά, όπως και άλλοι χώροι, ενοικιάζεται σε τρίτους.

Εν κατακλείδι, τα Κεντρικά Γραφεία Λευκωσίας αγοράστηκαν σε μια περίοδο κατά την οποία οι προοπτικές ένταξης της Κύπρου στην ΕΕ ήταν γνωστές, όπως και οι επιπτώσεις στις εργασίες της ΕΣΚ. Συνεπώς, παρά την αναμενόμενη συρρίκνωση των δραστηριοτήτων της, προτιμήθηκε κτήριο με εμβαδό κατά 27,8% μεγαλύτερο από το απαιτούμενο, με αποτέλεσμα το κτήριο να είναι έκτοτε μερικώς αχρησιμοποίητο και προσωπικό της ΕΣΚ να καταλαμβάνει περίπου μόνο 2,5 από τους τέσσερεις ορόφους.

6.6 Ακίνητα στην περιοχή ΣΟΠΑΖ (Επαρχιακό Γραφείο Λευκωσίας). Τα ακίνητα στην περιοχή ΣΟΠΑΖ, όπου στεγαζόταν το ΕΓ Λευκωσίας, δεν χρησιμοποιούνται πλέον από την ΕΣΚ, καθώς αυτό κρίθηκε οικονομικά ασύμφορο. Παρά το γεγονός ότι, για σειρά ετών, το Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων εκφράζει ενδιαφέρον χρησιμοποίησής τους ως αποθήκες, η ΕΣΚ δεν φαίνεται να είναι πρόθυμη να ικανοποιήσει το αίτημα τους, καθώς θεωρεί ότι η πώληση τους θα είναι πιο κερδοφόρα. Σχετικά με τη λειτουργία του ΕΓ Λευκωσίας, γίνεται εκτενέστερη αναφορά σε ξεχωριστή παράγραφο της Έκθεσής μας.

Σύσταση: Υποδείχθηκε ότι τα εν λόγω ακίνητα πρέπει, είτε να αξιοποιηθούν από το Κράτος, είτε να πωληθούν.

Ο Πρόεδρος της ΕΣΚ μάς πληροφόρησε ότι βρίσκεται σε εξέλιξη διαδικασία ενοικίασης του συνόλου των ακινήτων της Επιτροπής στην περιοχή ΣΟΠΑΖ στο Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων.

6.7 Αξία για ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμό. Σύμφωνα με εκθέσεις ιδιωτών εκτιμητών που πραγματοποιήθηκαν κατά το 2017, η εκτίμηση της αγοραίας αξίας των ακινήτων της ΕΣΚ ανερχόταν σε €3,4 εκ. για τη γη στο Δάλι, €4 εκ. για γη και ακίνητα στη Μενόγεια και €3,08 εκ. για τη γη και κτήρια στα Κεντρικά Γραφεία.

7. Αποθέματα σιτηρών/πωλήσεις σιτηρών και εμπορικοί χρεώστες.

7.1 Γενικά/ιστορικό. Στην επιστολή ελέγχου της Υπηρεσίας μας που αφορούσε στις οικονομικές καταστάσεις της ΕΣΚ για το έτος που έληξε στις 31.12.2011, αναφέρονται σημαντικές αδυναμίες στη διαχείριση των αποθεμάτων και στους εμπορικούς χρεώστες, εκ των οποίων οι κυριότερες ήταν οι ακόλουθες:

- Μη πραγματοποίηση φυσικής καταμέτρησης αποθεμάτων κατά τη διάρκεια ή στο τέλος του έτους.
- Μεταφορά ποσότητας από μία παρτίδα σιτηρών σε άλλη χωρίς τα απαραίτητα δικαιολογητικά έγγραφα, με ενδεχόμενο αλλοίωσης των πραγματικών περιρρομαμάτων ή ελλειμμάτων.
- Απουσία ασφαλιστικών δικλείδων για επιβεβαίωση ότι το προϊόν που φορτώθηκε είναι το ίδιο με αυτό που εκδόθηκε από το μηχανογραφημένο σύστημα.
- Αρκετοί πελάτες να οφείλουν μεγάλα ποσά, χωρίς να υπάρχουν οι ανάλογες εγγυήσεις.
- Η περίοδος πίστωσης του ενός μηνός που παραχωρείται στους πελάτες υπερβαίνεται συστηματικά.

Συναφώς αναφέρθηκε επίσης ότι, στο προσχέδιο Έκθεσης προς τη Διεύθυνση της ΕΣΚ, που ετοιμάστηκε από ιδιωτικό ελεγκτικό οίκο για τα έτη 2012 και 2013, αναφέρονται τα ακόλουθα σημεία που αφορούν στα αποθέματα και τους χρεώστες:

- Δεν υπάρχει κανένα αποδεικτικό στοιχείο για την ορθή παραλαβή του είδους των σιτηρών που παραγγέλθηκαν και, λόγω του ότι σε ορισμένες περιπτώσεις, η κίνηση πελατών είναι αυξημένη, ενδέχεται να γίνουν λάθη ή παραλείψεις όσον αφορά στο είδος των σιτηρών το οποίο παρέλαβε ο πελάτης.
- Ο πελάτης μπορεί να ζυγίσει σε διαφορετική ζυγαριά το άδειο όχημα και σε άλλη το φορτωμένο, οι οποίες ενδέχεται να έχουν μικρή απόκλιση μεταξύ τους.
- Οι πελάτες μπορούν να παραλάβουν σιτηρά από αποθήκες που δεν διαθέτουν ζυγαριά και το όχημα/φορτίο να ζυγιστεί ακολούθως σε άλλο σταθμό, χωρίς να υπάρχει επιτήρηση κατά τη διάρκεια της διαδρομής.
- Δεν πραγματοποιείται καταμέτρηση των αποθεμάτων.
- Η ΕΣΚ έχει υποστεί μεγάλες ζημιές από μη είσπραξη ποσών οφειλομένων από εμπορικούς χρεώστες, λόγω κυρίως αναποτελεσματικής παρακολούθησης της πιστοληπτικής ικανότητάς τους και εξασφάλισης εγγυήσεων.

Όπως αναφέρθηκε και σε προηγούμενη παράγραφο της Έκθεσής μας, στις τελευταίες ελεγμένες οικονομικές καταστάσεις της ΕΣΚ που αφορούν στο έτος 2015, στην Έκθεση Ανεξάρτητων Ελεγκτών προς τα Μέλη της ΕΣΚ, καταγράφεται αδυναμία έκφρασης γνώμης, καθώς τα ελεγκτικά τεκμήρια που είχαν οι ελεγκτές στη

διάθεσή τους για επιβεβαίωση των ποσοτήτων των αποθεμάτων και του ύψους των πωλήσεων ήταν περιορισμένα, λόγω σημαντικών αδυναμιών στο σύστημα διαχείρισης των αποθεμάτων και πωλήσεων.

Όπως προκύπτει από τα πιο πάνω, διαφαίνεται ότι τα προβλήματα αποτελεσματικής παρακολούθησης και καταγραφής των αποθεμάτων είναι διαχρονικά, ωστόσο δεν αντιμετωπίστηκαν αποτελεσματικά από τα εκάστοτε ΔΣ.

7.2 Αποθέματα - Ανακρίβεια ζυγαριών για παραλαβή φορτίων σιτηρών από πλοία. Το αποδεκτό έλλειμμα ή πλεόνασμα, όπως καταγράφεται στα συμβολαία αγοράς σιτηρών, ανέρχεται σε ποσοστό ύψους 0,5% του φορτίου. Για οποιονδήποτε διαφορά μεγαλύτερη από 0,5%, η ΕΣΚ προχωρά σε επιβολή προστίμων/αποζημιώσεων στην εταιρεία που παραδίδει τα σιτηρά. Στο πλαίσιο προφορικής συνέντευξης με τον Ανώτερο Λειτουργό Σιτηρών της ΕΣΚ, αναφέρθηκε ότι, οι ζυγαριές παραλαβής σιτηρών από πλοία στο σιλό Λιμάνι Λεμεσού παρουσιάζουν πρόβλημα και είναι αναξιόπιστες.

Από τον έλεγχο διαπιστώθηκαν σχετικά τα ακόλουθα:

- (α) Σύμφωνα με υπηρεσιακή πρόταση ημερ. 29.1.2018 προς το ΔΣ, το πλοίο «Α» παρουσίασε, σύμφωνα με το πιστοποιητικό ζύγισής του σιλό στο Λιμάνι Λεμεσού, έλλειμμα ύψους 87,309 μ.τ. (ποσοστό ελλείμματος ύψους 1,43%). Με βάση τις πρόνοιες του συμβολαίου, η ΕΣΚ απαίτησε αποζημίωση από τον προμηθευτή, ύψους €9.719. Ο προμηθευτής αμφισβήτησε το μέγεθος του ελλείμματος και ζήτησε να πραγματοποιηθεί περαιτέρω διερεύνηση σε σχέση με το ζύγισμα κατά την πώληση του φορτίου. Με βάση τις εκδόσεις που πραγματοποίησε η ΕΣΚ από το υπό αναφορά φορτίο, διαφάνηκε ότι το έλλειμμα του πλοίου ήταν μόνο 24,219 μ.τ., δηλαδή το ποσοστό ελλείμματος ανήλθε σε 0,4%, το οποίο ήταν εντός του ορίου των προνοιών του συμβολαίου. Στην εν λόγω υπηρεσιακή πρόταση αναφέρεται επίσης ότι κατά το τελευταίο έτος είχαν παρουσιαστεί σημαντικά ελλείμματα κατά τις εκφορτώσεις άλλων πλοίων. Συγκεκριμένα, όσον αφορά στον προμηθευτή «Α», διαπιστώθηκε έλλειμμα 287 μ.τ. (ποσοστό ελλείμματος ύψους 1,31%), αξίας €51.349, το οποίο ήταν το πέμπτο συνεχόμενο μεγάλο έλλειμμα σε πλοίο στο σιλό Λεμεσού, ενώ εκφορτώσεις που πραγματοποιήθηκαν στην Λάρνακα δεν παρουσίασαν ελλείμματα πέραν του αποδεκτού ορίου. Επίσης, στην υπό αναφορά πρόταση αναφέρεται ότι ο προμηθευτής «Α» παραπονέθηκε έντονα για μεγάλα ελλείμματα, επισημαίνοντας ότι τα πλοία φορτώθηκαν σε λιμάνια της Γαλλίας όπου συνήθως τα ζυγίσματα στη φόρτωση είναι αξιόπιστα. Ως εκ τούτου, ο προμηθευτής «Α», σε επόμενη προσφορά που υπέβαλε, διαφοροποίησε τον όρο του συμβολαίου που αφορά στα αποδεκτά όρια ελλειμμάτων, από 0,5% σε 1,5%. Οι τεχνικοί της ΕΣΚ, σε σχετικό υπηρεσιακό σημείωμά τους, ανέφεραν ότι οι ζυγαριές του σιλό Λεμεσού ελέγχονται τακτικά στατικά με σταθερά βάρη και δεν παρουσιάζουν οποιεσδήποτε αποκλίσεις. Σύμφωνα με κατάσταση που ετοιμάστηκε από την ΕΣΚ και αφορούσε σε ελλείμματα πλοίων που εκφόρτωσαν στο σιλό Λεμεσού από 1.2.2017 – 21.1.2018, προκύπτουν τα ακόλουθα:

Πλοίο	Ποσότητα στην φόρτωση μ.τ.	Ποσότητα στην εκφόρτωση μ.τ.	Έλλειμμα πλοίου μ.τ.	Ποσοστό Ελλείμματος %	Ποσότητα στην έκδοση του φορτίου μ.τ.	Πλεόνασμα αποθήκης ΕΣΚ μ.τ.	Ποσοστό πλεονάσματος %
«Α»	6.094,520	6.007,211	87,309	1,43	6.070,301	24,219	0,40
«Β» «Γ»	4.574,026	4.551,267	22,759	0,5	4.566,267	7,759	0,17
«Δ»	3.300,000	3.202,506	97,494	2,95	3.281,626	18,374	0,56

Σύμφωνα με την εν λόγω κατάσταση, παρατηρήθηκαν ελλείμματα στην ποσότητα εκφόρτωσης άλλων πέντε πλοίων, ύψους 1,38%, 1,35%, 2,76%, 1,31% και 1,31% για τα οποία δεν είχε ολοκληρωθεί η έκδοση του φορτίου που αφορούν, ώστε να υπολογιστεί το έλλειμμα/πλεόνασμα της αποθήκης.

Το ΔΣ, σε συνεδρία του ημερ. 12.3.2018, αποφάσισε όπως, λόγω του ιστορικού των ανακριβών ελλειμμάτων, να μην χρεωθεί το έλλειμμα στο πλοίο «Α», εφόσον από την έκδοση του φορτίου δεν παρουσιάστηκε έλλειμμα πέραν του 0,5%, καθώς και να ελεγχθούν οι εκδόσεις των φορτίων και των υπόλοιπων πλοίων που παρουσίασαν ελλείμματα κατά την εκφόρτωση.

- (β) Σε υπηρεσιακή πρόταση ημερ. 4.6.2018 προς το ΔΣ, αναφέρεται ότι το πλοίο «Ε» παρουσίασε έλλειμμα ποσοστού ύψους 2,79% (82,928 μ.τ.), ενώ με βάση τις πραγματικές εκδόσεις/πωλήσεις προέκυψε πλεόνασμα ποσοστού ύψους 0,17%. Επίσης γίνεται αναφορά στις περιπτώσεις των πλοίων «Α» και «Δ», όπου το έλλειμμα με βάση τις πραγματικές πωλήσεις ήταν πολύ μικρότερο από αυτό που υπολογίστηκε κατά την εκφόρτωση από τις ζυγαριές του σιλό Λεμεσού. Συναφώς αναφέρθηκε ότι, το ΔΣ, σε συνεδρία ημερ. 4.6.2018, αποφάσισε να μην ζητήσει αποζημίωση από το πλοίο «Ε» και για όλα τα πλοία που θα αφιχθούν μελλοντικά σε περίπτωση σημαντικού ελλείμματος κατά την εκφόρτωση και όπως παρακολουθούνται οι εκδόσεις του συγκεκριμένου φορτίου, πριν υποβληθεί οποιοδήποτε αίτημα προς τον προμηθευτή για καταβολή αποζημιώσεων σε σχέση με έλλειμμα ποσοστού πέραν του 0,5%. Επίσης το ΔΣ αποφάσισε όπως κληθεί από το εξωτερικό τεχνικός της κατασκευάστριας εταιρείας για έλεγχο των ζυγαριών.
- (γ) Στα πρακτικά συνεδρίας του ΔΣ ημερ. 27.8.2018 αναφέρεται ότι τα πλοία «Ζ» και «Η» παρουσίασαν κατά την εκφόρτωση ελλείμματα ύψους 148 μ.τ. και 103 μ.τ., αντίστοιχα, ενώ από τις εκδόσεις του πρώτου φορτίου παρουσιάστηκε περίσσειμα στην αποθήκη ύψους 143 μ.τ. Συναφώς, αρμόδιος λειτουργός ανέφερε ότι το πρόβλημα δεν οφειλόταν στις ζυγαριές, αλλά στον κομπρεσόρο και ότι αυτό έχει επιλυθεί. Στη συνέχεια, το ΔΣ ζήτησε την ετοιμασία έκθεσης από τους αρμόδιους τεχνικούς για το πρόβλημα που εντοπίστηκε και έχει ως αποτέλεσμα την παρουσίαση πλασματικών ελλειμμάτων κατά την εκφόρτωση των σιτηρών, που μετατρέπονται σε πλεονάσματα μετά την πώληση της συγκεκριμένης παρτίδας.

Επίσης, το ΔΣ ζήτησε όπως ενημερωθεί από τους τεχνικούς κατά πόσο έχει επιλυθεί το πρόβλημα και σε αντίθετη περίπτωση, να υποβληθούν εισηγήσεις για τρόπους άμεσης επιδιόρθωσής του.

- (δ) Σε υπηρεσιακή πρόταση ημερ. 27.9.2018 προς το ΔΣ αναφέρεται ότι το πλοίο «Ζ» κατέβαλε αποζημίωση ύψους €15.211 για το έλλειμμα που μετρήθηκε στο σιλό Λεμεσού, παρά το γεγονός ότι ο προμηθευτής διαμαρτυρήθηκε. Τελικά το έλλειμμα, σύμφωνα με τις εκδόσεις από το συγκεκριμένο φορτίο, ανήλθε σε μόλις 0,14%. Ως εκ τούτου, έγινε εισήγηση όπως η αποζημίωση επιστραφεί στον προμηθευτή. Το ΔΣ ενέκρινε στις 8.10.2018 την εν λόγω πρόταση.
- (ε) Σε υπηρεσιακή πρόταση ημερ. 14.12.2018 προς το ΔΣ αναφέρεται ότι τα πλοία «Θ» και «Ι» παρουσίασαν ελλείμματα ύψους 121,885 μ.τ (ποσοστό ύψους 3,69%) και 278,254 μ.τ. (ποσοστό ύψους 4,22%) αξίας €33.006 και €63.859, αντίστοιχα. Όπως αναφέρεται σχετικά στην πρόταση, και στις δύο περιπτώσεις το τεχνικό τμήμα διενέργησε στατικό έλεγχο στις ζυγαριές, τοποθετώντας βάρη και οι ζυγαριές έδειξαν διαφορετικές μετρήσεις. Ο προμηθευτής (πλοίο «Ι»), σε ηλεκτρονικό μήνυμά του ημερ. 10.12.2018, ανέφερε ότι τα σιτηρά φορτώθηκαν σε λιμάνι της Γαλλίας από το οποίο ουδέποτε είχαν καταγραφεί ελλείμματα και εξέφρασε την ανησυχία του για το γεγονός ότι για ακόμη μια φορά καταγράφεται έλλειμμα στο λιμάνι Λεμεσού. Επισήμανε επίσης ότι τα φορτία σφραγίστηκαν και δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό το έλλειμμα που παρουσιάστηκε.

Το ΔΣ, σε συνεδρία του ημερ. 17.12.2018, έδωσε καλυπτική έγκριση για αποδοχή του ζυγίσματος κατά τη φόρτωση των πιο πάνω πλοίων χωρίς να απαιτηθεί η καταβολή αποζημίωσης για τα ελλείμματα που κατέδειξαν οι ζυγαριές στο σιλό Λεμεσού κατά την εκφόρτωση.

- (στ) Σε υπηρεσιακή πρόταση ημερ. 22.1.2019 προς το ΔΣ αναφέρεται ότι το πλοίο «Κ» παρουσίασε έλλειμμα ύψους 1.390,392 μ.τ. (ποσοστό ελλείμματος ύψους 13,63%) και αξίας €319.651. Το Τεχνικό Τμήμα διενέργησε πριν την εκφόρτωση του πλοίου στατικό έλεγχο στις ζυγαριές, τοποθετώντας βάρη, οι οποίες κατέδειξαν και πάλι διαφορετικές μετρήσεις. Αναφέρεται επίσης ότι τα πιστοποιητικά διακρίβωσης των ζυγαριών παραλαβής από πλοία είχαν λήξει στις 31.12.2018 και λόγω των προηγούμενων προβλημάτων δεν μπορούσαν να ανανεωθούν, χωρίς τη διενέργεια νέων ελέγχων. Ο προμηθευτής του φορτίου, αμφισβήτησε το τεράστιο μέγεθος του ελλείμματος, καθώς η φόρτωση του πλοίου έγινε σε λιμάνι της Γαλλίας υπό την επίβλεψη εταιρείας επιθεώρησης που όρισε η ΕΣΚ και προσέλαβε εταιρεία ως αντιπρόσωπό του για διερεύνηση του θέματος. Η εν λόγω εταιρεία σε επιστολή της ημερ. 22.1.2019 προς την ΕΣΚ αναφέρει ότι, παρά το γεγονός ότι οι προμηθευτές και οι μεταφορείς λαμβάνουν κάθε προληπτικό μέτρο στο λιμάνι φόρτωσης μέχρι και τη άφιξη στο λιμάνι Λεμεσού, πρόσφατα, για μεγάλο αριθμό πλοίων, εμφανίζονται υπερβολικά ελλείμματα και ζήτησαν όπως η ΕΣΚ τους υποβάλει τα πιστοποιητικά διακρίβωσης των ζυγαριών. Σημειώνεται ότι, σε δεύτερο υπηρεσιακό σημείωμα ημερ. 23.1.2019 προς το ΔΣ, αναφέρεται ότι, στο πλαίσιο προληπτικού στατικού ελέγχου των ζυγαριών κατά την παραλαβή φορτίων άλλων πλοίων, διαπιστώθηκε πρόβλημα

αστάθειας της ζυγαριάς και σύμφωνα με τα αποτελέσματα των ελέγχων, ο κατασκευαστής διαπίστωσε ότι οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές των ζυγαριών πρέπει να αντικατασταθούν, λόγω αστάθειας στη λειτουργία τους, που προκλήθηκε από τη χρήση τους. Το ΔΣ, σε συνεδρία του ημερ. 23.1.2019, ζήτησε όπως διενεργηθεί απογραφή του φορτίου του πλοίου «Κ» με την ογκομετρική μέθοδο.

Στις 28.1.2019 το ΔΣ ενέκρινε απαντητική επιστολή προς την αντιπρόσωπο εταιρεία, στην οποία αναφέρεται ότι ήδη πραγματοποιήθηκε τεχνικός έλεγχος στις ζυγαριές από τον κατασκευαστή και η ΕΣΚ προτίθεται να ζητήσει και επόμενη επίσκεψή του. Επίσης, υποβλήθηκαν τα πιστοποιητικά διακρίβωσης των ζυγαριών. Ο νομικός σύμβουλος της ΕΣΚ, σε επιστολή του ημερ. 1.2.2019, αναφέρει ότι οι ελαττωματικές ζυγαριές της ΕΣΚ αίρουν οποιαδήποτε πιθανότητα να αμφισβητηθούν οι ποσότητες που αναφέρονται, τόσο στη φορτωτική του πλοίου «Κ», όσο και σε προηγούμενη παρόμοια περίπτωση του πλοίου «Θ» και ότι η μη αποδοχή των μετρήσεων των προμηθευτών, ή η οποιαδήποτε δικαστική διαδικασία επί τω αντιθέτω, θα ήταν άσκοπη και χωρίς προοπτική επιτυχίας. Στην υπό αναφορά επιστολή τονίζεται ότι η επιδιόρθωση, ή η άμεση αντικατάσταση των ζυγαριών, πρέπει να θεωρηθεί ζήτημα ύψιστης προτεραιότητας για αποφυγή παρόμοιων καταστάσεων στο μέλλον. Συναφώς αναφέρεται ότι, σύμφωνα με πρακτικό απογραφής ημερ. 11.2.2019, ο ογκομετρικός υπολογισμός του φορτίου του πλοίου «Κ» κατέδειξε έλλειμμα ύψους 412,244 τ.μ., δηλαδή ποσοστό 4,04% και όχι 13,63% που κατέγραψε η ζυγαριά.

- (ζ) Σε συνεδρία του ΔΣ, ημερ. 7.2.2019, εγκρίθηκε η επιδιόρθωση δύο ζυγαριών συγκεκριμένων τύπων με κόστος €28.958, αφού το κόστος της άλλης επιλογής, που αφορούσε στην αντικατάσταση των ηλεκτρονικών επεξεργαστών και άλλων εξαρτημάτων της πρώτης ζυγαριάς και αγορά καινούριας σε αντικατάσταση της δεύτερης ζυγαριάς, ήταν σημαντικά υψηλότερο (€101.700).

Σύμφωνα με υπηρεσιακό σημείωμα, ημερ 18.3.2019, τα εξαρτήματα για επιδιόρθωση των ζυγαριών θα βρίσκονται στην Κύπρο στις 12.4.2019 και οι ζυγαριές θα ήταν έτοιμες για λειτουργία το αργότερο μέχρι τις 22.4.2019. Όπως ενημερωθήκαμε τηλεφωνικώς στις 24.4.2019 από την ΕΣΚ, τα εξαρτήματα των ζυγαριών παραδόθηκαν στην Κύπρο, ωστόσο δεν είχαν εγκατασταθεί ακόμη στις ζυγαριές.

Με βάση τα πιο πάνω, επισημάνθηκαν τα ακόλουθα:

- Οι ζυγαριές του σιλό Λεμεσού φαίνεται να είναι αναξιόπιστες και να καταγράφουν λανθασμένες ενδείξεις, πρόβλημα που παρατηρείται για περίοδο πέραν του ενός έτους και που επιβεβαιώθηκε από τα αποτελέσματα των τεχνικών ελέγχων που διενεργήθηκαν. Μεγάλος αριθμός συνεχόμενων φορτίων πλοίων παρουσίασαν τεράστια ελλείμματα, τα οποία έρχονταν σε αντίθεση με τα πιστοποιητικά φόρτωσης σε Γαλλικά, κυρίως, λιμάνια, που διαθέτουν ζυγαριές που θεωρούνται ποιοτικές και αξιόπιστες. Το εν λόγω πρόβλημα φαίνεται να ώθησε τους προμηθευτές στη διεκδίκηση δυσμενέστερων για την ΕΣΚ όρων, αφού αύξησαν το αποδεκτό ποσοστό απόκλισης.

- Ενώ η ΕΣΚ γνώριζε ότι οι ζυγαριές παρουσίαζαν προβλήματα και ότι δεν υπήρχε η δυνατότητα εναλλακτικού ελέγχου του βάρους του φορτίου, συνέχισε να αποδέχεται φορτία πλοίων και να επικαλείται ελλείμματα που δεν υπήρχαν στην πραγματικότητα. Η επιβεβαίωση της λανθασμένης απόκλισης του βάρους των φορτίων διαφαινόταν μετά από πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα, όταν εκδιδόταν ολόκληρη η παρτίδα που είχε παραληφθεί, αφού μόνο τότε μπορούσε να συγκριθεί το βάρος φόρτωσης με το βάρος έκδοσης. Ωστόσο, ακόμη και αυτή η πρακτική δεν οδήγησε σε ακριβή συμπεράσματα, καθώς μέρος της παρτίδας μπορούσε να χαθεί, ή/και το βάρος της να επηρεαστεί από την υγρασία στο τόπο αποθήκευσης, ή την απώλεια λόγω σκόνης. Συνεπώς, επειδή το βάρος ενός φορτίου σε συγκεκριμένη ημερομηνία δεν μπορεί να συγκριθεί με το βάρος του ίδιου φορτίου σε μελλοντική περίοδο, εξάγεται το συμπέρασμα ότι η ΕΣΚ παραλάμβανε/αγόραζε φορτία το βάρος των οποίων δεν μπορούσε να προσδιορίσει με ακρίβεια.

Σύσταση: Υποδείχθηκε ότι η ΕΣΚ πρέπει να διασφαλίζει τη διακρίβωση των ζυγαριών της, έτσι ώστε το βάρος των φορτίων που παραλαμβάνει να μην αμφισβητείται και να είναι εφικτός ο άμεσος υπολογισμός και διεκδίκηση της οποιασδήποτε αποζημίωσης που προκύπτει λόγω ελλειμμάτων, αφού ο υπολογισμός του βάρους κατά την έκδοση των φορτίων, ως αναφέρεται πιο πάνω, παρουσιάζει αδυναμίες.

7.3 Πωλήσεις/Εμπορικοί Χρεώστες. Κατά τον έλεγχο διερευνήθηκε η πολιτική της ΕΣΚ από το έτος 2016 μέχρι το έτος 2018 για την παροχή πιστώσεων σε πελάτες και οι κίνδυνοι που προέκυψαν από τέτοιες πράξεις. Σημειώνεται ότι η τιμή που προσφέρεται από την ΕΣΚ για πωλήσεις τοις μετρητοίς είναι χαμηλότερη από την τιμή πώλησης με πίστωση, δηλαδή υπάρχει οικονομικό κίνητρο για τους πελάτες να αγοράζουν τοις μετρητοίς. Συναφώς αναφέρθηκαν τα ακόλουθα:

- Στις 25.1.2016 το ΔΣ ενέκρινε όπως, επιταγή ύψους €4.128, που εξέδωσε πελάτης στον οποίο είχε παραχωρηθεί πιστωτική διευκόλυνση και η οποία επιστράφηκε από την τράπεζα, επανακατατεθεί μετά από 15 ημέρες. Στις 15.3.2016, το ΔΣ ενέκρινε αίτημα του ίδιου πελάτη, για αύξηση της περιόδου πίστωσης σε 60 ημέρες, με μέγιστο ποσό πίστωσης τις €50.000. Σύμφωνα με την έγκριση, οι επιταγές που θα εκδίδει ο πελάτης θα φέρουν την ημερομηνία παράδοσης του φορτίου, αλλά θα κατατίθενται από την ΕΣΚ 60 ημέρες μετά την ημερομηνία παράδοσης.
- Στις 8.2.2016 το ΔΣ ενέκρινε αίτημα πελάτη για αύξηση της περιόδου πίστωσης που του παρέχεται από την ημερομηνία τιμολόγησης, από 21 σε 60 ημέρες. Σημειώνεται ότι ο πελάτης όφειλε ήδη σημαντικό ποσό στην ΕΣΚ (δηλαδή θα έπρεπε να είχε αξιολογηθεί ως υψηλού κινδύνου) και για να ισχύει η νέα πολιτική πίστωσης, το ΔΣ ζήτησε όπως ο πελάτης καταβάλλει μηνιαίως ποσό ύψους €10.000 έναντι του παλαιού του χρέους.
- Στις 15.3.2016 το ΔΣ ενέκρινε αίτημα πελάτη για παροχή πίστωσης 45 ημερών, με μέγιστο ποσό πίστωσης τις €45.000, δηλαδή οι επιταγές του θα εκδίδονταν με ημερομηνία παράδοσης του φορτίου, αλλά θα κατατίθενται από την ΕΣΚ 45 ημέρες μετά. Σε περίπτωση που μια επιταγή επιστραφεί ανεξαργύρωτη, θα επανακατατίθεται. Εάν επιστραφεί για δεύτερη φορά, τότε η συμφωνία της ΕΣΚ με τον πελάτη θα τερματίζεται και η ΕΣΚ θα απαιτεί καταβολή ολόκληρου του οφειλόμενου ποσού. Είναι προφανές ότι σε μία

τέτοια διευθέτηση αυξάνει σημαντικά τους κινδύνους μη είσπραξης της οφειλής, σε περίπτωση που ο πελάτης αντιμετωπίζει οικονομικά προβλήματα.

- Σε πρακτικά ημερ. 21.3.2016 αναφέρεται ότι παρουσιάστηκε πρόβλημα στα ταμεία των επαρχιακών γραφείων, αφού εξέδιδαν στους πελάτες τιμολόγια τοις μετρητοίς με τη χαμηλότερη τιμή πώλησης, τα οποία όμως εξοφλούνταν μεταγενέστερα, μέχρι και δύο μήνες, είτε τοις μετρητοίς, είτε με την έκδοση μεταχρονολογημένης επιταγής. Η πιο πάνω πρακτική, εκτός του ότι παρακάμπτει την εξουσία του ΔΣ για έγκριση παροχής πίστωσης σε πελάτες, δημιουργεί αρκετές περιπλοκές, αφού δεν θεωρείται συναλλαγή τοις μετρητοίς και θέτει σε κίνδυνο την Επιτροπή για πιθανή μη είσπραξη ποσών από πελάτες. Παρά τη σοβαρότητα των υποθέσεων, το ΔΣ δεν προχώρησε σε καμία πειθαρχική και ποινική έρευνα.

Το ΔΣ έδωσε οδηγίες όπως, σε περίπτωση δυσκολίας του πελάτη να πληρώσει άμεσα, θα εκδίδεται τιμολόγιο τοις μετρητοίς, νοουμένου ότι ο πελάτης θα εκδώσει επιταγή ημερομηνίας μέχρι ένα μήνα μετά την έκδοση του τιμολογίου. Για διευκολύνσεις πέραν του ενός μηνός θα πρέπει να υποβάλλεται πρόταση στο ΔΣ.

- Σε συνεδρία, ημερ. 28.3.2016, παρουσιάστηκε στο ΔΣ κατάσταση με τους χρεώστες άνω των 60 ημερών για τα έτη 2013 μέχρι 2016. Από την κατάσταση παρουσιάζεται μια σταθερή ανοδική πορεία στους χρεώστες, από περίπου €3 εκ. το 2013, σε περίπου €6 εκ. το 2016. Σε δεύτερη κατάσταση ημερ. 24.3.2016 φαίνεται ότι από τα €6.898.543 των χρεωστών, τα €4.326.544 (ποσοστό 62,7%) ήταν οφειλόμενα για πέραν των 241 ημερών, γεγονός που καθιστά την είσπραξή τους αμφίβολη.
- Σε πρακτικά, ημερ. 23.5.2016 αναφέρεται από τον Προϊστάμενο Λογιστηρίου ότι, πελάτης που όφειλε ποσό ύψους €108.371 για πωλήσεις τοις μετρητοίς, ζήτησε όπως, για τις τρέχουσες αγορές, του παραχωρείται πίστωση 30 ημερών. Ανάφερε ότι υπάρχουν και άλλοι πελάτες οι οποίοι οφείλουν ποσά για πωλήσεις τοις μετρητοίς.
- Σε πρακτικά, ημερ. 6.6.2016 αναφέρεται ότι, στο πλαίσιο συμφωνιών εισαγωγής σιτηρών (back to back agreements) εταιρεία οφείλει στην ΕΣΚ το ποσό των €2.253.110 και έχει αθετήσει τη συμφωνία της με την ΕΣΚ για εξόφληση των οφειλών της εντός 90 ημερών. Η εταιρεία είχε υποβάλει στην ΕΣΚ εγγυήσεις για ποσό μέχρι €1,3 εκ., δηλαδή περίπου €1 εκ. λιγότερα από τις οφειλές της. Η εταιρεία ζήτησε όπως οι πληρωμές που διενήργησε για νέες παραλαβές σιτηρών λογιστούν έναντι λογαριασμού αντί έναντι αγορών, αίτημα που έγινε αποδεκτό από το ΔΣ. Η εταιρεία υπέβαλε επίσης αίτημα για ενοικίαση αποθηκευτικών χώρων από την ΕΣΚ, το οποίο ωστόσο δεν εξετάστηκε.
- Σύμφωνα με πρακτικά του ΔΣ, ημερ. 6.6.2016, το τελευταίο συζήτησε με ιδιωτική εταιρεία την παροχή υπηρεσιών ασφάλισης πιστώσεων προς την ΕΣΚ. Η ιδιωτική εταιρεία ζήτησε κατάλογο των 30 μεγαλύτερων πελατών στους οποίους παρέχει πίστωση η ΕΣΚ, η οποία ετοιμάστηκε και υποβλήθηκε, ωστόσο το θέμα δεν φαίνεται να προχώρησε.
- Σε πρακτικά, ημερ. 23.6.2016, αναφέρθηκε ότι εκδόθηκαν τιμολόγια τοις μετρητοίς σε πελάτη χωρίς να καταβάλει τα σχετικά ποσά και χωρίς να έχει

εκδώσει μεταχρονολογημένες επιταγές, με κίνδυνο ο πελάτης να έχει τη δυνατότητα να ισχυριστεί αναληθώς ότι έχει ήδη εξοφλήσει τα τιμολόγια. Ο υπεύθυνος του ΕΓ Λάρνακας είχε ζητήσει στο παρελθόν έγκριση για εφαρμογή της πιο πάνω πρακτικής, την οποία το ΔΣ δεν ενέκρινε, χαρακτηρίζοντάς την απαράδεκτη και επικίνδυνη. Συνεπώς, η πιο πάνω πράξη συνιστά παράβαση των οδηγιών του ΔΣ. Λόγω της σοβαρότητας του θέματος, ο αντιπρόεδρος του ΔΣ ζήτησε όπως διεξαχθεί έρευνα. Άλλα μέλη του ΔΣ εξέφρασαν την άποψη ότι το πρόβλημα δημιουργήθηκε στην προσπάθεια των υπαλλήλων να εξυπηρετήσουν τους πελάτες και θα πρέπει να δοθεί βαρύτητα στην είσπραξη των ποσών και τον τερματισμό της πρακτικής αυτής αντί στην έρευνα, καθώς μια έρευνα θα καταδείξει ευθύνες και σε άλλα επίπεδα του Οργανισμού. Τα ίδια μέλη ανέφεραν ότι η ηθική του ΔΣ λήγει σύντομα και δεν χρειάζεται να είναι αυστηροί για μια πρακτική που το ΔΣ γνώριζε. Ο Πρόεδρος του ΔΣ εξέφρασε την διαφωνία του και ανέφερε ότι, εάν συνάδελφοι γνώριζαν ότι ήταν συνήθης πρακτική υπάλληλοι της ΕΣΚ να εκδίδουν τιμολόγια τοις μετρητοίς χωρίς να εισπράττουν το αντίτιμο, τα μέλη αυτά έχουν ευθύνη που δεν το ανέφεραν στο ΔΣ. Το ΔΣ στη συνέχεια αποφάσισε όπως οι ιδιώτες εξωτερικοί ελεγκτές ετοιμάσουν έκθεση για την κατάσταση των ταμείων και το έλλειμμα που παρουσιάζουν.

- Ο έλεγχος των Ταμείων κατέδειξε ότι, στις 31.3.2016, εκκρεμούσε η εξόφληση τιμολογίων τοις μετρητοίς που εκδόθηκαν χωρίς άμεση είσπραξη, συνολικού ποσού ύψους €669.000. Κατά την εξέταση του θέματος, το ΔΣ ανέφερε ότι παραβιάστηκαν όλες οι διαδικασίες που καθορίστηκαν από αυτό, αφού οι ταμίες εξέδιδαν τιμολόγια τοις μετρητοίς χωρίς να εισπράττουν το αντίστοιχο ποσό προς εξόφλησή τους, επισημαίνοντας ότι, υπάλληλοι της ΕΣΚ, ενεργώντας αυθαίρετα και απερίσκεπτα, με τρόπο που αγνοούσε τις δοθείσες οδηγίες και τις καθιερωμένες λογιστικές πρακτικές, έθεσαν σε κίνδυνο την είσπραξη οφειλόμενων ποσών. Επισημάνθηκε ότι η ενέργεια αυτή συνιστά άμεση παραχώρηση πιστώσεων προς τους πελάτες χωρίς καμία εξουσιοδότηση του ΔΣ, πέραν των διαφυγόντων εσόδων που προκύπτουν από τη διαφορά της τιμής πώλησης των σιτηρών επί πιστώσει, σε σχέση με την τιμή πώλησης τοις μετρητοίς. Ωστόσο, παρά τη σοβαρότητα της υπόθεσης, το ΔΣ δεν διέταξε την διεξαγωγή οποιασδήποτε πειθαρχικής ή/και ποινικής έρευνας.
- Σε πρακτικά, ημερ. 25.7.2016, το ΔΣ ενέκρινε όπως δοθεί η δυνατότητα σε συγκεκριμένο πελάτη να εξοφλεί τιμολόγια τοις μετρητοίς με έκδοση μεταχρονολογημένων επιταγών που να φέρουν ημερομηνία 30 ημέρες μετά την αγορά, ή να πληρώνει με πίστωση, με έκδοση μεταχρονολογημένων επιταγών που να φέρουν ημερομηνία 45 ημέρες μετά την αγορά. Συνεπώς, παρά τις υπό αναφορά επισημάνσεις του σε προηγούμενες συνεδρίες, το ΔΣ εξακολουθούσε να εγκρίνει την είσπραξη τιμολογίων που είχαν εκδοθεί τοις μετρητοίς, με την αποδοχή μεταχρονολογημένων επιταγών.
- Σε πρακτικά ημερ. 26.9.2016, αναφέρεται ότι, εταιρεία που όφειλε στην ΕΣΚ €395.854, ανέστειλε τις εργασίες της από το έτος 2013. Από το πιο πάνω, ποσό €124.500 αφορά μη εξαργυρωθείσες επιταγές. Η ΕΣΚ καταχώρισε εναντίον της εν λόγω εταιρείας αστική αγωγή για το ποσό των €395.854 και ποινική υπόθεση για το ποσό των €124.500. Η εν λόγω εταιρεία έχει ήδη τερματίσει τη λειτουργία της, συνεπώς η ανάκτηση του ποσού φαίνεται να είναι δύσκολη. Επισημάνθηκε ότι η ΕΣΚ θα έπρεπε να είχε λάβει τις

απαραίτητες εγγυήσεις/εξασφαλίσεις για πωλήσεις επί πιστώσει στον συγκεκριμένο πελάτη, ώστε να αποφευχθεί η απώλεια του οφειλόμενου ποσού.

- Κατά τη συνεδρία του ημερ. 5.12.2018, το ΔΣ συζήτησε προσχέδιο πολιτικής για πωλήσεις τοις μετρητοίς, σύμφωνα με το οποίο, θα γίνονται αποδεκτές μεταχρονολογημένες επιταγές που θα εκδίδονται τη στιγμή της πώλησης, αλλά θα κατατίθενται μέχρι και 30 ημέρες αργότερα και σε περίπτωση που μια επιταγή επιστρέφεται απλήρωτη για τρίτη φορά, τότε ο πελάτης για τους επόμενους 6 μήνες θα μπορεί να αγοράζει μόνο με μετρητά. Επισημάνθηκε ότι, ο κίνδυνος μη είσπραξης των οφειλόμενων ποσών, παραμένει και με τη νέα πολιτική του ΔΣ.

Σύσταση: Υποδείχθηκε ότι η ΕΣΚ πρέπει, το συντομότερο δυνατό, να αναθεωρήσει την πολιτική της σχετικά με τις πωλήσεις τοις μετρητοίς, καθώς η υφιστάμενη την αφήνει εκτεθειμένη σε υψηλό κίνδυνο μη είσπραξης οφειλόμενων ποσών. Επίσης η ΕΣΚ πρέπει να προβεί στις ανάλογες ενέργειες για είσπραξη όλων των οφειλόμενων ποσών που εκκρεμούν. Στις δύο περιπτώσεις όπου λειτουργοί της ΕΣΚ αγνόησαν εσκεμμένα τις οδηγίες του ΔΣ και προχώρησαν στην έκδοση τιμολογίων τοις μετρητοίς χωρίς να εισπράξουν άμεσα το ποσό, με αποτέλεσμα η ΕΣΚ να υποστεί ζημιές ή/και αυξημένο κίνδυνο ζημιών, το ΔΣ θα πρέπει να διατάξει πειθαρχική έρευνα για καταλογισμό ευθυνών. Σχετικό είναι το άρθρο 7 του περί της Λογιστικής και Δημοσιονομικής Διαχείρισης και Χρηματοοικονομικού Ελέγχου της Δημοκρατίας Νόμο του 2014 (Ν.38(Ι)/2014), οι διατάξεις του οποίου, σύμφωνα με το άρθρο 34, ισχύουν κατ' αναλογία στους κρατικούς οργανισμούς, στο οποίο αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- (α) Οι ελέγχοντες λειτουργοί και/ή οι εξουσιοδοτούμενοι από αυτούς υπάλληλοι, μεταξύ άλλων (1) έχουν την ευθύνη της είσπραξης των εσόδων του οικονομικού φορέα στον οποίο ορίζονται ως ελέγχοντες λειτουργοί και λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για την έγκαιρη είσπραξη τους, (2) λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η άμεση τιμολόγηση και είσπραξη των παρεχόμενων υπηρεσιών και καθορισμένων τελών και φορολογιών και (3) λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η είσπραξη των καθυστερημένων εσόδων του οικονομικού φορέα στον οποίο ορίζονται ως ελέγχοντες λειτουργοί.
- (β) Ανεξάρτητα από τις διατάξεις οποιουδήποτε άλλου νόμου σε ισχύ, κάθε έλλειμμα δημόσιων χρημάτων, αξιών ή υλικού που διαπιστώνεται με την καθορισμένη διαδικασία, όπως αυτή προβλέπεται σε Κανονισμούς ή σε εγκύκλιους, αναπληρώνεται από τον ελέγχοντα λειτουργό και/ή τον κατάλληλα εξουσιοδοτημένο από αυτόν εκπρόσωπό του ως αποτέλεσμα των οδηγιών ή ενεργειών του οποίου προέκυψε το έλλειμμα αυτό.
- (γ) Κάθε έλλειμμα υλικού καταλογίζεται στον ελέγχοντα λειτουργό και/ή στον κατάλληλα εξουσιοδοτημένο από αυτόν εκπρόσωπό του σε χρήμα με βάση την τρέχουσα τιμή. Κατά τον καταλογισμό, η τιμή αυτή προσδιορίζεται από τον οικείο Υπουργό ή προϊστάμενο της Ανεξάρτητης Υπηρεσίας σε συνεννόηση με τον Γενικό Λογιστή.

Ο Πρόεδρος της ΕΣΚ μάς πληροφόρησε ότι η ΕΣΚ θα επανεξετάσει άμεσα το θέμα των πωλήσεων τοις μετρητοίς και των παρεχόμενων πιστωτικών διευκολύνσεων. Όσον αφορά στις περιπτώσεις που λειτουργοί της ΕΣΚ αγνόησαν εσκεμμένα τις οδηγίες του ΔΣ, μας πληροφόρησε ότι θα ζητηθεί από το Υπουργείο Οικονομικών να ορίσει εξωτερικό ερευνώντα λειτουργό, για αναζήτηση τυχόν ευθυνών.

7.4 Ανάμειξη σιτηρών. Όπως η Υπηρεσία μας πληροφορήθηκε από τον Ανώτερο Λειτουργό Σιτηρών, σε ορισμένες περιπτώσεις, λόγω λάθους του προσωπικού της ΕΣΚ, παρατηρείται μίξη διάφορων ειδών σιτηρών ή και έκδοση διαφορετικών ειδών σιτηρών από αυτά που καταχωρίζονται στο σύστημα. Ως αποτέλεσμα, τόσο τα αποθέματα, όσο και οι εκδόσεις/πωλήσεις παρουσιάζονται λανθασμένα. Χρονολογικά, σύμφωνα με τα πρακτικά του ΔΣ της ΕΣΚ, αναφέρθηκαν τα ακόλουθα γεγονότα:

- (α) Στις 8.2.2017 το ΔΣ ενημερώθηκε για πιθανή ανάμειξη σιτηρών σε σιλό συγκεκριμένου αλευρόμυλου, λόγω αποστολής φορτίων σιταριού άλλου είδους από το αναφερόμενο στα σχετικά έγγραφα της ΕΣΚ. Στις 16.3.2017, ο αλευρόμυλος απαίτησε αποζημίωση ύψους €6.000 λόγω του πιο πάνω περιστατικού. Στην ενημερωτική έκθεση του Ανώτερου Λειτουργού Σιτηρών προς το ΔΣ, ημερ. 5.11.2018, δηλαδή περίπου 21 μήνες αργότερα, αναφέρεται ότι το δεύτερο και το τρίτο από τα τρία φορτία που εκδόθηκαν τη συγκεκριμένη περίοδο (6-7.2.2017) στον αλευρόμυλο φαίνεται ότι, εκ πρώτης όψεως, ήταν ανάμεικτα και λανθασμένα, αντίστοιχα. Το ΔΣ, σε συνεδρία του την ίδια ημέρα, αποφάσισε όπως δοθεί αποζημίωση €3.030 συν ΦΠΑ στον αλευρόμυλο, καθώς και όπως διορθωθεί στο λογιστικό σύστημα η ποσότητα δυνατού κριθαριού που δόθηκε λανθασμένα στον αλευρόμυλο και παρουσιαζόταν ως έλλειμμα 62 μ.τ.
- (β) Σε υπηρεσιακό σημείωμα, ημερ. 2.5.2017 αναφέρεται ότι, κατά τη διάρκεια εκφόρτωσης πλοίου με ημερομηνία άφιξης τις 3.4.2017, λόγω τεχνικής βλάβης έγινε ανάμειξη σιτηρών με παρτίδα που αφίχθηκε στις 13.3.2017, με αποτέλεσμα 75 μ.τ. να έχουν μείγμα 95% σιτάρι και 5% κριθάρι και άλλοι 75 μ.τ. να έχουν ανάμειξη 50% κριθάρι και 50% σιτάρι. Συστήθηκε όπως καταβληθεί προσπάθεια διάθεσης των εν λόγω ποσοτήτων σε χαμηλότερη τιμή (δηλαδή σε ενδεχόμενη ζημιά για την ΕΣΚ).
- (γ) Σε πρακτικά, ημερ. 15.5.2017, αναφέρθηκε ότι το 2015 παραλήφθηκαν 6.000 μ.τ. σκληρού σιταριού με πολύ υψηλό κόστος αγοράς (€448/μ.τ.), τους οποίους, με βάση συμβόλαιο εγγυημένης αγοραπωλησίας, θα αγόραζαν εξ ημισίας συγκεκριμένος αλευρόμυλος και εταιρεία. Ο αλευρόμυλος φαίνεται να παρέλαβε κανονικά την ποσότητα που δεσμεύτηκε να αγοράσει. Ωστόσο, το ΕΓ Λεμεσού προχώρησε σε πώληση νεότερου φορτίου σκληρού σιταριού στην εταιρεία, χωρίς πρώτα αυτή να έχει παραλάβει τις ποσότητες για τις οποίες είχε δεσμευτεί από την προηγούμενη παρτίδα. Το θέμα εντοπίστηκε από τα Κεντρικά Γραφεία και δόθηκαν οδηγίες στο ΕΓ Λεμεσού να τερματίσει τη χορήγηση αποθέματος από τη νέα παρτίδα και να προβεί σε εκδόσεις από το παλαιό απόθεμα, βάσει της συμφωνίας με την εταιρεία, το οποίο το ΕΓ Λεμεσού δεν έπραξε. Επισημάνθηκε ότι το ΕΓ Λεμεσού τιμολογούσε την εν λόγω εταιρεία με τη χαμηλότερη τιμή του παλαιού αποθέματος, ενώ της παρέδιδε από το νέο απόθεμα. Πέραν της ενδεχόμενης ζημιάς για την ΕΣΚ, προέκυψαν λανθασμένες καταχωρίσεις στο λογιστικό σύστημα, το οποίο έδειχνε απόθεμα 385 μ.τ. της νέας παρτίδας, αλλά στην πραγματικότητα το απόθεμα αφορούσε στην παλιά παρτίδα.

- (δ) Σε υπηρεσιακό σημείωμα ημερ. 23.10.2017, αναφέρεται ότι, κατά τη δεύτερη ημέρα της εκφόρτωσης πλοίου, διαπιστώθηκε ότι ποσότητα αραβόσιπου που εκφορτωνόταν στο νέο σιλό Λεμεσού, είχε διοχετευθεί μέσω κοινής δικλείδας σε απέναντι κυψέλη, οδηγώντας στην ανάμειξή του με μαλακό σιτάρι. Αναφέρεται ότι η εν λόγω δικλείδα είχε ελεγχθεί πριν την εκφόρτωση και ότι τέτοια περιστατικά παρατηρήθηκαν και στο παρελθόν, μάλιστα σε μεγαλύτερες ποσότητες, τόσο στο παλιό, όσο και στο νέο σιλό. Σύμφωνα με το σημείωμα, δεν μπορούν να καταλογιστούν ευθύνες για το περιστατικό, αφού το πρόβλημα δεν φαινόταν εξωτερικά και οι απαραίτητοι έλεγχοι είχαν γίνει και οι εξωτερικοί αισθητήρες της δικλείδας έδειχναν ότι ήταν στην ορθή θέση. Ο Ανώτερος Τεχνικός του σιλό Λεμεσού εξέφρασε την άποψη ότι το συγκεκριμένο πρόβλημα παρατηρείται σε οκτώ δικλείδες λόγω του λανθασμένου τρόπου κατασκευής τους και ότι προγραμματίστηκε ο έλεγχος και επιδιόρθωσή τους. Επίσης ανέφερε ότι, από τους τρεις τεχνίτες που έχουν ευθύνη για τον έλεγχο της λειτουργίας των μηχανημάτων, μόνο ένας ήταν παρών, λόγω άδειας ασθένειας των άλλων δύο και ότι είναι ανθρωπίνως αδύνατο ένα άτομο να βρίσκεται εντός του σιλό καθ' όλη τη διάρκεια εκφόρτωσης ενός πλοίου, που διαρκεί μέχρι και 15 ώρες, με αποτέλεσμα να αυξάνονται οι πιθανότητες αναμίξεων. Έστω και εάν σε αυτή την περίπτωση το πρόβλημα ήταν μηχανικό και όχι ανθρωπινό (γεγονός που δεν μπορεί να τεκμηριωθεί καθώς δεν υπάρχει γραπτή διαδικασία ελέγχου), η τελευταία δήλωση υποδηλοί αδυναμίες κατά την εκφόρτωση πλοίου και επίβλεψη της όλης διαδικασίας. Το ΔΣ σε συνεδρία ημερ. 23.10.2017 ενέκρινε τη μεταφορά της ανάμεικτης ποσότητας σε συγκεκριμένο αλευρόμυλο για διαχωρισμό, ο οποίος θα κρατά το αλευροποιήσιμο σιτάρι και θα επιστρέφει στην ΕΣΚ τον αραβόσιπο, με το κόστος διαχωρισμού και μεταφοράς να επιβαρύνει την ΕΣΚ.
- (ε) Σύμφωνα με σημείωμα του Λειτουργού Σιτηρών, Υπεύθυνου του ΕΓ Λεμεσού, ημερ. 5.3.2019, κατά την εκφόρτωση φορτηγού στις 25.2.2019, από λάθος του χειριστή της ΕΣΚ αναμείχτηκαν 500 κιλά σκληρού σιταριού με 23.000 κιλά δυνατού σιταριού. Ο πελάτης ζήτησε και παρέλαβε νέο φορτίο σκληρού σιταριού. Όπως προκύπτει από ηλεκτρονικό μήνυμα ημερ 6.3.2019, ο Ανώτερος Λειτουργός Σιτηρών ενημερώθηκε για το συμβάν στις 4.3.2019 από τον ίδιο τον πελάτη, ο οποίος προσφέρθηκε να αγοράσει το ανάμεικτο φορτίο σε έκπτωση και ζήτησε την προσοχή της ΕΣΚ για αποφυγή τέτοιων λαθών. Σχετική εισήγηση προωθήθηκε στις 21.3.2019 στο ΔΣ.

Σύσταση: Λόγω των σοβαρών παρατυπιών ή αμέλειας των λειτουργών της ΕΣΚ κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους, προκύπτουν οικονομικές ζημιές για την ΕΣΚ και υποδείχθηκε ότι, αυτές θα πρέπει να ερευνηθούν πειθαρχικά, ώστε να διαπιστωθεί αν προκύπτουν ευθύνες για λάθη και παραλείψεις. Επίσης, συστήθηκε όπως προωθούνται ενέργειες για άμεση επιδιόρθωση ελαττωματικών μηχανημάτων. Τέλος, κατά τη εκφόρτωση των πλοίων, η ΕΣΚ θα πρέπει να διασφαλίζει ότι η διαδικασία εποπτεύεται κατάλληλα και οποιαδήποτε πιθανά προβλήματα προκύψουν, αντιμετωπίζονται δεόντως.

Ο Πρόεδρος της ΕΣΚ μάς πληροφόρησε ότι θα ζητηθεί από το Υπουργείο Οικονομικών να ορίσει εξωτερικό ερευνώντα λειτουργό για αναζήτηση τυχόν ευθυνών. Μας πληροφόρησε επίσης ότι το ΔΣ θα εξετάσει το θέμα των ελαττωματικών μηχανημάτων και της εποπτείας κατά την εκφόρτωση των πλοίων.

7.5 Έλλειμματα. Διερευνήθηκε το μέγεθος και η συχνότητα ελλειμμάτων αποθήκης για αποθέματα σιτηρών, από το έτος 2013 μέχρι το έτος 2018. Τα έλλειμματα αποθηκών διαχωρίζονται σε δύο κατηγορίες (i) έλλειμματα κάτω από το 0,5% της παραληφθείσας ποσότητας, τα οποία θεωρούνται ότι σχετίζονται με την υγρασία των σιτηρών και είναι αποδεκτά και (ii) έλλειμματα πάνω από το 0,5% της παραληφθείσας ποσότητας, τα οποία πρέπει να διερευνούνται και να αιτιολογούνται. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΚ, διαπιστώθηκαν τα εξής έλλειμματα αποθηκών:

Περίοδος	Έλλειμμα>0,5% μ.τ.	Έλλειμμα>0,5% €	Έλλειμμα<0,5% μ.τ.	Έλλειμμα<0,5% €
1.10.2013 - 31.12.2013	14,2	3.465	66,53	16.892
1.1.2014 - 31.12.2014			147,18	26.452
12.6.2014 – 24.2.2015	4,33	1.767	-	-
1.1.2015 - 31.12.2015	-	-	179,11	42.498
1.1.2016 - 31.3.2016	2,64	452	92,07	20.739
1.1.2017 - 31.3.2017	23,4	6.131	75,77	19.240
1.4.2017 - 30.6.2017	2,04	381	10,53	2.609
1.7.2017 - 31.12.2017	0,1	26	47,61	11.447
1.4.2018 - 31.6.2018	34,65	8.552	35,15	6.235
Σύνολο	81,36	20.774	653,95	146.112

Σύμφωνα με τα υπό αναφορά στοιχεία, για τη χρονική περίοδο από 1.10.2013 μέχρι 31.6.2018, το συνολικό έλλειμμα αποθηκών χαμηλότερο του 0,5% επί της παραληφθείσας ποσότητας, ανήλθε σε 653,95 μ.τ. (αξίας €146.112). Επίσης για την ίδια περίοδο το συνολικό έλλειμμα αποθηκών μεγαλύτερο του 0,5% επί της παραληφθείσας ποσότητας ανήλθε σε 81,36 μ.τ. (αξίας €20.774). Συνεπώς, σύμφωνα με την καθορισμένη διαδικασία, διερευνήθηκε μόνο το έλλειμμα των 81,36 μ.τ., ενώ το έλλειμμα 653,95 μ.τ. έγινε αποδεκτό ως ασήμαντο. Όπως προκύπτει, η διαδικασία που ακολουθεί η ΕΣΚ ενδέχεται να οδηγεί στη μη διερεύνηση σημαντικών ελλειμμάτων.

Σημειώνεται ότι, για τα έλλειμματα αποθηκών πάνω από 0,5% επί της παραληφθείσας ποσότητας, διαφάνηκε ότι η πιο κοινή αιτία πρόκλησής τους ήταν η μακροχρόνια αποθήκευση.

Σύσταση: Παρά το γεγονός ότι το έλλειμμα 0,5% θεωρείται αποδεκτό διεθνώς ως κοινή πρακτική, εκφράστηκε η άποψη ότι το μέγεθος τέτοιων ελλειμμάτων που παρουσιάζει η ΕΣΚ είναι αρκετά υψηλό και χρήζει περαιτέρω διερεύνησης.

Σχετικά με τα έλλειμματα αποθηκών πάνω από 0,5% της παραληφθείσας ποσότητας, έγινε εισήγηση, ως καλή πρακτική, να διερευνηθεί εάν οποιαδήποτε αλλαγή στο τρόπο αποθήκευσης θα μπορούσε να οδηγήσει σε μείωση των απωλειών αυτών.

Ο Πρόεδρος της ΕΣΚ μάς πληροφόρησε ότι το ΔΣ θα διερευνήσει κατά πόσο υπάρχει η δυνατότητα αλλαγής στον τρόπο αποθήκευσης των σιτηρών, η οποία θα οδηγήσει σε μείωση των απωλειών.

7.6 Αδυναμία καταμέτρησης αποθεμάτων. Σε συνέχεια της Έκθεσης της Υπηρεσίας μας ημερ. 18.9.2014 για το έτος που έληξε στις 31.12.2011, οι ιδιώτες εξωτερικοί ελεγκτές, στο πλαίσιο ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31.12.2012, σε συνεργασία με την ΕΣΚ, προέβησαν σε μια πειραματική απογραφή στο σιλό Λεμεσού στις 10.2.2015. Κατά τη συγκεκριμένη ημερομηνία τα αποθέματα βρίσκονταν σε πολύ χαμηλά επίπεδα και δεν εντοπίστηκαν σημαντικές διαφορές με το λογιστικό σύστημα. Σε συνεδρία του ΔΣ στις

11.4.2016, οι ιδιώτες εξωτερικοί ελεγκτές επισήμαναν ότι χρειάζεται να γίνει προσθετή διερεύνηση, ώστε να καθοριστεί μια ακόμη πιο διασφαλισμένη μέθοδος απογραφής, επισημαίνοντας τη σχετική ευθύνη του ΔΣ.

Σε συνεδρία του ΔΣ στις 25.4.2016, οι ιδιώτες εσωτερικοί ελεγκτές επισήμαναν, μεταξύ άλλων, ότι, τις τελευταίες τρεις χρονιές, συμπεριλαμβανομένου της περιόδου δέσμευσής τους (1.7.2014 μέχρι 30.6.2015), δεν διενεργήθηκε καταμέτρηση αποθεμάτων. Για το θέμα γίνεται εκτενέστερη αναφορά πιο κάτω.

Σύμφωνα με τα πρακτικά της συνεδρίας του ΔΣ ημερ. 20.8.2018, διενεργήθηκε απογραφή των αποθεμάτων σιτηρών στο σιλό Λεμεσού στις 25.6.2018 και στις 2.8.2018, στην οποία διαπιστώθηκε συνολικό περίσσειμα για όλα τα είδη, ύψους 1.000 μ.τ.

Όπως διαπιστώθηκε, παρά τις συνεχόμενες υποδείξεις προς την ΕΣΚ, τόσο από την Υπηρεσία μας, όσο και από τους ιδιώτες εξωτερικούς και εσωτερικούς ελεγκτές, για μη πραγματοποίηση καταμέτρησης των αποθεμάτων, η ΕΣΚ δεν προχώρησε στην εφαρμογή νέας πολιτικής για τουλάχιστον ετήσια καταμέτρηση του αποθέματός της. Σημειώθηκε ότι, στην τελευταία μερική απογραφή που πραγματοποιήθηκε στο σιλό Λεμεσού, η ποσότητα του αποθέματος δεν συμφωνούσε με το λογιστικό σύστημα. Η αδυναμία καταμέτρησης των αποθεμάτων οδήγησε στην αδυναμία έκφρασης ελεγκτικής γνώμης στις οικονομικές καταστάσεις της ΕΣΚ για τα έτη 2012-2015.

Σύσταση: Υποδείχθηκε ότι το ΔΣ της ΕΣΚ πρέπει να εφαρμόσει αμέσως πολιτική για τουλάχιστον ετήσια καταμέτρηση όλου του αποθέματος που κατέχει.

Ο Πρόεδρος της ΕΣΚ μάς πληροφόρησε ότι το ΔΣ έδωσε οδηγίες για διενέργεια απογραφής όλων των αποθεμάτων αμέσως μετά το τέλος του τρέχοντος έτους και ότι, κατόπιν οδηγιών του ΔΣ, κατά το 2019 πραγματοποιήθηκε ενώπιον επιτροπής, προληπτικός έλεγχος βάρους του διαθέσιμου αποθέματος πριν την εξάντλησή του. Μας πληροφόρησε επίσης ότι έγινε καταγραφή του ελλείμματος που παρουσιάστηκε μετά την εξάντληση των αποθεμάτων των προϊόντων (κριθάρι, αραβόσιτος και σογιάλευρο).

8. Απαιτήσεις και διαδικασίες ασφαλούς φόρτωσης και εκφόρτωσης.

8.1 Ανάλυση κινδύνου. Σύμφωνα με τον περί Εναρμονισμένων Απαιτήσεων και Διαδικασιών Ασφαλούς Φόρτωσης και Εκφόρτωσης των Φορτηγών Πλοίων Μεταφοράς Φορτίου Χύδην Νόμο του 2004 (Ν.28(Ι)/2004), βασική προϋπόθεση είναι η ύπαρξη ανάλυσης κινδύνου των εργασιών που εκτελούνται.

Ο Διαχειριστής, με ηλεκτρονικό μήνυμά του στις 9.3.2018, ενημέρωσε την ΕΣΚ ότι, σε συνέχεια ατυχήματος που συνέβηκε τον Νοέμβριο 2017 στις εγκαταστάσεις του, υιοθέτησε διαδικασίες προκειμένου να περιορίζονται και να εξαλείφονται οι όποιοι κίνδυνοι που απορρέουν από τις εργασίες, οι οποίες προβλέπουν την κατάθεση «αναφοράς ανάλυσης κινδύνου» και τη συμπλήρωση εντύπου «Εντολής εργασίας εντός λιμενικών εγκαταστάσεων», τα οποία θα έπρεπε να υποβληθούν πριν την άφιξη του επόμενου πλοίου. Επιπλέον, ο Διαχειριστής ζήτησε να πληροφορηθεί τον βαθμό εναρμόνισης της ΕΣΚ με τον υπό αναφορά Νόμο και το ΔΣ, σε συνεδρία του στις 19.3.2018, ενημερώθηκε επί του πιο πάνω θέματος, και την ίδια ημέρα απέστειλε στον Διαχειριστή, μεταξύ άλλων, εκτίμηση κινδύνου για τη διαχείριση της φωσφίνης.

Όπως διαπιστώθηκε, τόσο από μελέτη σχετικής αλληλογραφίας, όσο και κατόπιν σχετικής συνάντησης στις 14.3.2019 με τον Ανώτερο Λειτουργό Σιτηρών, η ΕΣΚ δεν

ανταποκρίθηκε στον Διαχειριστή ως προς τη συμμόρφωσή της με τον υπό αναφορά Νόμο. Όπως προκύπτει, το ερώτημα του Διαχειριστή, σχετικά με την εναρμόνιση της ΕΣΚ με την υπό αναφορά νομοθεσία, φαίνεται να παραμένει αναπάντητο.

Σύσταση: Υποδείχθηκε ότι η ΕΣΚ θα πρέπει να διασφαλίσει την εναρμόνισή της με τις απαιτήσεις του περί Εναρμονισμένων Απαιτήσεων και Διαδικασιών Ασφαλούς Φόρτωσης και Εκφόρτωσης των Φορτηγών Πλοίων Μεταφοράς Φορτίου Χύδην Νόμου του 2004 (Ν.28(Ι)/2004).

8.2 Διαχείριση αποβλήτων φωσφίνης. Η ΕΣΚ, χρησιμοποιώντας διάφορες μεθόδους (απεντομώσεις/αερισμοί), συντηρεί τα σιτηρά που αποθηκεύονται στα σιλό. Μεταξύ άλλων, χρησιμοποιούνται, τόσο στα σιλό της ΕΣΚ, όσο και στα αμπάρια των πλοίων κατά τη μεταφορά των σιτηρών, στερεά δισκία φωσφίνης τα οποία διοχετεύονται στη μάζα του σιταριού και όταν το δισκίο έρθει σε επαφή με την υγρασία του ατμοσφαιρικού αέρα ξεκινά η αντίδραση παραγωγής του αερίου φωσφίνης, το οποίο στη συνέχεια καταπολεμά τα έντομα. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΣΚ, η πιο πάνω μέθοδος, η οποία χρησιμοποιείται στο σιλό Λεμεσού, αλλά όχι στις εγκαταστάσεις της ΕΣΚ στη Λάρνακα, λόγω του ότι, αφενός, τα εν λόγω σιλό γειτνιάζουν με άλλα υποστατικά και αφετέρου οι κυψέλες δεν μπορούν να στεγανοποιηθούν, καθιστώντας αδύνατη τη χρήση φωσφίνης αφού τυχόν διαρροή του αερίου θεωρείται επικίνδυνη για τους ανθρώπους και τα ζώα.

Σημειώθηκε ότι, σύμφωνα με άδεια διαχείρισης αποβλήτων αρ. 2014.040.01, η οποία εκδόθηκε από τον Υπουργό ΓΑΑΠ στις 18.8.2014 και με ημερομηνία λήξης την 1.8.2019, η ΕΣΚ κατέχει άδεια διαχείρισης αποβλήτων για τη συλλογή, μεταφορά και επεξεργασία αποβλήτων από ανόργανες χημικές διεργασίες, η οποία μεταξύ άλλων, περιλαμβάνει τη συλλογή και μεταφορά των υπολειμμάτων αποβλήτων από ανόργανες χημικές διεργασίες (φωσφίδιο του αλουμινίου – φωσφίδιο του μαγνησίου) στις εγκαταστάσεις της στη Μενόγεια και στη συνέχεια το θάψιμο του υπολείμματος σε βάθος περίπου 0,5 μέτρου, σε περιφραγμένο χώρο με σήμανση.

Όπως αναφέρθηκε και σε άλλη παράγραφο της Έκθεσής μας, κατά την επιτόπια επίσκεψη κλιμακίου της Υπηρεσίας μας, που πραγματοποιήθηκε στις 19.3.2019 στις εγκαταστάσεις της ΕΣΚ στη Μενόγεια, παρατηρήθηκε, μεταξύ άλλων, ότι στον χώρο ταφής του υπό αναφορά υπολείμματος, αριθμός δισκίων φωσφίνης δεν ήταν καλυμμένος από χώμα.

Σύμφωνα με τον Λειτουργό Επιθεώρησης Σιτηρών (Τμήμα Επιθεώρησης/Ποιότητας), παρόλο ότι είχαν ακολουθηθεί οι ενδεξιγμένες διαδικασίες για την ταφή τους, αυτές ενδεχομένως, λόγω της βροχόπτωσης, να ξεσκεπάστηκαν.

Σύσταση: Υποδείχθηκε ότι η ΕΣΚ θα πρέπει να διασφαλίζει ότι η διαχείριση των αποβλήτων θα πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τους όρους της σχετικής άδειας.

9. Υπηρεσίες εσωτερικού ελέγχου - Προσφορά αρ. 1/2014 για την παροχή υπηρεσιών διεξαγωγής εσωτερικού ελέγχου.

Στο πλαίσιο της πιο πάνω προσφοράς, συνολολογήθηκε στις 23.6.2014 συμφωνία μεταξύ της ΕΣΚ και ιδιωτικού ελεγκτικού οίκου, συμβατικής αξίας ύψους €18.000 πλέον ΦΠΑ (€21.420 συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ) για τουλάχιστον ένα χρόνο, με στόχο την εξακρίβωση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου της ΕΣΚ, καθώς και για την υποβολή εισηγήσεων για την περίοδο 1.7.2014 μέχρι 30.6.2015.

Στις 13.12.2016 υποβλήθηκε στην ΕΣΚ η τελική Έκθεση Εσωτερικού Ελέγχου στο πλαίσιο της υπό αναφορά σύμβασης και συναφώς αναφέρθηκαν τα ακόλουθα:

- (α) Σύμφωνα με την υπό αναφορά Έκθεση, πέραν των διαδικασιών που αφορούν στην προκήρυξη προσφορών για αγορές σιτηρών, δεν κατέστη δυνατό να εντοπιστούν οποιοσδήποτε άλλες καταγεγραμμένες πολιτικές όσον αφορά στις δραστηριότητες της ΕΣΚ, ενώ οι υφιστάμενες καταγεγραμμένες διαδικασίες δεν ήταν επικαιροποιημένες, γεγονός τα οποία δυσχεραίνουν την παρακολούθηση της συμμόρφωσης με τις σχετικές νομοθεσίες και την εφαρμογή των διαδικασιών από το προσωπικό.

Στην Έκθεση καταγράφεται αριθμός ανεπαρκειών των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου, με κίνδυνο, μεταξύ άλλων, την παρουσίαση ανομοιομορφων ή λανθασμένων αποτελεσμάτων στα κέντρα κόστους, την παρουσίαση μεγαλύτερου μεικτού κέρδους από το πραγματικό, τη μη έγκαιρη ενημέρωση και αντίδραση του ΔΣ σε τρέχουσες καταστάσεις, τη μη αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων του συστήματος λογιστικής πληροφόρησης που ενδεχομένως να οδηγεί σε λανθασμένη πληροφόρηση, τη διάπραξη απάτης από τους υπαλλήλους που εργάζονται στις αποθήκες, τη δημιουργία αδικαιολόγητων ελλείψεων και λανθασμένων ή αδικαιολόγητων διαγραφών των αποθεμάτων.

Όπως διαπιστώθηκε και κατά τον έλεγχό μας στην ΕΣΚ, δεν υπάρχει ολοκληρωμένο καταγεγραμμένο σύστημα εσωτερικού ελέγχου, αλλά οι όποιες διαδικασίες που λειτουργούν και εφαρμόζονται βασίζονται, μερικώς, σε αποφάσεις που κατά καιρούς λαμβάνονται από το ΔΣ της ΕΣΚ.

Συναφώς αναφέρθηκε ότι, στην Έκθεση Εσωτερικού Ελέγχου, υπήρχε πεδίο για την καταγραφή της ανταπόκρισης της Διεύθυνσης, όσον αφορά στην ευθύνη και την ημερομηνία εφαρμογής των σχετικών εισηγήσεων, τα οποία, ωστόσο όπως διαπιστώθηκε, δεν συμπληρώθηκαν, ούτε από τη Διεύθυνση, ούτε από το ΔΣ της ΕΣΚ.

Από μελέτη σχετικής αλληλογραφίας, αλλά και από τη γενικότερη τρέχουσα εικόνα που επικρατεί στην ΕΣΚ, διαφάνηκε ότι η υπό αναφορά Έκθεση δεν φαίνεται να χρησιμοποιήθηκε/αξιοποιήθηκε, ώστε να συντείνει στη σύννομη και εύρυθμη λειτουργία της ΕΣΚ, αφού δεν προωθήθηκαν οποιοσδήποτε ενέργειες, ούτε από το ΔΣ ούτε από τη Διεύθυνση της ΕΣΚ, για υλοποίηση των εισηγήσεων και επίλυση των προβλημάτων που καταγράφονται σε αυτή.

Σύσταση: Υποδείχθηκε ότι θα πρέπει να εξεταστούν οι λόγοι που η Έκθεση Εσωτερικού Ελέγχου δεν έτυχε της δέουσας μελέτης και αξιοποίησης προκειμένου να βελτιωθούν τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου και δικλείδων ασφαλείας στην ΕΣΚ, κυρίως σε σχέση με τα αποθέματα.

Ο Πρόεδρος της ΕΣΚ μάς πληροφόρησε ότι θα ζητηθεί από το Υπουργείο Οικονομικών να ορίσει εξωτερικό ερευνώντα λειτουργό για αναζήτηση τυχόν ευθυνών.

- (β) Όπως αναφέρεται σε υπηρεσιακή πρόταση του Προϊστάμενου του Λογιστηρίου της ΕΣΚ ημερ. 31.5.2017, προς το ΔΣ, ο Ανάδοχος δεν ολοκλήρωσε τέσσερις από τις συμβατικές του υποχρεώσεις, που αφορούσαν (α) στη γενική θεώρηση της λειτουργίας της ΕΣΚ για να διαπιστωθεί ότι αυτή γίνεται με τον πιο οικονομικό, αποδοτικό και αποτελεσματικό τρόπο (β) συνεργασία με τον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας και τους ιδιώτες εξωτερικούς ελεγκτές, (γ) υποβολή εκθέσεων στο ΔΣ σε τακτά χρονικά διαστήματα και (δ) εκπαίδευση και παρακολούθηση του προσωπικού στις διαδικασίες που απαιτούνται και της σωστής εφαρμογής τους.

Παρά ταύτα, στις 12.4.2016 και 21.6.2017 καταβλήθηκαν στον Ανάδοχο ποσά ύψους €12.852 και €8.568, αντίστοιχα, προς πλήρη εξόφληση της αξίας της σύμβασης. Σημειώθηκε ότι δεν είχε κατατεθεί εγγυητική πιστής εκτέλεσης, καθότι αυτό δεν προβλέπονταν στους όρους του διαγωνισμού.

Σύσταση: Υποδείχθηκε ότι θα πρέπει να διερευνηθούν οι λόγοι που η ΕΣΚ εξόφλησε τον Ανάδοχο χωρίς την ολοκλήρωση των συμβατικών του υποχρεώσεων και να αποδοθούν οι σχετικές ευθύνες.

Ο Πρόεδρος της ΕΣΚ μάς πληροφόρησε ότι θα ζητηθεί από το Υπουργείο Οικονομικών να ορίσει εξωτερικό ερευνώντα λειτουργό για αναζήτηση τυχόν ευθυνών.

10. Επέκταση σιλό Λεμεσού - Προσφορά αρ. 8/2018 για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για δομικά έργα στο σιλό Λεμεσού.

Στον Προϋπολογισμό της ΕΣΚ για το 2019, περιλήφθηκε πρόνοια ύψους €187.000, η οποία προορίζεται να καλύψει δαπάνη για επιδιορθώσεις στην οροφή του παλαιού σιλό και της πτέρυγας παραδόσεων (κατασκευής 1978), τα οποία, σύμφωνα με το επεξηγηματικό σημείωμα του Προϋπολογισμού, παρουσιάζουν εκτεταμένες φθορές κυρίως όσον αφορά (i) στην υγρομόνωση της οροφής, με αποτέλεσμα να παρατηρείται διαρροή νερού στο εσωτερικό του σιλό, το οποίο προκαλεί διάβρωση στο σίδηρο οπλισμού της οροφής και εξασθένησή της ως δομικό στοιχείο, καθώς οι καδανομεταφορές πάνω από τις κυψέλες στηρίζονται εν μέρει και από την οροφή (ii) στα κράσπεδα της οροφής και ιδιαίτερα της πτέρυγας παραδόσεων, διαβρώθηκαν με αποτέλεσμα μικρά κομμάτια μπετόν να απελευθερώνονται και να πέφτουν (από ύψος 38 μέτρων) στο έδαφος, όπου κυκλοφορούν οχήματα και προσωπικό και (iii) στην υδατομόνωση της οροφής των γραφείων, με αποτέλεσμα τη διαρροή νερού πάνω στους ηλεκτρικούς πίνακες στο δωμάτιο ελέγχου του σιλό. Επειδή πρόκειται για δεσμευμένο άρθρο, για τη διενέργεια της δαπάνης απαιτείται η έγκριση του Υπουργείου Οικονομικών.

Σχετικά με τα πιο πάνω, αναφέρθηκαν τα ακόλουθα:

(α) Το ΔΣ, κατά τη συνεδρία του στις 21.3.2018, ενέκρινε τους όρους προκήρυξης του διαγωνισμού για τις εργασίες επιδιόρθωσης στο σιλό Λεμεσού. Σύμφωνα με επιστολή του Υπουργείου Οικονομικών ημερ. 6.9.2018 προς τον Πρόεδρο της ΕΣΚ, εγκρίθηκε σχετικό αίτημα της ΕΣΚ για επιδιορθώσεις στο σιλό Λεμεσού και αποδέσμευση πιστώσεων ύψους €205.000, που αφορούσαν στο έτος 2018, για τον σκοπό αυτό.

Σύμφωνα με την προκήρυξη του διαγωνισμού, θα εκτελούνταν οι ακόλουθες εργασίες:

- Επιθεώρηση και αξιολόγηση της δομικής κατάστασης των εγκαταστάσεων της ΕΣΚ στο σιλό Λεμεσού και ετοιμασία έκθεσης.
- Εντοπισμός φθορών και προβλημάτων που υπάρχουν στις δομικές εγκαταστάσεις.
- Ετοιμασία εγγράφων προσφοράς, τεχνικών προδιαγραφών και τιμών απαραίτητων κατασκευαστικών σχεδίων για τη ζήτηση προσφορών για τις αναγκαίες επιδιορθώσεις.
- Επιμέτρηση των εργασιών.
- Ετοιμασία σχεδίου ασφάλειας και υγείας στο στάδιο της μελέτης του έργου.
- Αξιολόγηση των προσφορών που θα ληφθούν και υποβολή προς την ΕΣΚ εισήγησης για την κατακύρωση και
- Επίβλεψη της εκτέλεσης των εργασιών μέχρι την τελική παραλαβή του έργου.

Όπως διαπιστώθηκε, για τις συμβουλευτικές υπηρεσίες δεν έγινε εκτίμηση δαπάνης.

Σύμφωνα με την Έκθεση Αξιολόγησης της Προσφοράς ημερ. 18.10.2018, υποβλήθηκαν μόνο δύο προσφορές που αφορούσαν στις Φάσεις 1, 2 και 3, συνολικής αξίας ύψους €31.375 πλέον ΦΠΑ και €10.900 πλέον ΦΠΑ, αντίστοιχα. Όπως καταγράφηκε στα πρακτικά, και οι δύο προσφοροδότες ήταν εντός προδιαγραφών. Παρατηρήθηκε ότι, η μεγάλη διαφορά μεταξύ των δύο προσφορών, που προκύπτει κυρίως από το ποσό που αφορά στη Φάση 2, (στη μια προσφορά ανέρχεται σε €21.250 πλέον ΦΠΑ και στη δεύτερη σε €2.950 πλέον ΦΠΑ) δεν φαίνεται να απασχόλησε την Επιτροπή Αξιολόγησης, που εισηγήθηκε την κατακύρωση στον φθηνότερο οικονομικό φορέα. Επιπλέον, παρατηρήθηκε ότι στον πίνακα καταγραφής/σύγκρισης των προσφορών, που επισυνάφθηκε στην Έκθεση Αξιολόγησης, υπήρχαν αριθμητικά λάθη σε σχέση με τον υπολογισμό του ΦΠΑ και των προσθέσεων.

Η σύμβαση μεταξύ της ΕΣΚ και του αναδόχου Πολιτικού Μηχανικού, συνολολογήθηκε στις 19.11.2018 για ποσό ύψους €4.750 πλέον ΦΠΑ (Φάση 1 και 2) και για ποσοστό ύψους 3% για επίβλεψη των εργασιών μέχρι την τελική παραλαβή του έργου, έκδοση διατακτικών πληρωμής και δικαιολόγηση τιμολογίων. Το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης του έργου περιελάμβανε (i) την εκπόνηση μελέτης της κατάστασης και ετοιμασία όρων προσφορών μέσα σε δύο μήνες από την κατακύρωση της εργασίας, (ii) την αξιολόγηση των προσφορών μέσα σε ένα μήνα από τη λήψη τους και (iii) την επίβλεψη της υλοποίησης του έργου, που υπολογιζόταν να διαρκέσει ένα χρόνο από την κατακύρωση της προσφοράς στον εργολάβο που θα εκτελέσει τις εργασίες.

Εντός του συμβατικού χρονοδιαγράμματος, υποβλήθηκε στις 3.1.2019, από τον ανάδοχο, η έκθεση επιθεώρησης και αξιολόγησης της δομικής κατάστασης των εγκαταστάσεων της ΕΣΚ στο σιλό Λεμεσού και εντοπισμού φθορών και προβλημάτων που υπάρχουν στις δομικές εγκαταστάσεις. Σύμφωνα με την υπό αναφορά έκθεση, παρατηρήθηκαν τα ακόλουθα:

- Προβλήματα διαρροής υγρασίας στις οροφές των κτηρίων του σιλό.
- Προβλήματα απορροής ομβρίων προς τις υδρορροές, αποσάθρωση του περιμετρικού στηθαίου στο παλαιό σιλό, στην οροφή του πύργου μηχανημάτων και στο μεταλλικό κιγκλίδωμα, διάβρωση του υφιστάμενου μεταλλικού αρμοκαλύπτρου επί του κατασκευαστικού αρμού, αποσυναρμολόγηση μιας υδρορροής, διαρροή νερού από το εξωτερικό προς το εσωτερικό του κτηρίου στο τμήμα του υπογείου του πύργου μηχανημάτων, εντός του λάκκου κάτωθεν του στεγάστρου παραλαβής και του υπογείου γραφείων/δωματίου ελέγχου.
- Προβλήματα αποσάθρωσης σκυροδέματος σε υφιστάμενες βάσεις σιλό που είναι σε αχρηστία νότια του κτηρίου γραφείων και σε διάφορα τμήματα.
- Εμφάνιση κενού μεταξύ των τοιχωμάτων της βάσης και της εξωτερικής ασφάλτου στις βάσεις του νέου σιλό.
- Φθαρμένα καλύμματα σε φρεάτια και φθαρμένες κάσιες παραθύρων και θυρών.

Οι τεχνικοί όροι και προδιαγραφές εργασιών, η επιμέτρηση εργασιών και τα κατασκευαστικά σχέδια υποβλήθηκαν στις 15.3.2019, με καθυστέρηση πέραν των δύο μηνών.

Συναφώς αναφέρθηκε ότι, σύμφωνα με σημείωμα Ανώτερου Τεχνικού ημερ. 19.3.2019, προς τον Ανώτερο Λειτουργό Σιτηρών, στους όρους προδιαγραφών του διαγωνισμού που ετοίμασε ο ανάδοχος, δεν λήφθηκε υπόψη η διαρροή εμπορεύματος που παρατηρήθηκε εντός του 2019, μετά την υποβολή της μελέτης του αναδόχου. Κατόπιν ενημέρωσής του, ο ανάδοχος αναζητούσε λύση, προκειμένου να ενσωματωθεί στους όρους του επικείμενου διαγωνισμού για δομικά έργα στο σιλό Λεμεσού.

Μέχρι την ημερομηνία του ελέγχου της Ελεγκτικής Υπηρεσίας στις 18.4.2019 και παρά τη σοβαρότητα του θέματος, δεν υπήρχε άλλη εξέλιξη επί του θέματος, με αποτέλεσμα να εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρές φθορές στο σιλό Λεμεσού, οι οποίες άπτονται της ασφάλειας, τόσο του προσωπικού, όσο και του αποθέματος σιτηρών.

Λαμβάνοντας υπόψη την επικείμενη μεταρρύθμιση της ΕΣΚ, η οποία περιλαμβάνει και προσπάθειες για εξεύρεση Στρατηγικού Επενδυτή, για το σιλό Λεμεσού, εκφράστηκε η άποψη ότι η κακή κατάσταση των εγκαταστάσεων της ΕΣΚ γενικότερα και ιδιαίτερα του σιλό Λεμεσού, πρέπει να αντιμετωπιστεί αμέσως.

Σύσταση: Υποδείχθηκε ότι η ΕΣΚ θα πρέπει να επισπεύσει τις ενέργειές της για προώθηση των απαραίτητων εργασιών, προκειμένου να επιδιορθωθούν οι φθορές που φαίνεται να απειλούν την ασφάλεια τόσο του προσωπικού, όσο και του αποθέματος σιτηρών. Οι επιδιορθώσεις αυτές αναμένεται ότι θα συμβάλουν στην όλη προσπάθεια εξεύρεσης υποψήφιων Στρατηγικών Επενδυτών. Επισημάνθηκε επίσης ότι, επιβάλλεται όπως, στο πλαίσιο των διαγωνισμών, διενεργείται εκτίμηση δαπάνης, η οποία να λαμβάνεται υπόψη κατά την αξιολόγηση των προσφορών, τυχόν σημαντικές διαφορές στις προσφορές πρέπει να δικαιολογούνται κατά την αξιολόγησή τους και οι εκθέσεις αξιολόγησης να ετοιμάζονται με τη δέουσα προσοχή, προκειμένου να μην παρουσιάζουν αριθμητικά λάθη.

Ο Πρόεδρος της ΕΣΚ μάς πληροφόρησε ότι ζητήθηκαν προσφορές για υλοποίηση των επιδιορθώσεων και η διαδικασία βρίσκεται στο στάδιο της αξιολόγησης των προσφορών.

11. Αναστολή λειτουργίας Επαρχιακού Γραφείου Λευκωσίας.

Το ΔΣ αποφάσισε στις 31.11.2015, να προβεί στο κλείσιμο του Επαρχιακού Γραφείου Λευκωσίας (ΕΓ) Λευκωσίας της ΕΣΚ από 1.1.2016, αφού είχε κριθεί ασύμφορη η λειτουργία του, καθώς και τη μετάθεση δύο υπαλλήλων και των εννέα ωρομισθίων στο ΕΓ Λεμεσού και τη μετάθεση ενός υπαλλήλου στο ΕΓ Λάρνακας. Με διαδοχικές αποφάσεις του ΔΣ, η λειτουργία του υπό αναφορά ΕΓ βρίσκεται ακόμα σε αναστολή, αφού από οικονομική ανάλυση κρίθηκε ότι η λειτουργία του ήταν παντελώς ασύμφορη. Η Υπηρεσία μας πραγματοποίησε στις 19.3.2019 επιτόπιο έλεγχο στις εν λόγω εγκαταστάσεις κατά την οποία επιβεβαιώθηκε η μη χρήση τους.

Έκτοτε το εν λόγω προσωπικό, πλην δύο ωρομισθίων, μεταφέρεται καθημερινά με μεταφορικό μέσο της ΕΣΚ στη Λεμεσό για εργασία.

Συναφώς αναφέρθηκε ότι, κατά τη συνεδρία του στις 23.1.2016, το ΔΣ, επικύρωσε σχετική συμφωνία, η οποία επιτεύχθηκε μετά από μεσολάβηση των συντεχνιών, βάσει της οποίας η ΕΣΚ παρείχε μεταφορικό μέσο για την καθημερινή μεταφορά του προσωπικού, από τη Λευκωσία στη Λεμεσό, με έξοδα της ΕΣΚ και ο χρόνος/διάρκεια του ταξιδιού δεν θα θεωρείτο ως εργάσιμος χρόνος και δεν θα αποζημιωνόταν. Ωστόσο, σύμφωνα με τα πρακτικά του ΔΣ ημερ. 15.5.2017, αποφασίστηκε, μεταξύ άλλων, ότι το εν λόγω προσωπικό θα εξακολουθούσε να είχε ως έδρα του το ΕΓ Λευκωσίας και συνεπώς ο χρόνος ταξιδιού θεωρείται ως εργάσιμος.

Όπως προκύπτει οι εγκριθείσες, από το ΔΣ, διευθετήσεις, σχετικά με το ωράριο του εν λόγω ωρομισθίου προσωπικού, έχουν ως αποτέλεσμα τη συστηματική εργασία για λιγότερες από τις προνοούμενες ώρες.

Σχετικά με την παρακολούθηση του χρόνου προσέλευσης και αποχώρησης του εν λόγω προσωπικού, καθώς και της διακίνησής του, παρατηρήθηκαν τα εξής:

- **Βιβλίο κίνησης οχήματος.** Οι διαδρομές των δύο οχημάτων, που χρησιμοποιούνται επί καθημερινής βάσης για μετάβαση του προσωπικού, από τα Κεντρικά Γραφεία στο ΕΓ Λεμεσού, δεν καταγράφονται σε βιβλίο κίνησης οχήματος και, ως αποτέλεσμα, δεν παρακολουθούνται.

Επιστήθηκε η προσοχή στο γεγονός ότι, με την επιστολή της Ελεγκτικής Υπηρεσίας ημερ. 12.10.2015 με θέμα τη χρήση υπηρεσιακού οχήματος, έγινε εισήγηση, για σκοπούς πληροφόρησης και ελέγχου, τη χρήση εντύπου παρόμοιο με το έντυπο ΓΕΝ.70 «Βιβλίο κίνησης οχήματος», το οποίο

χρησιμοποιείται στη Κυβέρνηση. Ο τότε Πρόεδρος του ΔΣ, με την επιστολή του ημερ. 8.2.2016, πληροφόρησε της Ελεγκτική Υπηρεσία ότι είχαν δοθεί γραπτές οδηγίες στο προσωπικό να συμπληρώνει το υπό αναφορά έντυπο, το οποίο θα ελέγχεται και υπογράφεται από τους οικείους Προϊστάμενους, οι οποίοι ωστόσο φαίνεται να μην το έπραξαν.

- **Εποπτεία ωρομίσθιου προσωπικού.** Το έντυπο «Βιβλίο ωραρίου ωρομισθίων», το οποίο ετοιμάζεται για το ωρομίσθιο προσωπικό που μεταφέρεται καθημερινά στη Λεμεσό, περιλαμβάνει και δύο άλλους ωρομίσθιους, οι οποίοι, μετά την αναστολή της λειτουργίας του ΕΓ Λευκωσίας, εργάζονται στα Κεντρικά Γραφεία της ΕΣΚ. Το εν λόγω έντυπο ετοιμάζεται και εγκρίνεται από τον υπάλληλο, ο οποίος μεταβαίνει καθημερινά από τα Κεντρικά Γραφεία της ΕΣΚ στο σιλό Λεμεσού, επομένως δεν είναι δυνατό να επιβλέπει τους δύο ωρομίσθιους που εργάζονται στα Κεντρικά Γραφεία. Επίσης, κατά τη συνεδρία του ΔΣ την 1.3.2017, καταδείχθηκε ότι ο Ανώτερος Λειτουργός Σιτηρών, ως Προϊστάμενος Περιφερειακών Υπηρεσιών, δεν εξασκούσε, ως έπρεπε, έλεγχο στον τρόπο και συνθήκες μεταφοράς του εν λόγω προσωπικού.

Σε συνάντηση που είχε η Υπηρεσία μας στις 9.4.2019 με τον Προϊστάμενο Περιφερειακών Υπηρεσιών (Ανώτερο Λειτουργό Σιτηρών) διαπιστώθηκε ότι, δύο χρόνια μετά, εξακολουθούσε να μην ασκεί επαρκή διοικητική εποπτεία στο εν λόγω προσωπικό, αφού δεν ήταν σε θέση να μας πληροφορήσει για τον ακριβή αριθμό των ωρομισθίων που μετέβαιναν καθημερινά στη Λεμεσό, ούτε και για το ωράριο που αυτοί τηρούσαν. Από τηλεφωνική επικοινωνία στις 11.4.2019 με τον Υπεύθυνο του σιλό Λεμεσού, η Υπηρεσία μας πληροφορήθηκε ότι οι εν λόγω ωρομίσθιοι δεν ενημερώνουν το ηλεκτρονικό σύστημα καταγραφής του χρόνου προσέλευσης και αποχώρησης προσωπικού το οποίο είναι εγκατεστημένο στο σιλό Λεμεσού, το οποίο χρησιμοποιείται από το υπόλοιπο ωρομίσθιο προσωπικό, αλλά ούτε και υπογράφουν σε οποιοδήποτε μητρώο ενημέρωσης χρόνου.

Σύσταση: Εκφράστηκε η άποψη ότι, διαχρονικά, οι διαδοχικές αποφάσεις του ΔΣ για αναστολή και όχι τον οριστικό τερματισμό της λειτουργίας του ΕΓ Λευκωσίας, δημιουργούν ερωτηματικά ως προς την ορθή διαχείριση του θέματος από το ΔΣ, αφού η λειτουργία του εν λόγω Γραφείου έχει ουσιαστικά τερματιστεί. Λαμβάνοντας υπόψη το πιο πάνω, έγινε εισήγηση όπως, ως έδρα εργασίας του εν λόγω προσωπικού, καθοριστεί το σιλό Λεμεσού, προκειμένου αυτό αφενός να μεταβαίνει στην εργασία του με δικές του διευθετήσεις, χωρίς να επιβαρύνεται οικονομικά η ΕΣΚ και αφετέρου να συμπληρώνει τις καθορισμένες ώρες εργασίας, στις οποίες δεν πρέπει να προσμετρείται ο χρόνος ταξιδιού. Συναφώς αναφέρεται ότι, στον Προϋπολογισμό της ΕΣΚ για το 2019 περιλαμβάνεται δεσμευμένη πρόνοια ύψους €22.000 κάτω από το άρθρο 07553 «Αγορά διπλοκάμπινων οχημάτων», η οποία προορίζεται να καλύψει τη δαπάνη για αγορά ενός διπλοκάμπινου οχήματος, σε περίπτωση βλάβης, που δεν μπορεί να επιδιορθωθεί σε ένα από τα υφιστάμενα οχήματα, λόγω ηλικίας ή μη διαθέσιμων εξαρτημάτων. Εκφράστηκε η άποψη ότι, τυχόν προώθηση αγοράς οχήματος, σε περίοδο που δρομολογούνται ενέργειες για μετεξέλιξη/μεταρρύθμιση της ΕΣΚ, δεν αιτιολογείται.

Επίσης, υποδείχθηκε ότι θα πρέπει να ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα για εποπτεία του εν λόγω προσωπικού, καθώς και για τον έλεγχο και παρακολούθηση της διακίνησης των οχημάτων της ΕΣΚ.

12. Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων.

12.1 Γενικά. Ο νέος ευρωπαϊκός Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων (ΓΚΠΔ)) τέθηκε σε υποχρεωτική εφαρμογή από τις 25.5.2018, καταργώντας την Οδηγία 95/46/ΕΚ. Ο νέος Κανονισμός, σύμφωνα με το άρθρο 2, εφαρμόζεται εν όλω ή εν μέρει στην αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και στη μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία τέτοιων δεδομένων, τα οποία περιλαμβάνονται ή πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης. Ο Κανονισμός αυτός αυξάνει σημαντικά τις υποχρεώσεις των οργανισμών αναφορικά με τη διαχείριση προσωπικών δεδομένων και σύμφωνα με το άρθρο 83 του Κανονισμού, κάθε Εποπτική Αρχή μεριμνά ώστε η επιβολή διοικητικών προστίμων έναντι παραβάσεων, να είναι για κάθε μεμονωμένη περίπτωση αποτελεσματική, αναλογική και αποτρεπτική. Συναφώς αναφέρθηκε ότι, σε περιπτώσεις παραβάσεων προβλέπονται πολύ υψηλά διοικητικά πρόστιμα.

12.2 Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων (ΥΠΔ). Όπως τονίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους ΥΠΔ, όπως τελικά αναθεωρήθηκαν και εκδόθηκαν στις 5.4.2017 από την Ομάδα Προστασίας των Προσώπων Έναντι της Επεξεργασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα που συστάθηκε δυνάμει του άρθρου 29 της πιο πάνω Οδηγίας, οι ΥΠΔ δεν φέρουν προσωπική ευθύνη για περίπτωση μη συμμόρφωσης με τον ΓΚΠΔ. Είναι ευθύνη του υπεύθυνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία να διασφαλίζει και να μπορεί να αποδεικνύει ότι η επεξεργασία διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις του υπό αναφορά Κανονισμού.

Ο ΥΠΔ, μεταξύ άλλων, έχει καθήκον όπως παρακολουθεί τη συμμόρφωση εντός του Οργανισμού με τον Κανονισμό, ενημερώνει και συμβουλεύει τον υπεύθυνο επεξεργασίας και τους υπαλλήλους για τις υποχρεώσεις τους, παρέχει συμβουλές, εφόσον του ζητηθεί και λαμβάνει δεόντως υπόψη τον κίνδυνο που συνδέεται με τις πράξεις επεξεργασίας, συνεκτιμώντας τη φύση, το πεδίο εφαρμογής, το πλαίσιο και τους σκοπούς της επεξεργασίας. Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 38(6) του Κανονισμού, ο ΥΠΔ μπορεί να επιτελεί και άλλα καθήκοντα και υποχρεώσεις και ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία διασφαλίζουν ότι τα εν λόγω καθήκοντα και υποχρεώσεις δεν συνεπάγονται σύγκρουση συμφερόντων. Σημειώθηκε ότι, ο υπεύθυνος επεξεργασίας καθορίζει τον σκοπό και τον τρόπο επεξεργασίας και ο εκτελών την επεξεργασία επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για λογαριασμό του υπεύθυνου της επεξεργασίας.

Όπως διαπιστώθηκε, η ΕΣΚ έχει δρομολογήσει ενέργειες για την προώθηση της εφαρμογής του νέου Κανονισμού, όπως η εκπόνηση προσχεδίων εγγράφων πολιτικής απορρήτου, πολιτικής για εργαζόμενους και γραπτής σύμβασης ανάθεσης επεξεργασίας μεταξύ της ΕΣΚ και τους συνεργατών της, χωρίς ωστόσο τα εν λόγω έγγραφα να οριστικοποιηθούν και χωρίς να έχει οριστεί ΥΠΔ, γεγονός που συμβάλει στη μη έγκαιρη συμμόρφωση με τον νέο Κανονισμό.

Σύσταση: Υποδείχθηκε ότι η ΕΣΚ, ως δημόσια Αρχή ή φορέας, δεν εξαιρείται από τις πρόνοιες του νέου Κανονισμού (άρθρο 37(α)), συνεπώς, θα πρέπει να διασφαλίσει την πλήρη συμμόρφωσή της με τις διατάξεις του νέου Κανονισμού, λαμβάνοντας υπόψη αφενός τον όγκο προσωπικών δεδομένων που αυτή επεξεργάζεται και αφετέρου το ότι,

στον Κανονισμό τα επίπεδα των κυρώσεων που προβλέπονται είναι αποτρεπτικά. Επιπλέον, θα πρέπει να διασφαλιστεί η απουσία σύγκρουσης συμφερόντων, η οποία συνδέεται στενά με την απαίτηση της επιτέλεσης των καθηκόντων του ΥΠΔ με ανεξάρτητο τρόπο. Συναφώς αναφέρεται ότι, σύμφωνα με τις υπό αναφορά κατευθυντήριες γραμμές, αναλόγως δραστηριοτήτων, του μεγέθους και της δομής του οργανισμού, τα ακόλουθα μπορούν να αποτελέσουν καλές πρακτικές για τους υπεύθυνους επεξεργασίας ή τους εκτελούντες αυτή:

- Να εντοπίζουν τις θέσεις που είναι ενδεχομένως ασύμβατες με τα καθήκοντα του ΥΠΔ.
- Να καταρτίζουν εσωτερικό κανονισμό για τον συγκεκριμένο σκοπό, με γνώμονα την αποτροπή των συγκρούσεων συμφερόντων.
- Να περιλαμβάνουν μια πιο γενική εξήγηση των συγκρούσεων συμφερόντων.
- Να ανακοινώνουν ότι δεν υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων για τον ΥΠΔ που έχουν ορίσει όσον αφορά στην άσκηση των καθηκόντων του υπό τη συγκεκριμένη ιδιότητα, ως έναν τρόπο ενίσχυσης της ευαισθητοποίησης γύρω από τη συγκεκριμένη απαίτηση.
- Να συμπεριλαμβάνουν στον εσωτερικό κανονισμό της ΕΣΚ εγγυήσεις και να διασφαλίζουν ότι η ανακοίνωση για την πλήρωση της θέσης του ΥΠΔ είναι επαρκώς ακριβής και λεπτομερής ώστε να αποτρέπονται συγκρούσεις συμφερόντων οι οποίες μπορούν να λάβουν διάφορες μορφές ανάλογα με το εάν ο προσληφθείς είναι εσωτερικός ή εξωτερικός.

Ο Πρόεδρος της ΕΣΚ μάς πληροφόρησε ότι το ΔΣ της Επιτροπής, κατά το 2018, αποφάσισε όπως ζητηθεί η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών όσον αφορά στις ενέργειες που πρέπει να γίνουν, εκ μέρους της ΕΣΚ, προς συμμόρφωση με τη σχετική νομοθεσία, τον διορισμό ΥΠΔ (εσωτερικού ή εξωτερικού), καθώς και ότι το θέμα αναμένεται να υλοποιηθεί σύντομα.